

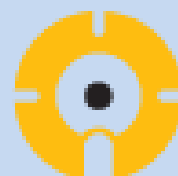
2014

Onderzoek en Innovatie Projectresultaat

Dit onderzoek is verricht ten behoeve van het studieonderdeel "Onderzoek & Innovatie" van de opleiding Pedagogiek aan de HAN te Nijmegen

De nazorg van pleegzorg voor pleegouders

OOSTERPOORT
jeugd- en opvoedhulp

Auteurs: Ingrid van de Voort en Janne van Bentum
Klas: VH40
Plaats van Uitgave: Oss
Organisatie: Oosterpoort
Datum van Uitgave: Juni 2014

‘De nazorg van pleegzorg voor pleegouders’

Auteurs: Ingrid van de Voort 476504

Janne van Bentum 471604

“Dit onderzoek is verricht ten behoeve van het studieonderdeel “Onderzoek & Innovatie” van de opleiding Pedagogiek”

Plaats van uitgave: Oss

Datum van uitgave: juni 2014

Periode van onderzoek: februari 2014 t/m juni 2014

Naam uitgevende instantie: Oosterpoort jeugd- en opvoedhulp

Naam opdrachtgever: H. Helwegen

Projectbegeleider Hoge school Arnhem/Nijmegen: W. Christiaens

Tweede lezer: E. Siebenheller

Opleiding: Pedagogiek Voltijd Hoge school Arnhem/Nijmegen

Faculteit Gezondheid, Gedrag en Maatschappij

Voorwoord

Het onderzoeksrapport dat voor u ligt, is geschreven als eindopdracht van de opleiding Pedagogiek door Ingrid van de Voort en Janne van Bentum. Het betreft de beroepstaak Onderzoek & Innovatie. Dit is de laatste fase voordat studenten als professionals het werkveld in gaan. De laatste kans om vanuit een onderzoekende rol een onbekende organisatie te leren kennen. De schrijvers van dit onderzoek voeren tijdens dit half jaar (februari t/m juni) een afstudeeropdracht uit bij Oosterpoort, jeugd- en opvoedhulp te Oss vanuit de opleiding Pedagogiek aan de HAN te Nijmegen. De schrijvers van dit onderzoek hebben deze kans aangegrepen om zich te verdiepen in de pleegzorg.

Een dankwoord gaat uit naar Oosterpoort voor het mogelijk maken van dit afstudeeronderzoek. De onderzoekers hebben het onderzoek als prettig en leerzaam ervaren. Daarnaast wordt Oosterpoort ook bedankt voor de ondersteuning en begeleiding die zij geboden hebben tijdens dit onderzoek.

In het bijzonder gaat er ook nog een dankwoord uit naar de opdrachtgever H. van Helwegen. De onderzoekers bedanken hem voor de aangename, kritische en leerzame begeleiding. Ook de pleegzorgwerkers hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan dit onderzoek. Door hen is er relevante informatie verzameld. Tevens bedanken de onderzoekers alle pleegouders voor het invullen van de enquêtes, mede dankzij de adviezen die verkregen zijn, is dit onderzoek voltooid.

Tot slot willen de onderzoekers Eric Siebenheller en Wilma Christiaens bedanken voor de ondersteuning, begeleiding en het vertrouwen dat zij gegeven hebben. Dankzij de kritische blik en betrokkenheid van Eric en Wilma hebben de onderzoekers dit onderzoeksrapport geproduceerd en kijken zij terug op een innovatief leerproces.

Veel plezier met het lezen van dit onderzoeksrapport.

Ingrid van de Voort & Janne van Bentum

Inhoudsopgave

Voorwoord	III
Samenvatting	VII
Hoofdstuk 1: Inleiding	1
1.1 Organisatie	1
1.2 Aanleiding praktijkonderzoek	2
1.3 Introductie van de globale opdracht/vraag van de opdrachtgever	2
1.4 Leeswijzer	2
Hoofdstuk 2: Probleemanalyse	2
2.1 Analyse van het probleem in de praktijk	3
2.1.1 Vooronderzoek	3
2.1.2 Huidige situatie	3
2.1.3 Gewenste situatie	4
2.1.4 Beoogde situatie	4
2.1.5 Probleemanalyse: 5XW+H	4
2.2 Analyse van het probleem in de literatuur	5
2.2.1 Pleegzorgbeleid Oosterpoort	7
2.2.2 Contact anderen organisaties	7
2.3 Conclusie probleemanalyse	8
2.4 Probleemstelling	9
2.4.1 Centrale vraag	9
2.4.2 Doelstelling	9
2.4.3 Deelvragen	9
2.4.4 Definiëring van de centrale begrippen uit de doel- en vraagstelling	10
Hoofdstuk 3: Methode van onderzoek	11
3.1 Onderzoeksbenadering en paradigma	11
3.1.1 Onderzoeksopzet	11
3.2 Respondenten	12
3.2.1 Pleegouders	13
3.2.2 Pleegzorgmedewerkers	13
3.3 Procedure van onderzoek	14

3.3.1 Enquête	14
3.3.2 Telefonisch interview en vragen via de mail.....	14
3.3.3 Halfgestructureerd interview	15
3.4 Meetinstrumenten	15
3.4.1 Enquête	15
3.4.2 Telefonisch interview en vragen via de mail.....	15
3.4.3 Interview	16
3.5 Analyse	16
3.5.1 Enquête	16
3.5.2 Interview	16
3.6 Betrouwbaarheid en validiteit	17
3.7 Draagvlak.....	18
Hoofdstuk 4: De resultaten	19
4.1 Algemene resultaten.....	19
4.2 Resultaten deelvraag 1:	19
4.2.1 Verkregen antwoorden vanuit interview met pleegzorgmedewerkers	19
4.2.2 Verkregen antwoorden vanuit enquêtes voor pleegouders.....	21
4.3 Resultaten deelvraag 2:	22
4.3.1 Verkregen antwoorden vanuit interviews met pleegzorgmedewerkers	22
4.3.2 Verkregen antwoorden vanuit enquêtes met pleegouders.....	23
4.4 Resultaten deelvraag 3:	24
4.4.1 Verkregen antwoorden vanuit interviews met pleegzorgmedewerkers	24
4.4.2 Verkregen antwoorden vanuit enquêtes met pleegouders.....	25
4.5 Resultaten deelvraag 4:	26
4.5.1 Verkregen antwoorden vanuit interviews met pleegzorgmedewerkers	26
4.5.2 Verkregen antwoorden vanuit enquêtes voor pleegouders.....	27
4.6 Resultaten deelvraag 5:	29
4.6.1 Verkregen antwoorden vanuit interviews met pleegzorgmedewerkers	29
4.7 Beantwoording centrale vraag.....	30
Hoofdstuk 5: Conclusies en discussie	31
5.1 Conclusies aan de hand van de deelvragen.....	31
5.1.1 Deelvraag 1:.....	31

5.1.2 Deelvraag 2:.....	32
5.1.3 Deelvraag 3:.....	32
5.1.4 Deelvraag 4:.....	33
5.1.5 Deelvraag 5:.....	34
5.2 Discussie	34
5.2.1 Algemeen.....	35
5.2.2 Kwantitatief onderzoek.....	36
5.2.3 Kwalitatief onderzoek	37
Hoofdstuk 6: Aanbevelingen.....	38
Literatuurlijst.....	40
Bijlage 1: Oosterpoort.....	43
Bijlage 2: Resultaten P&C-toets	48
Bijlage 3: Pleegouderschap	49
Bijlage 4: Contact andere organisaties	50
Bijlage 5: Meetinstrumenten	62
Bijlage 6: Operationaliseren meetinstrumenten	72
Bijlage 7: Coderen.....	80

Samenvatting

Om de twee jaar houdt Oosterpoort een cliënttevredenheidsonderzoek, genaamd 'P&C-toets'. Deze toets heeft als doel de tevredenheid van cliënten vast te stellen. De betreffende toets bestaat uit verschillende stellingen. De beoordeling van de P&C-toets met betrekking tot de nazorg na een afgebroken/beëindigde pleegzorgplaatsing was hierbij opmerkelijk lager dan die van de andere stellingen. In 2011 werd dit zelfde onderdeel niet als afwijkend beschouwd dit werd geïnterpreteerd door het management van pleegzorg. Dit onderzoek 'nazorg van pleegzorg voor pleegouders' richt zich op hoe Oosterpoort de gewenste nazorg kan bieden voor pleegouders na een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing

Dit onderzoek richt zich ook op afgebroken plaatsingen, waarbij de pleegzorgplaatsing voortijdig en dus niet volgens plan is geëindigd en beëindigde plaatsingen die wel volgens plan beëindigd zijn.

Het doel van dit onderzoek is inzicht en kennis te krijgen over hoe de nazorg aan pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing op dit moment is, wat de behoeften zijn van pleegouders en wat er verbeterd kan worden.

De onderzoeksvraag luidt als volgt: *"Hoe kan Oosterpoort de gewenste nazorg bieden aan pleegouders na een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing?"*

Het onderzoek is uitgevoerd onder verschillende respondenten. Deze groep respondenten bestond uit tien pleegzorgwerkers, drie behandelcoördinatoren en achttien pleegouders binnen Oosterpoort. De informatie is verzameld doormiddel van interviews en enquêtes. De resultaten die hieruit zijn voortgekomen zijn verder in het verslag terug te vinden.

Uit de resultaten van dit onderzoek zijn aanbevelingen en verbeter suggesties ontwikkeld. Deze zijn gebaseerd op de resultaten vanuit de interviews en enquêtes. Hier is zichtbaar geworden dat nazorg niet op een eenduidige manier wordt uitgevoerd en dat er behoefte is aan richtlijnen en afspraken rond de nazorg. Pleegzorgwerkers hebben aangegeven dat binnen de caseload te weinig tijd is opgenomen om nazorg te bieden. Ook pleegouders gaven aan dat de grootste ontevredenheid ligt bij de tijds kwestie.

Om de resultaten van het onderzoek tot hun recht te laten komen hebben de onderzoekers een projectresultaat ontwikkeld met daarin de productverantwoording en het implementatieplan. Dit om de aanbevelingen te realiseren.

Hoofdstuk 1: Inleiding

De inleiding richt zich op het onderwerp en de aanleiding van dit onderzoek. In paragraaf 1.1 zal de organisatie beschreven worden. Vervolgens zal in paragraaf 1.2 de aanleiding van het onderzoek beschreven worden. In paragraaf 1.3 zal de introductie van de globale opdracht door de opdrachtgever aan bod komen. In paragraaf 1.4 zal de leeswijzer worden geïntroduceerd. Hierin wordt vermeld in welk hoofdstuk wat beschreven is.

1.1 Organisatie

“Oosterpoort biedt hulp als opvoeden of opgroeien niet vanzelf gaat” (Oosterpoort, z.d.).

Dit is de slogan die Oosterpoort illustreert. Oosterpoort helpt jaarlijks een groot aantal jeugdigen en gezinnen die problemen hebben met opgroeien en opvoeden. In bijlage 1 zal het doel van de pleegzorg uitgebreid worden toegelicht.

Oosterpoort heeft een hulpaanbod dat verdeeld is in vier groepen:

- Hulp thuis;
- Residentiële hulp;
- Hulp bij pleeggezinnen;
- Hulp bij crisis.

Dit onderzoek zal gericht zijn op het hulpaanbod: *hulp bij pleeggezinnen*. Oosterpoort beschrijft pleegzorg als volgt:

“Pleegzorg betekent dat een kind (tijdelijk) bij een ander gezin woont. Soms zeven dagen in de week, soms twee weekenden per maand. Dat hangt af van wat het beste is voor het kind” (Oosterpoort, z.d.). Het doel van pleegzorg is dat de ouders uiteindelijk zelf de opvoeding weer op zich nemen. Wanneer blijkt dat dit onmogelijk is, nemen pleegouders voor langere tijd de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van het kind op zich. Pleegzorg is vaak de eerste keuze bij een uithuisplaatsing omdat deze vorm van opvang het meest dicht bij de natuurlijke gezinssituatie komt.

Daarnaast zijn er verschillende vormen van pleegzorg. In bijlage1 zullen deze types nader worden toegelicht. Dit onderzoek zal gericht zijn op deze verscheidene typen pleegzorg:

- Pleeggezin-kort verblijf;
- Pleeggezin-lang verblijf;
- Weekend- en vakantiepleegzorg (Oosterpoort, z.d.).

Het hoofdkantoor van Oosterpoort is gevestigd in Oss met een dependance in 's-Hertogenbosch.

1.2 Aanleiding praktijkonderzoek

De aanleiding van dit onderzoek is de P&C-toets (Carrière & Strating, 2013) die in 2013 is uitgevoerd onder pleegouders en cliënten van Oosterpoort. Stelling 52 had betrekking op de nazorg: “*Oosterpoort biedt voldoende nazorg bij afgebroken plaatsingen.*” De gemiddelde score van deze stelling is 2.66 op een schaal van één tot en met vier. Dit betekent dat dit aspect als aandachtspunt kan worden opgemerkt. Nadere uitleg over de resultaten van dit onderzoek zijn terug te vinden in bijlage 2.

De uitkomst van stelling 52 kwam onverwacht terecht bij Oosterpoort en vraagt om verder onderzoek. In 2011 is een identiek onderzoek uitgevoerd met dezelfde onderwerpen. Twee jaar eerder is met betrekking tot nazorg geen opmerkelijke uitslag geconstateerd.

1.3 Introductie van de globale opdracht/vraag van de opdrachtgever

Er is samen met de opdrachtgever gesproken over de opdracht die komende periode zal worden uitgevoerd. Deze staat in het teken van de kwaliteit met betrekking tot de nazorg bij een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing. De behoeften en wensen van pleegouders zijn in dit onderzoek van groot belang. Tijdens dit onderzoek zal onderzocht worden op welke wijze nazorg op dit moment wordt uitgevoerd, wat de behoeften zijn van de pleegouders en hoe Oosterpoort hieraan tegemoet kan komen. Deze punten zullen worden onderzocht door middel van literatuurstudie, het afnemen van interviews en/of enquêtes en formele en informele gesprekken binnen Oosterpoort.

Tijdens dit onderzoek zal er begeleiding geboden worden door de opdrachtgever, H. Helwegen. Hij is manager pleegzorg binnen Oosterpoort.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 start met een uitgebreide analyse van het probleem. In *hoofdstuk 3* zal verder worden beschreven welke onderzoeksmethodes er gehanteerd zijn. In *hoofdstuk 4* is het praktijkonderzoek uitgevoerd en zijn de verkregen antwoorden geanalyseerd om zo de deelvragen en uiteindelijk de onderzoeksvraag te beantwoorden. Vervolgens zal er een conclusie worden gevormd en zullen er suggesties en aanbevelingen voor Oosterpoort worden beschreven, dit vindt u terug in *hoofdstuk 5*. In de bijlagen zullen de meetinstrumenten en verkregen antwoorden beschreven zijn. Op bladzijde 10 zullen de begrippen nader worden toegelicht.

Hoofdstuk 2: Probleemanalyse

In dit hoofdstuk zal een analyse van het 'probleem' beschreven worden. In paragraaf 2.1 wordt de analyse van het probleem in de praktijk beschreven. In paragraaf 2.2 wordt de analyse van het probleem in de literatuur beschreven. De conclusie van de probleemanalyse zal worden beschreven in paragraaf 2.3. Aan de hand van de analyse zal de probleemstelling met bijbehorende centrale vraag en deelvragen beschreven worden.

2.1 Analyse van het probleem in de praktijk

Paragraaf 2.1 gaat over de analyse van het probleem in de praktijk. Om gericht onderzoek te kunnen doen is er een vooronderzoek gehouden, deze wordt vermeld in deelparagraaf 2.1.1. De huidige situatie, gewenste situatie en beoogde situatie worden in deelparagraaf 2.1.2 tot en met 2.1.4 beschreven. In deelparagraaf 2.1.5 wordt aan de hand van Michgelbrink (2009) het onderwerp geanalyseerd.

2.1.1 Vooronderzoek

Binnen Oosterpoort is een vooronderzoek dat zich richt op pleegzorgmedewerkers, verricht door de onderzoekers. Er is een korte vragenlijst voor de pleegzorgmedewerkers opgesteld en uitgevoerd. Met als doel te onderzoeken of het probleem erkend en/of herkend wordt. Door dit vooronderzoek is draagvlak gecreëerd bij de pleegzorgmedewerkers. Er zijn zevenendertig pleegzorgmedewerkers ondervraagd via de mail, er was echter een respons van twaalf medewerkers.

Aan de pleegzorgmedewerkers is de vraag voorgelegd of zij het een relevant probleem vinden. Alle twaalf respondenten hebben aangegeven dat het probleem relevant is om te onderzoeken. Daarnaast vinden de twaalf respondenten de nazorg van groot belang en zinvol. Zes van de twaalf respondenten hebben geen ervaringen met het probleem. Acht van de twaalf respondenten geven aan dat ze zich in kunnen leven in de ontevredenheid over de nazorg bij de pleegouders. Drie respondenten zijn bekend met het probleem en geven aan regelmatig signalen of klachten te ontvangen met betrekking tot de nazorg. Alle twaalf respondenten verwachten dat de resultaten van dit onderzoek een positieve bijdrage zullen leveren aan de kwaliteit van Oosterpoort. Pleegzorgmedewerkers zijn benieuwd naar de uitkomst van het onderzoek.

2.1.2 Huidige situatie

Om zicht te krijgen op de huidige situatie is er een gesprek gevoerd met de heer H. Helwegen, manager pleegzorg. In de huidige situatie wordt er contact gehouden met de pleegouders na een beëindigde of afgebroken pleegzorg. Op wat voor wijze er contact wordt gehouden is nog onbekend. Bijvoorbeeld een reden voor contact is dat er eventueel een

nieuwe pleegzorgplaatsing gestart kan worden.

2.1.3 Gewenste situatie

Na het gesprek met de heer Helwegen, is de gewenste situatie vastgesteld. De gewenste situatie is dat Oosterpoort nazorg biedt die voldoet aan de verwachtingen en behoeften van de pleegouders. De wens van Oosterpoort is dat alle pleegzorgmedewerkers op een gelijke manier werken tijdens de nazorg. De prioriteit is dat pleegouders tevreden zijn over de nazorg. De tevredenheid van nazorg houdt in dat pleegouders naar verwachtingen en behoeften nazorg geboden krijgen. Vanuit de opdrachtgever is het gewenst dat er onderzoek gedaan wordt naar de behoeften van pleegouders. De gewenste situatie van de pleegouders is niet helder.

2.1.4 Beoogde situatie

Om zicht te krijgen op de beoogde situatie zal er vanuit de praktijk en literatuurstudie kennis worden verzameld. In de literatuur wordt niet vermeld welke nazorgmethodes er gehanteerd worden. Er is geen helder omschreven beleid met betrekking tot nazorg binnen Oosterpoort.

2.1.5 Probleemanalyse: 5XW+H

Migchelbrink geeft aan dat praktijkonderzoek begint met vragen en problemen van beroepsbeoefenaars. Er is georiënteerd op het onderzoek door middel van brainstormen, overleg met de opdrachtgever en door literatuuronderzoek. Deze oriënterende fase wordt ook wel de 'domeinverkenning' of de 'nulfase' genoemd. Om het probleem duidelijker in kaart te brengen is er gebruik gemaakt van het 5xW+H model. (Migchelbrink, 2009, p.68)

-Wat is het probleem?

Het resultaat vanuit de P&C-toets (Carrière &Strating, 2013) kwam onverwacht bij Oosterpoort terecht. Het management team en/of behandelcoördinatoren binnen Oosterpoort hebben niet eerder negatieve signalen ontvangen over dit onderwerp. Uit de oriënterende gesprekken met de opdrachtgever is gebleken dat het voor de organisatie Oosterpoort onbekend is waar de negatieve signalen vandaan komen.

Een onderdeel van het probleem is dat er onduidelijkheid bestaat wat de verwachtingen en behoeften zijn van pleegouders. Het is ook niet bekend wat als succesfactoren en knelpunten worden ervaren door de pleegzorgmedewerkers en pleegouders.

-Wie hebben het probleem?

Vanuit de P&C-toets 2013 (Carrière &Strating, 2013) is gebleken dat pleegouders van Oosterpoort in de provincie Noord-Brabant het probleem ervaren. Oosterpoort werkt in de

regio Noordoost-Brabant. Het onderzoek is gehouden bij mensen wonend in deze regio. Honderdzesenvijftig pleegouders hebben de vragenlijst ingevuld, hieruit blijkt dat de nazorg van pleegzorg lager wordt beoordeeld dan voorgaande jaren. Oosterpoort ziet dit als een probleem. Dit blijkt uit oriënterende gesprekken met de opdrachtgever.

-Waar doet het probleem zich voor?

Het probleem doet zich voor binnen de pleegzorg van Oosterpoort, in situaties waar een pleegzorgplaatsing afgebroken of beëindigd is.

-Wanneer is het een probleem?

Het probleem is dat pleegouders niet tevreden zijn over de kwaliteit die Oosterpoort biedt met betrekking tot de nazorg. De meningen van de pleegouders zijn van belang voor de kwaliteit van de nazorg door Oosterpoort. Het is een probleem wanneer het gevaar dreigt dat het aantal pleegouders afneemt binnen Oosterpoort. Dit is mogelijk wanneer de nazorg van pleegzorg niet genoeg kwaliteit biedt. Dit zijn allemaal aannames die gevolgen kunnen hebben voor Oosterpoort, het is belangrijk deze mogelijke problemen te onderkennen en negatieve gevolgen te voorkomen.

-Waarom is het een probleem?

Het is een probleem omdat Oosterpoort kwaliteit wil bieden. Pleegzorg betreft het grootste hulpaanbod binnen Oosterpoort en het is van belang dat de pleegouders tevreden zijn. Wanneer dit praktijkprobleem wordt opgelost kan de kwaliteit van pleegzorg verbeterd worden.

-Hoe is het probleem ontstaan?

Het is niet duidelijk hoe dit probleem ontstaan is. Pleegzorgmedewerkers kunnen hier geen directe aanleiding voor geven. Vanuit de P&C- toets is het probleem zichtbaar geworden. Als dit onderzoek niet verricht was had het kunnen gebeuren dat de ontevredenheid onder de pleegouders niet zou zijn gesignaleerd.

2.2 Analyse van het probleem in de literatuur

In paragraaf 2.2 wordt een analyse gemaakt van het probleem. Het probleem zal geanalyseerd en vergeleken worden met de literatuur. In deelparagraaf 2.2.1 wordt een onderdeel van het pleegzorgbeleid van Oosterpoort toegelicht. In deelparagraaf 2.2.2 wordt er informatie beschreven met betrekking tot nazorg die is verzameld door middel van contact met anderen organisaties.

Volgens het NJI (Baat & Bartelink, 2012) zijn er verschillende kenmerken van pleegzorgwerkers die zouden kunnen bijdragen aan succesvolle pleegzorgplaatsingen. Een punt daarvan heeft betrekking op het behandelen van afgebroken plaatsingen namelijk:

“Zorgvuldigheid in het behandelen van afgebroken plaatsingen” (Baat & Bartelink, 2012, p.28). Daarnaast wordt het volgende punt benoemd: *“Responsiviteit voor de behoeften van het pleegkind, de ouders en het pleeggezin”* (Baat & Bartelink, 2012, p.28). Hieruit kan worden verondersteld dat de responsiviteit voor de behoeften, in dit geval pleegouders, bijdraagt aan een succesvolle pleegzorgplaatsing. Als laatste wordt genoemd: *“Efficiëntie in het behandelen van betalingen en klachten”* (Baat & Bartelink, 2012, p.28). Drie werknemers uit het vooronderzoek gaven aan wel eens klachten te hebben ontvangen maar deze zijn verder niet behandeld. Ook dit kan bijdragen aan een succesvolle pleegzorgplaatsing.

Volgens het NJI neemt de begeleiding van pleegouders in frequentie vaak af naarmate de plaatsing vordert. Daarnaast bleek uit onderzoek dat pleegouders van beëindigde plaatsingen meer emotionele belasting hebben ervaren dan pleegouders van de nog lopende plaatsingen. De samenhang tussen beide gegevens is echter beperkt. Een citaat verkregen vanuit NJI (2001): *“De pleegouder met een afgebroken plaatsing piekert meer over de problemen van haar pleegkind, zij ervaart haar pleegkind meer als een belasting voor haar gezin, zij heeft meer problemen met haar pleegkind dan verwacht, het opvoeden van haar pleegkind is voor haar ook moeilijker dan verwacht en van bekenden hoort ze meer “waar ben je toch aan begonnen” dan de pleegouder met een lopende plaatsing”* (Baat & Bartelink, 2012, p.37).

Daarnaast is ook de ervaren sociale steun in pleeggezinnen onderzocht. NJI gebruikt informatie vanuit een onderzoek van Weeda (2008). Waarbij vijftientig pleegouders zijn geselecteerd met een afgebroken plaatsing en vijftientig pleegouders met een lopende plaatsing. De pleegouders met een lopende plaatsing hebben meer emotionele ondersteuning ervaren en meer steun van externe contacten dan de pleegouders met een afgebroken plaatsing (Baat & Bartelink, 2012).

Volgens het NJI (Baat & Bartelink, 2012) is uit onderzoek gebleken dat de begeleiding door de pleegzorgbegeleider een belangrijke factor is. Bij aanvang van de plaatsing moet helder zijn wat er moet veranderen om het pleegkind weer te kunnen herenigen met de biologische ouders. Pas als die veranderingen zijn gerealiseerd, mag het besluit genomen worden om een kind weer thuis te plaatsen, weliswaar met intensieve en langdurige nazorg. Over de werkzame elementen van de begeleiding is het volgende bekend:

- De ondersteuning moet gebaseerd zijn op een gezamenlijke overeenkomst tussen de pleegzorgbegeleider en de ouders, bijvoorbeeld over de doelen van de pleegzorgplaatsing. Dit bevordert goed contact tussen de ouders, de pleegouders en het pleegkind (Baat & Bartelink, 2012).

De pleegzorgbegeleider coördineert zowel vóór, tijdens als na de plaatsing de samenwerking tussen verschillende instanties voor de hulpverlening aan het pleegkind en de ouders (Baat & Bartelink, 2012).

2.2.1 Pleegzorgbeleid Oosterpoort

Binnen Oosterpoort bestaat er een gezamenlijk visiedocument waarin samenwerkingsafspraken van PZO's (Pleegzorgorganisaties) en BJZ (Bureau jeugdzorg) in Noord-Brabant zijn opgesteld. Dit heeft de naam '*Pleegzorg een gezamenlijke zorg*' (BJZ en PZO, 2012). Ook Oosterpoort maakt hier deel van uit. Dit visiedocument is een onderdeel van het pleegzorgbeleid van Oosterpoort. In onderstaande tabel staan volgens het BJZ en PZO afspraken over beëindigde plaatsingen.

Tabel 1 Afspraken BJZ en PZO beëindigde plaatsing (BJZ en PZO, 2012)

BJZ (Bureau Jeugdzorg)	PZO (Pleegzorgorganisaties)
In alle situaties vindt overleg plaats in het zorgteam met de pleegouders en (indien mogelijk bij gedwongen hulpverlening) de ouders. Wanneer men niet tot consensus komt, gelden onderstaande afspraken	
	Bereidt de reguliere beëindiging voor en roept het zorgteam bij elkaar. Het zorgteam draagt zorg voor de eindevaluatie en maakt afspraken over nazorg voor pleegouders en kind.
Trekt (voortijdig) het indicatie besluit in, als het signalen heeft dat de veiligheid of het belang van het pleegkind in het geding is en er besloten is dat er geen pleegzorg meer ingezet wordt. In gedwongen kader zorgt BJZ voor vervangend verblijf. BJZ geeft een indicatiebesluit af voor vervangend verblijf.	Beëindigt de plaatsing voortijdig indien het belang van het pleegkind dit vergt. Zorgt voor een vervangend verblijf.
	Zorgt voor vervangend verblijf voor het pleegkind bij voortijdige beëindiging van de plaatsing door de pleegouder

2.2.2 Contact andere organisaties

Er is contact geweest met Pleegzorg Nederland, zij hebben aangegeven dat er geen landelijk nazorg beleid binnen de pleegzorg bestaat.

Bovendien is er contact geweest met twee verschillende organisaties ('Kompaan en de Bocht' en 'Trias jeugdhulp') om te informeren wat deze organisaties voor nazorg bieden.

'Kompaan en de Bocht' maakt een afspraak voor een evaluatiegesprek met pleegouders zodra het pleegkind het pleeggezin heeft verlaten. Hierbij zijn de pleegouders, de pleegzorgwerker en een medewerker van het centrum voor pleegouders aanwezig. De doelen van dit gesprek zijn: evalueren van het verloop van de plaatsing vanuit het gezichtspunt van de pleegouders, evalueren van het (evaluatie)ondersteuningsplan en de samenwerking van pleegzorgwerkers met pleegouders. Pleegouders worden erop gewezen dat de mogelijkheid bestaat een exitgesprek met een POR-lid (PleegOuderRaad) te voeren. Dit evaluatiegesprek is gebaseerd op een aantal onderwerpen (Zie bijlage 4). Er komt ter sprake dat de 'Unit Pleegzorg' nazorg kan bieden. Bij een vraag voor nazorg wordt intern overlegd door de medewerker van het Centrum voor Pleegouders samen met de coördinator. Zij gaan in overleg of er nazorg geboden kan worden en door wie dit wordt uitgevoerd. Dit kan de pleegzorgwerker zijn of een medewerker van het Centrum voor Pleegouders. De wens van pleegouders is hierin medebepalend.

De 'Unit pleegzorg' kan pleegouders nazorg bieden in de vorm van een aantal gesprekken. In het algemeen zal het gaan om drie à vier gesprekken. Indien mogelijk kunnen er nog een aantal gesprekken meer gepland worden. Dit in overleg met coördinator pleegzorg.

'Trias jeugdhulp' kwam tot de conclusie dat er bij hen geen sprake is van een gestructureerd(e) nazorgprogramma / -methodiek. Normaliter wordt de pleegzorgplaatsing begeleid door een pleegzorgbegeleider en soms door een begeleider pleegzorg plus (intensievere begeleiding). Wanneer er besloten is dat het kind niet in het pleeggezin kan blijven (na een afgebroken plaatsing), voeren de pleegzorgbegeleider of begeleider pleegzorg plus afrondende gesprekken. Bij een geplande afsluiting van pleegzorgtrajecten kan het ook zijn dat er nog één à twee gesprekken worden gevoerd wanneer pleegouders hier behoefte aan hebben. Met andere woorden: 'Trias jeugdhulp' heeft geen methodiek/programma beschikbaar, maar er worden wel gesprekken gevoerd. Hoe dit vorm krijgt hangt ook nauw samen met de behoefte van pleegouders. Feitelijk valt de nazorg binnen het traject.

2.3 Conclusie probleemanalyse

In deze paragraaf wordt de analyse in de praktijk en in de literatuur vergeleken en samengevat. Zoals eerder genoemd bestaat er binnen Oosterpoort een pleegzorgbeleid, maar hierin is niets vermeld over nazorg. Er is dus geen beleid dat betrekking heeft op nazorg bij een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing. Echter zijn er wel geschreven afspraken tussen Pleegzorgorganisaties en Bureau jeugdzorg. Hierin is vermeld dat er

afspraken gemaakt worden over de nazorg tijdens de eindevaluatie. Het is niet duidelijk of pleegzorgwerkers hier naar handelen.

Uit het vooronderzoek met medewerkers binnen Oosterpoort is gebleken dat veel respondenten het probleem niet ervaren, maar dat ze het probleem wel herkennen. Een aantal geeft aan klachten of negatieve signalen ontvangen te hebben met betrekking tot nazorg. Dit is niet aangekaart bij behandelcoördinatoren of het management team. In de literatuur wordt beschreven dat efficiëntie in het behandelen van betalingen en klachten bijdraagt aan een succesvolle pleegzorgplaatsing (Baat & Bartelink, 2012, p.28).

Door contact met verschillende organisaties, waaronder 'Pleegzorg Nederland', 'Kompaan en de Bocht' en 'Trias jeugdhulp', kan er geconcludeerd worden dat er geen vaste methodiek bestaat voor de nazorg van pleegzorg. Deze organisaties betrekken de behoeften van ouders bij de nazorg.

De juiste nazorg bieden kan bijdragen aan een succesvolle pleegzorgplaatsing en daarbij is zorgvuldigheid van belang, vandaar dat dit onderzoek relevant is voor de kwaliteit van de dienstverlening van Oosterpoort.

2.4 Probleemstelling

In paragraaf 2.4 worden de onderzoeksdoelstelling, de onderzoeksvraag en de daaruit volgende deelvragen beschreven. In deelparagraaf 2.4.4 wordt de definiëring van de centrale begrippen uit de doel- en vraagstelling beschreven.

2.4.1 Centrale vraag

Hoe kan Oosterpoort de gewenste nazorg bieden aan pleegouders na een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing?

2.4.2 Doelstelling

Inzicht en kennis krijgen over hoe de nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing op dit moment is, wat de behoeften zijn van pleegouders en wat er verbeterd kan worden.

2.4.3 Deelvragen

1. Wat is de huidige nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?
2. Wat ervaren pleegouders en pleegzorgmedewerkers als succesvol met betrekking tot nazorg van pleegzorg binnen Oosterpoort?

3. Wat zijn knelpunten met betrekking tot nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?
4. Wat zijn de verwachtingen en behoeften van pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing met betrekking tot nazorg binnen Oosterpoort?
5. In hoeverre is er ruimte voor nazorg voor pleegzorgmedewerkers binnen Oosterpoort met betrekking tot geld en tijd?

2.4.4 Definiëring van de centrale begrippen uit de doel- en vraagstelling

-*Afgebroken pleegzorgplaatsing*: “Als het pleegkind uit het pleeggezin vertrekt om andere redenen dan die uit het behandelingsplan of het bereiken van de leeftijd van achttien jaar” (Stellingwerff, 2010).

-*Beëindigde pleegzorgplaatsing*: De opdrachtgever beschrijft dit begrip als volgt: “Als de biologische ouders competent genoeg zijn om de zorg weer op zich te nemen, het gedrag van de jongere zodanig is hersteld of wanneer het doel van het plan is behaald wordt de jongere weer terug geplaatst bij de biologische ouders.”

-*Gewenste nazorg*: Er wordt gesproken van gewenste nazorg wanneer pleegouders naar hun mening en behoeften tevreden zijn over de nazorg. Wat pleegouders als gewenste nazorg zien, zal verder onderzocht worden.

-*Nazorg*: De definitie zoals die beschreven is in van Dale, groot woordenboek der Nederlandse taal (2014), luidt: “Controle op en zorg voor patiënten na de behandeling” (Van Dale, 2014).

-*Pleegouder*: “Natuurlijke personen die zich in het kader van de jeugdhulp, (of andere vormen van hulpverlening), vrijwillig hebben aangemeld om de zorg en huisvesting voor een minderjarige of een persoon onder een beschermingsstatuut met verminderde bekwaamheid tot gevolg, die niet door hem verwekt werd, op te nemen, voor zover deze opvang goedgekeurd werd door een bevoegde instantie voor plaatsing of dat hij begeleid wordt door een plaatsingsdienst die door een van de Gemeenschappen erkend is” (Vzw La Porte Ouverte & Pleegouderpunt, 2008).

-*Pleegzorg*: “Pleegzorg is een vorm van jeugdzorg die bedoeld is voor kinderen uit gezinnen waarbij sprake is van zulke ernstige opgroei- en opvoedproblemen dat zij niet meer thuis kunnen wonen” (Maaskant & Reinders, 2010, p.9).

Hoofdstuk 3 Methode van onderzoek

In hoofdstuk 3 wordt de methode van onderzoek beschreven. In paragraaf 3.1 wordt de onderzoeksbenadering en het paradigma weergegeven. De respondenten worden in paragraaf 3.2 beschreven. In paragraaf 3.3 komt de procedure van het onderzoek aan bod. De meetinstrumenten worden in paragraaf 3.4 weergegeven. In paragraaf 3.5 komt de analyse aan bod. De betrouwbaarheid en validiteit worden beschreven in paragraaf 3.6. Als laatst wordt het criterium draagvlak uitgewerkt in paragraaf 3.7.

3.1 Onderzoeksbenadering en paradigma

Er is in dit onderzoek gebruik gemaakt van kwantitatief onderzoek in de vorm van enquêtes voor pleegouders. Er bestaan achtenveertig pleeggezinnen met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort. Dit is een te groot aantal om te interviewen, daarom is de keuze gemaakt om pleegouders een enquête te sturen.

Anderzijds is er gebruik gemaakt van kwalitatief onderzoek door de meningen van pleegzorgwerkers te verkrijgen in de vorm van een interview. Er is geïnformeerd wat hun ervaringen, meningen, behoeften en verwachtingen zijn met betrekking tot de nazorg. De meningen van alle respondenten zijn in dit onderzoek cruciaal omdat zij de kwaliteit van de nazorg bepalen.

In tabel 2, die hieronder is weergegeven, wordt de onderzoeksopzet geïllustreerd. Per deelvraag wordt vermeld welke databron, welk instrument en welke onderzoeksbenadering wordt gebruikt. Daarbij is beschreven welke onderzoeksmethode wordt gebruikt.

3.1.1 Onderzoeksopzet

Tabel 2: Onderzoeksopzet

Deelvragen	Databron	Instrument	Onderzoeksbenadering	Research
Deelvraag 1	Medewerkers pleegzorg Oosterpoort s-Hertogenbosch en Oss.	Praktijkonderzoek d.m.v. een half gestructureerd interview. Definiërend, verklarend en beschrijvend	Kwalitatief	Field

Deelvraag 2	Pleegouders van een 'afgebroken en/of beëindigde' pleegzorgplaatsing. Medewerkers pleegzorg Oosterpoort 's-Hertogenbosch en Oss.	Praktijkonderzoek d.m.v. enquêtes. Praktijkonderzoek d.m.v. een telefonisch interview Praktijkonderzoek d.m.v. een half gestructureerd interview.	Kwalitatief	Field
Deelvraag 3	Pleegouders van een 'afgebroken en/of beëindigde' pleegzorgplaatsing. Medewerkers pleegzorg Oosterpoort s-Hertogenbosch en Oss.	Praktijkonderzoek d.m.v. enquêtes. Praktijkonderzoek d.m.v. een telefonisch interview Praktijkonderzoek d.m.v. een half gestructureerd interview.	Kwalitatief	Field
Deelvraag 4	Pleegouders van een 'afgebroken en/of beëindigde' pleegzorgplaatsing.	Praktijkonderzoek d.m.v. enquêtes. Praktijkonderzoek d.m.v. een telefonisch interview.	Kwalitatief	Field
Deelvraag 5	Medewerkers pleegzorg Oosterpoort s-Hertogenbosch en Oss. Behandelcoördinatoren	Praktijkonderzoek d.m.v. een half gestructureerd interview..	Kwalitatief	Field

3.2 Respondenten

Voor dit onderzoek zijn twee groepen respondenten ondervraagd die direct in contact staan met de nazorg van pleegzorg. In deelparagraaf 3.2.1 worden de pleegouders besproken en in deelparagraaf 3.2.2 komen de pleegzorgmedewerkers aan bod.

3.2.1 Pleegouders

In dit onderzoek staat de mening van de pleegouders centraal. De onderzoekers willen weten wat de pleegouders op het moment aan nazorg ontvangen. Ook is het belangrijk om te achterhalen wat de succesfactoren en knelpunten zijn met betrekking tot de huidige nazorg.

Er zijn achttien van de achtenveertig enquêtes geretourneerd door pleegouders met een afgebroken/beëindigde plaatsing in 2013. Dit is een respons van 37,5%. In de enquête is de vraag gesteld of pleegouders beschikbaar willen zijn voor verdere telefonische vragen. De verkregen informatie wordt later verwerkt in de resultaten.

3.2.2 Pleegzorgmedewerkers

Pleegzorgwerkers zijn de medewerkers die direct in contact staan met pleegouders doordat ze hen begeleiden. De onderzoekers hebben hen benaderd omdat de pleegzorgwerkers het beste zicht hebben op de huidige nazorg. Van hen willen de onderzoekers te weten komen wat voor ervaringen zij hebben met nazorg, hoe zij een effectieve nazorg zien en waar zij behoefte aan hebben.

Behandelcoördinatoren begeleiden de pleegzorgwerkers in hun werk, bespreken met elkaar de caseload en adviseren pleegzorgwerkers. De behandelcoördinatoren staan niet direct in contact met pleegouders. Om deelvraag 5 te beantwoorden met betrekking tot geld en tijd zijn er interviews gehouden met behandelcoördinatoren, zij hebben hier meer zicht op dan pleegzorgwerkers.

Oosterpoort kent vier verschillende teams met eigen werkzaamheden die met pleegzorg te maken hebben. Uit elk team zijn er personen geïnterviewd. Er zijn in totaal dertien interviews gehouden onder medewerkers van pleegzorg. Drie behandelcoördinatoren, waaronder twee uit team kortverblijf en één uit team langverblijf. Drie pleegzorgwerkers uit het team kortverblijf, twee pleegzorgwerkers uit het instroomteam en vijf pleegzorgwerkers uit het team langverblijf.

Uit bovenstaande dataverzamelingstechnieken is voortgekomen wat voor nazorg er op dit moment wordt geboden, wat hun mening is en wat er haalbaar is met betrekking tot het beleid. Het is belangrijk om personen te benaderen die direct (pleegzorgwerkers) en indirect (behandelcoördinatoren) met pleegouders in contact staan. De onderzoekers hanteren 'pleegzorgmedewerkers' als begrip voor beide groepen respondenten (pleegzorgwerkers en behandelcoördinatoren). Vanuit de gegeven antwoorden van de respondenten worden de resultaten beschreven.

3.3 Procedure van onderzoek

In deze paragraaf wordt beschreven hoe het onderzoek precies is uitgevoerd en op welke wijze de meetinstrumenten zijn ingezet en afgenomen. In deelparagraaf 3.3.1 wordt de enquête beschreven. In deelparagraaf 3.3.2 wordt het telefonische interview beschreven en in deelparagraaf 3.3.3 komt het interview met de pleegzorgwerkers aan bod. De meetinstrumenten zijn te vinden in bijlage 5.

3.3.1 Enquête

De pleegouders zijn benaderd na toestemming van de afstudeerbegeleider en projectbegeleider. Er zijn achtenveertig enquêtes verspreid onder pleegouders. Voordat deze enquêtes werden verspreid, is een lijst met pleegouders van een afgebroken of beëindigde plaatsing in 2013 beoordeeld door de manager van pleegzorg om problemen of confrontaties te voorkomen. Daar zijn een aantal pleegouders uit verwijderd, de gecorrigeerde lijst is gehanteerd. Om zoveel mogelijk enquêtes retour te krijgen is gebruik gemaakt van www.studentenonderzoek.nl. De enquête is via deze site verspreid en zullen ook de resultaten ontvangen. Via het hoofd servicebureau pleegzorg hebben pleegouders via de mail een link ontvangen met daarin de enquête. Pleegouders werden direct doorgestuurd naar de inleiding van het onderzoek. Na drie dagen is er vanuit het hoofd servicebureau een herinneringsmail gestuurd naar pleegouders. De pleegouders waar geen emailadres van bekend is, zijn benaderd via de post. Deze enquêtes kunnen via een antwoordnummer terug gestuurd worden en is voor pleegouders dus kosteloos, dit om een hoger respons te creëren. In de enquête was vermeld hoeveel tijd de enquête in beslag zou nemen.

3.3.2 Telefonisch interview en vragen via de mail

In de enquêtes is pleegouders de vraag gesteld of zij zich beschikbaar willen stellen voor een telefonisch interview. Hiervoor hebben zeven pleegouders toestemming gegeven. Vier daarvan zijn telefonisch benaderd voor verdere vragen, drie pleegouders wilden gedeeltelijk anoniem blijven en zijn benaderd via de mail. De ingevulde enquête is als basis gebruikt, vanuit deze basis zijn er verdere vragen gesteld om onderliggende redenen te achterhalen. De telefoonnummers van de respondenten zijn na het telefonische interview vernietigd. De antwoorden op de vragen zijn opgeschreven, uitgewerkt en geanalyseerd, ook deze resultaten worden verwerkt. De antwoorden van de respondent zijn gecontroleerd door een samenvatting te geven van de gegeven antwoorden voordat het telefoongesprek beëindigd werd.

3.3.3 Halfgestructureerd interview

Daarnaast zijn er, zoals eerder benoemd, interviews gehouden onder werknemers van pleegzorg. Deze groep respondenten is via de mail van Oosterpoort geworven. De respons

van medewerkers van pleegzorg was zwak. Via behandelcoördinatoren en vele mails zijn er uiteindelijk dertien werknemers van pleegzorg geïnterviewd. De interviews zijn na goedkeuring van de respondent opgenomen zodat de gegeven antwoorden teruggeluisterd konden worden om te analyseren.

3.4 Meetinstrumenten

Zoals eerder vermeld, is er gebruik gemaakt van interviews, enquêtes, telefonische interviews en verdere vragen via de mail. In onderstaande paragrafen worden deze meetinstrumenten verantwoord en onderbouwd. Zie bijlage 6 voor het operationaliseren van de enquête -en interviewvragen.

3.4.1 Enquête

Migchelbrink beschrijft het begrip enquête als volgt: *“Een dataverzamelingstechniek of onderzoeksinstrument waarvan de vragen (of uitspraken) die worden voorgelegd, van tevoren precies zijn geformuleerd. De vragen zijn in principe voor iedereen hetzelfde.”* (Migchelbrink, 2009, p.177). Om de betrouwbaarheid en validiteit te waarborgen moeten er een ruim aantal pleegouders worden bereikt. Vanwege de tijd is dit onmogelijk in interviewvorm, daarom is er gekozen voor de enquête. Na een pilot onder medewerkers van Oosterpoort en na een goedkeuring van de begeleiders is de enquête verspreid. Er is tijdens het opstellen van de enquêtevragen rekening gehouden met sociaal wenselijke antwoorden. De enquête vragen zijn zodanig opgesteld dat er antwoord gegeven kan worden op de deelvragen en uiteindelijk de centrale vraag. Alle enquêtes zijn anoniem ingevuld. Alleen als pleegouders aangegeven hebben mee te willen werken aan het telefonische interview, zijn de naam en contactgegevens bekend gemaakt.

3.4.2 Telefonisch interview en vragen via de mail

Om achterliggende redenen te weten te komen is het telefonisch interview gehanteerd. Daarnaast hebben de onderzoekers ook vragen via de mail verzonden naar pleegouders die liever anoniem willen blijven. Deze wijze is gehanteerd om meer data uit de enquêtes te halen. De onderzoekers waren ongerust dat er niet genoeg enquêtes retour zouden komen. Door bovenstaande redenen is er gekozen voor het telefonisch interview en vragen via de mail.

3.4.3 Interview

Om data uit het interview te verkrijgen is het ‘*halfgestructureerde interview*’ gehanteerd. *“Dit is een van tevoren vastgestelde lijst van gespreksonderwerpen die in de loop van het interview aan de orde moeten komen. De volgorde van de onderwerpen, de formulering van*

de vragen en de formulering van de antwoorden liggen niet vast” (Migchelbrink, 2009, p.207). Door deze vorm van interviewen te hanteren is doorvragen over een bepaald topic mogelijk. Op deze manier heeft er meer verdieping plaatsgevonden en konden achterliggende redenen worden achterhaald. Kernbegrippen zijn nader toegelicht zodat bepaalde begrippen in overeenstemming zijn. De interviewvragen zijn op een manier gesteld dat ze antwoord geven op de deelvragen en uiteindelijk de centrale vraag.

3.5 Analyse

In deze paragraaf wordt er beschreven wat de onderzoekers met de verzamelde datagegevens hebben gedaan om tot de resultaten te komen. In deelparagraaf 3.5.1 zal het interview met de pleegzorgwerkers worden beschreven en in deelparagraaf 3.5.2 zal het interview met pleegzorgmedewerkers aan bod komen.

3.5.1 Enquête

De enquêtes bevatten zowel open als gesloten vragen. De gesloten vragen zijn in procenten en grafieken geanalyseerd. Er is gebruik gemaakt van Microsoft Excel 2010 en Microsoft Word 2010 om tabellen en grafieken weer te geven.

De open vragen zijn geanalyseerd door middel van coderen. De codes zijn tot stand gekomen door de pilot die gehouden is onder de medewerkers van Oosterpoort. De belangrijkste codes zijn weergegeven in hoofdstuk 4 resultaten. Zie bijlage 6 voor uitgewerkte codes.

3.5.2 Interview

De vragen van het interview zijn, zoals eerder aangegeven, na toestemming van de respondent opgenomen. Deze zijn geheel uitgewerkt in een samenvatting met citaten en hierna terug gezonden naar de pleegzorgwerker om een bevestiging te krijgen.

Bijna alle interviewvragen zijn open gesteld. Deze vragen zijn net als bij de open vragen van de enquêtes gecodeerd. Deze codes zijn wederom tot stand gekomen door middel van de pilot die gehouden is onder medewerkers van Oosterpoort. Per onderdeel zijn woorden, zinnen en fragmenten individueel gemarkeerd waar herhaling aan de orde kwam of wat de onderzoekers als merkwaardig, belangrijk en bruikbaar ervoeren. De individuele gemarkeerde coderingen zijn vergeleken en in overeenstemming in tabellen gezet. In de eerste kolom zijn alle fragmenten beschreven en in de tweede kolom de codes. Op deze manier zijn de fragmenten geclusterd en gecategoriseerd tot codes. Zie bijlage 7 voor de uitgewerkte codes.

Het telefonisch interview en de vragen via de mail zijn gecodeerd. Deze antwoorden zijn

verwerkt bij de resultaten van de enquêtevragen.

3.6 Betrouwbaarheid en validiteit

Om de validiteit van dit onderzoek te waarborgen is er een pilot gehouden. Hierdoor wordt getracht om de diversiteit van de werkelijkheid zoveel mogelijk te weerspiegelen in de onderzoeksresultaten.

Om het onderzoek betrouwbaar te houden wordt er gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethodes. Het pleeggezinbestand bestaat uit vierhonderd verschillende pleeggezinnen. Van die groep worden de afgebroken en beëindigde pleeggezinnen geselecteerd. De selectie bestaat uit ongeveer achtenveertig pleeggezinnen. Door deze omvang is het niet mogelijk om alle pleegouders te interviewen. Het is van belang om zoveel mogelijk dataverzamelingstechnieken toe te passen, met als gevolg dat er informatie op uiteenlopende manieren verzameld wordt. Er zullen enquêtes worden verspreid onder alle pleegouders die hiervoor in aanmerking komen. Hierbij gaat het alleen om pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing. In deze selectie wordt rekening gehouden met diverse factoren die ervoor kunnen zorgen dat pleegouders niet in staat zijn om de enquête in te vullen. In samenspraak met de behandelcoördinator zullen pleeggezinnen die op dit moment niet in staat zijn om een enquête in te vullen niet benaderd worden. Hiervoor wordt de hulp ingeschakeld van de behandelcoördinator van Oosterpoort. Tijdens het selecteren van pleegouders wordt er rekening gehouden met representatieve betrouwbaarheid. Er zullen zowel vrouwen als mannen benaderd worden en zowel pleeggezinnen met een afgebroken als een beëindigde pleegzorg. Dit maakt het onderzoek betrouwbaar en valide.

Om het onderzoek valide te houden is er gebruik gemaakt van *verantwoording*. Het is zeer belangrijk te verantwoorden op welke wijze er te werk wordt gegaan om tot resultaten te komen. *“Alle stappen en beslissingen moeten duidelijk beschreven en terug te vinden zijn”* (Migchelbrink, 2009, p. 129).

Er is een samenvatting van de afgenomen interviews gemaakt. Deze zijn teruggekoppeld naar de respondenten om te controleren of de meningen op een juiste manier weergegeven zijn. Ook is *triangulatie* gehanteerd. Bij triangulatie staat 360-graden onderzoek centraal. *“Je conclusies worden krachtiger als je kunt laten zien dat ze gebaseerd zijn op data die op je verschillende manier verzameld hebt.”* (Migchelbrink, 2009, p. 130). Dit onderzoek is gericht op de triangulatie van databronnen (brontriangulatie). Er zijn verschillende datatechnieken gebruikt om tot informatie te komen, waardoor informatie in verschillende bronnen wordt bevestigd. Onderzoekstrangulatie is toegepast door feedback te vragen aan medewerkers van Oosterpoort, de opdrachtgever en medestudenten. De onderzoekers hebben de

organisatie wekelijks op de hoogte gehouden van het verloop van het onderzoek.

Daarnaast blijft het onderzoek valide omdat datgene is gevraagd wat ook daadwerkelijk wordt onderzocht. Bij het samenstellen van de enquêtevragen is er rekening gehouden met sociale wenselijkheid. Daarnaast zijn de vragen niet suggestief geformuleerd.

Na het afnemen van de interviews en de open vragen van de enquêtes, is er gebruik gemaakt van coderen. De onderzoekers hebben de informatie individueel gecodeerd. Beide onderzoekers hebben opmerkelijke punten aangestreept. Daarna is er gekeken welke opmerkelijke punten overeen kwamen.

3.7 Draagvlak

Vanuit het vooronderzoek dat is verricht, is gebleken dat medewerkers van pleegzorg het probleem herkennen en/of erkennen. Daarnaast vinden medewerkers van pleegzorg het een relevant probleem om te onderzoeken. Dit creëert draagvlak.

Anderzijds is er draagvlak gecreëerd door in het begin van dit onderzoek een mail te verzenden naar de medewerkers van Oosterpoort om de onderzoekers voor te stellen. De onderzoekers hebben meerdere keren een mail gestuurd naar het team van pleegzorg om het onderwerp onder de aandacht te brengen.

Hoofdstuk 4 De resultaten

In dit hoofdstuk zal elke deelvraag worden beantwoord aan de hand van de resultaten die zijn verkregen. In elke kop van de deelvraag staat vermeld of de resultaten verkregen zijn uit het interview of de enquête.

4.1 Algemene resultaten

Van de achttien enquêtes zijn er elf ingevuld door pleegmoeders, vier door pleegvaders en in drie pleeggezinnen is de enquête door de pleegvader en pleegmoeder samen ingevuld.

Van deze enquêtes hebben tien pleegouders een kortdurend traject gehad, negen pleegouders een langdurig pleegzorg traject en vier pleegouders hebben een weekend/vakantie traject gevolgd. Verschillende pleegouders hebben meerdere trajecten gevolgd. De enquêtes zijn ingevuld door elf pleegouders met een afgebroken plaatsing en zeven pleegouders met een beëindigde plaatsing.

In het interview is pleegzorgmedewerkers de vraag gesteld of zij de resultaten uit de toets hadden verwacht. Zes pleegzorgwerkers hadden *niet* verwacht dat de uitslag van de P&C-toets 'negatief' was met betrekking tot nazorg. Vijf pleegzorgwerkers gaven aan dat ze de uitslag *wel* hadden verwacht of het zich voor konden stellen. *"Ik had wel verwacht dat pleegouders ontevreden zouden zijn over de nazorg. Ik denk dat het voor mensen heel ingewikkeld is, zeker als het afgebroken wordt"*, aldus N. *"Ik kan het me wel voorstellen,"* aldus E. Eén pleegzorgwerker geeft aan dat de ontevredenheid niet voorkomen kan worden. Deze vraag heeft geen betrekking op een van de deelvragen maar is wel relevant om te bekijken hoe de organisatie op de hoogte is van het 'probleem'.

4.2 Resultaten deelvraag 1:

Wat is de huidige nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?

4.2.1 Verkregen antwoorden vanuit interviews met pleegzorgmedewerkers

Alle geïnterviewde pleegzorgwerkers geven aan dat er geen specifieke en/of concrete afspraken zijn rondom de nazorg. De codes die vastgesteld zijn: niets omschreven, geen specifieke/concrete afspraken en gevoel/ zelfstandigheid. Het is voor de pleegzorgwerkers geheel vrijblijvend en persoonsafhankelijk hoe zij de nazorg invullen. De geïnterviewde pleegzorgwerkers geven aan dat zij vooral handelen op basis van hun gevoel en de nazorg naar behoeften van pleegouders invullen. Citaat van een behandelcoördinator: *"Er zijn geen specifieke afspraken, dit is meer op eigen gevoel van de pleegzorgwerker en in overleg met BC-er"*, aldus M. Het is vrij afhankelijk van de werker in de betreffende pleegzorgzaak.

Als de situatie zodanig is geëscaleerd, wordt er een afspraak gemaakt tussen de pleegzorgwerker en de pleegouders. Dit is in de meeste gevallen bij een afgebroken plaatsing die niet volgens plan is beëindigd. Een andere oplossing is telefonisch contact. Alle pleegzorgwerkers geven aan dat nazorg bieden belangrijk is. Een aantal pleegzorgwerkers geeft aan dat voor het imago van Oosterpoort belangrijk is om nazorg te bieden. Ze willen graag dat pleegouders hun positieve ervaring met andere personen delen, maar het gevaar dreigt dat, als de nazorg van een afgebroken/beëindigde pleegzorg niet voldoende is, dit ook gedeeld wordt met andere personen. Dit laatste levert negatieve reclame op.

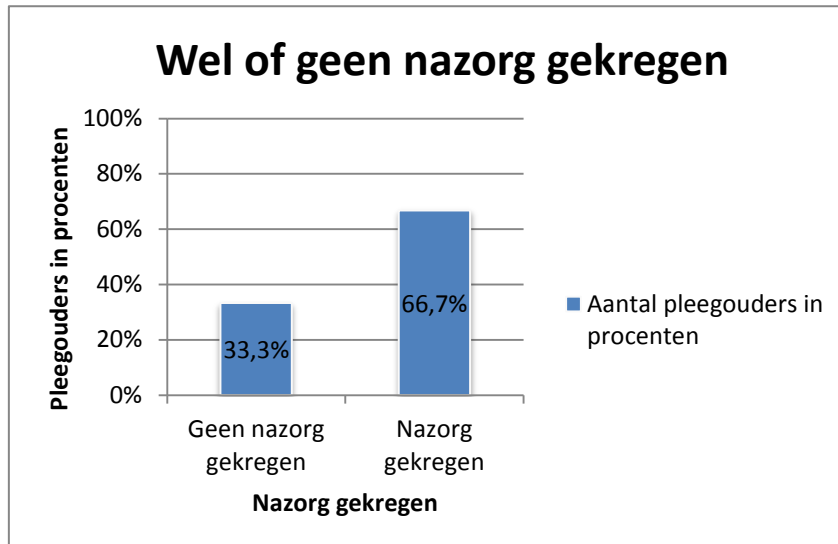
Vijf medewerkers zien dan ook een verband tussen het behouden van pleegouders en de kwaliteit van de nazorg. Een citaat: *“Nazorg is denk ik ook belangrijk voor het koesteren van pleegouders. Pleegouders worden gezien als ambassadeurs van pleegzorg. Wanneer je een plaatsing negatief afrondt zullen pleegouders minder positief spreken over pleegzorg. Ik denk dat er een verband is tussen het behouden van pleegzorg en de kwaliteit van nazorg,”* aldus I. *“Als er behoefte zou zijn geweest aan nazorg en dit is niet gegeven, kan ik me voorstellen dat ouders stoppen. Als ouders in de emotie blijven hangen dat het hun schuld is, zou het mogelijk zijn om in die emotie te kiezen om te stoppen. De situaties zijn soms echt heel heftig en ik kan begrijpen dat pleegouders afhaken en dat ze zoiets niet nog een keer mee willen maken”,* aldus C.

Een ander opmerkelijk punt is dat pleegzorgwerkers van mening zijn dat er een verschil bestaat tussen de behoefte aan nazorg tussen afgebroken en beëindigde plaatsingen. Zes pleegzorgwerkers zijn van mening dat pleegouders met een afgebroken plaatsing meer behoefte hebben aan nazorg dan pleegouders met een beëindigde plaatsing. *“Ik denk dat een afgebroken plaatsing vaak heftiger is. Bij beëindigde plaatsingen werk je vaak naar een einddatum toe en loopt het dus geleidelijk. Dit zijn veelal kortverblijf pleegouders die daar ook op ingesteld zijn”,* aldus M.

Daarnaast wordt ook benoemd dat er binnen een ‘lang verblijf traject’ meer behoefte is aan nazorg. Bij kortverblijf trajecten is de duur van het traject kort en zijn pleegouders er op voorbereid dat een kind het gezin gaat verlaten. Bij een langverblijf traject zijn pleegouders er vaak niet op voorbereid. *“De houding van die pleegouders is gewoon heel anders. Die gaan zich hechten aan een kind, die gaan zich anders gedragen. Dat is namelijk voor een langere tijd. Als dan de pleegzorgplaatsing wordt afgebroken is de teleurstelling nog groter dan bij een kort verblijf en hebben pleegouders denk, ik meer behoefte aan nazorg”,* aldus W. Dit zijn aannames van pleegzorgmedewerkers. Uit de enquêtes zal blijken of deze aannames wel of niet bevestigd worden.

4.2.2 Verkregen antwoorden vanuit enquêtes voor pleegouders

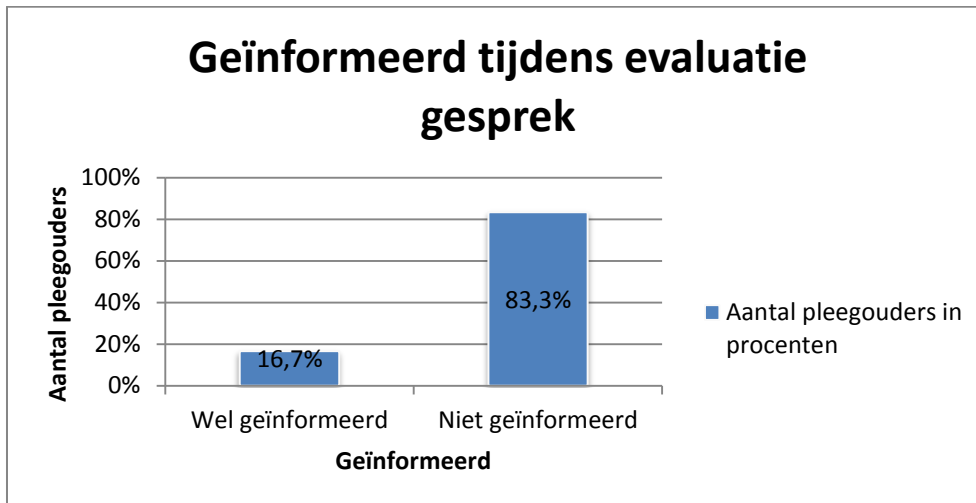
Uit de enquête is gebleken dat twaalf van de achttien pleegouders (66,7%) nazorg hebben ontvangen. Zes van de achttien pleegouders (33,3%) geven aan geen nazorg te hebben ontvangen van Oosterpoort. Deze resultaten zijn hieronder weergegeven in grafiek 1.

Grafiek 1: Wel of geen nazorg gekregen voor afgebroken en beëindigde pleegzorgplaatsing

Pleegouders verstaan onder de nazorg ook het evaluatiegesprek. Pleegouders geven aan dat in de huidige nazorg de volgende plaatsing besproken wordt. Uit de open vragen is gebleken dat twee pleegouders aangeven dat ze tijdens dit gesprek uiteenlopende vragen konden stellen.

Drie van de achttien pleegouders (16,7%) zijn *wel* geïnformeerd over de nazorg tijdens het evaluatiegesprek, anderzijds geven vijftien pleegouders (83,3%) aan *niet* geïnformeerd te zijn over eventuele nazorg door de pleegzorgwerker. Het is opmerkelijk dat een klein aantal *wel* geïnformeerd is, terwijl een hoger percentage nazorg heeft ontvangen. Deze gegevens zijn verwerkt en hieronder weergegeven in grafiek 2.

Grafiek 2: Geïnformeerd over nazorg tijdens evaluatiegesprek

4.3 Resultaten deelvraag 2:

Wat ervaren pleegouders en medewerkers als succesvol met betrekking tot nazorg van pleegzorg binnen Oosterpoort?

4.3.1 Verkregen antwoorden vanuit interview met pleegzorgmedewerkers

Erkenning wordt het vaakst als een succesvolle factor in de nazorg benoemd. De medewerkers van pleegzorg zijn van mening dat pleegouders behoefte hebben aan erkenning en zich gehoord en gezien voelen. Pleegouders willen volgens pleegzorgwerkers waardering voor wat ze doen. *“Bij hulpverlening ligt dat in de relatie die je hebt, de erkenning die je geeft en pleegouders laten merken dat ze gezien worden. Erkennen en zich gezien voelen is heel belangrijk, het belangrijkste. Daarnaast gaan staan, open en transparant zijn, dat is de basis van hulpverlening”,* aldus I.

De medewerkers van pleegzorg geven aan dat ze verwachten dat pleegouders een gevoel van frustratie, boosheid en falen kunnen ontwikkelen. *“Als de problematiek te groot is, wil het niet zeggen dat pleegouders niet meer in het bestand willen staan. Pleegouders kunnen dit zeer persoonlijk nemen en het gevoel hebben dat ze gefaald hebben”,* aldus C. Ook schaamte wordt benoemd door een aantal medewerkers van pleegzorg. Vier respondenten geven aan dat bovenstaande emoties door middel van nazorg weggenomen kunnen worden. Zij zijn bezorgd dat pleegouders een gevoel van schaamte, schuld, frustratie en boosheid houden als nazorg niet wordt uitgevoerd.

Drie pleegzorgmedewerkers zijn van mening dat er ook oog zou moeten zijn voor de eigen kinderen van het pleeggezin. Het weggaan van het pleegkind kan ook voor de eigen kinderen een grote impact hebben en daar moet aandacht voor zijn. *“De eigen kinderen zijn*

hierin ook heel erg belangrijk. Wat heeft het met de eigen kinderen gedaan dat het pleegkind opeens weg is?”, aldus E.

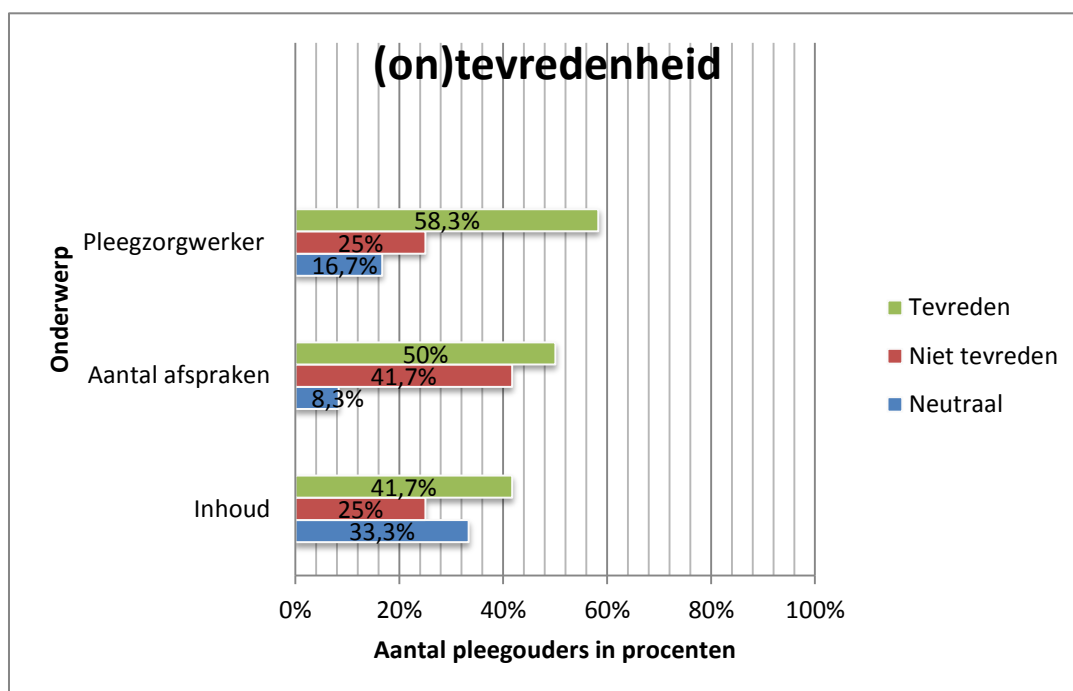
4.3.2 Verkregen antwoorden vanuit enquêtes voor pleegouders

In paragraaf 4.3.2 worden verschillende onderwerpen uitgewerkt. Ten eerste zal de tevredenheid over de pleegzorgmedewerker worden toegelicht. Als tweede komt een toelichting op het aantal afspraken en als laatste zal de inhoud van nazorg aan bod komen. In grafiek 3 zijn de kwantitatieve gegevens af te lezen over succesfactoren binnen Oosterpoort met betrekking tot nazorg.

Van de twaalf pleegouders die nazorg hebben ontvangen geven er zeven (58,3%) aan tevreden te zijn over de pleegzorgwerker die nazorg geboden heeft. Twee pleegouders (16,7%) hebben een neutrale mening. Uit open vragen is gebleken dat de factoren die de tevredenheid van pleegouders bepalen voornamelijk liggen bij de tijd die de pleegzorgwerker ervoor neemt en de hoeveelheid contact dat gemaakt wordt tijdens de nazorg. Dit wordt door vier pleegouders genoemd. Een belangrijke factor vinden pleegouders dat er naar hen geluisterd wordt en dat pleegzorgwerkers de pleegouders aanvoelen en begrijpen.

Van de twaalf pleegouders die nazorg hebben gekregen geven zes pleegouders (50%) aan tevreden te zijn over het aantal afspraken tijdens de nazorg. Eén pleegouder (8,3%) heeft een neutrale mening.

Van de twaalf pleegouders die nazorg hebben gekregen geven vijf pleegouders (41,7%) aan tevreden te zijn over de inhoud van de nazorg. Vier pleegouders (33,3%) hebben hierin een neutrale mening.

Grafiek 3: (on)tevredenheid nazorg

4.4 Resultaten deelvraag 3:

Wat zijn knelpunten met betrekking tot nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?

4.4.1 Verkregen antwoorden vanuit interviews met pleegzorgmedewerkers

Er zijn uiteenlopende antwoorden gegeven door pleegzorgmedewerkers met betrekking tot deze deelvraag. Veel codes zijn afwijkend van elkaar en er bestaan weinig herhalingen. Twee pleegzorgmedewerkers geven aan dat er een knelpunt bestaat bij het missen van vastgelegde richtlijnen en afspraken over nazorg in het pleegzorgbeleid: *“Het zou meer ingepland moeten worden. Nu staat het in het hulpverleningsplan. Ook nazorg is daarbij een kopje maar dit wordt nooit ingevuld. De reden hiervan is denk ik dat hier niks formeel in geregeld is. Wanneer ik naar pleegouders toe ga maak ik voor mezelf een lijstje wat er besproken zou moeten worden, maar er is geen standaard format met punten die besproken zouden moeten worden”*, aldus A.

Twee pleegzorgmedewerkers geven aan dat het knelpunt ligt bij tijd en ruimte. *“De nazorg valt niet binnen het reguliere veld”*, aldus N. Als het kind uit het pleeggezin is, is de caseload afgesloten en wordt er geen tijd meer voor gepland. Pleegzorgwerkers moeten nazorg verrichten in hun eigen tijd. Dit wordt verder uitgewerkt in deelvraag 5.

Eén pleegzorgwerker geeft aan dat het knelpunt ligt bij de pleegouders zelf. *“Knelpunten bij nazorg liggen volgens mij bij het feit dat pleegouders niet meer willen, dus geen behoefte*

hebben aan nazorg”, aldus C. De pleegzorgwerker geeft aan dat pleegouders zich soms niet gesteund voelen. “Pleegouders voelen zich soms niet gesteund en denken dat wij partij kiezen voor de biologische ouders. Deze wrijving zie ik heel veel. Pleegouders hebben dan misschien een te hoge verwachting”, aldus C.

Eén behandelcoördinator geeft aan dat het initiatief meer vanuit de pleegzorgwerker zou kunnen komen in plaats vanuit het pleeggezin wat betreft nazorg. *“Er wordt na een aantal weken een afspraak ingepland en er wordt aangeboden dat er altijd contact kan worden opgenomen. Dit laatste is misschien een knelpunt, pleegouders moeten dan contact met ons opnemen, misschien moet dit andersom zijn en dat er (meer) vaste momenten worden ingebouwd”, aldus M.*

Verder wordt er aangegeven dat de samenwerking tussen pleegouders en pleegzorgwerker een knelpunt kan zijn. *“De knelpunten bij de nazorg zijn volgens mij de samenwerking, dus de verhouding tussen pleegouders en pleegzorgwerker”, aldus T.* Een ander punt dat naar voren is gebracht: *“De knelpunten van de nazorg liggen volgens haar bij het feit dat er te weinig aandacht voor is”, aldus A.*

Daarnaast is er de vraag gesteld aan pleegzorgwerkers of zij op het moment iets missen binnen de nazorg. Hierin worden twee opmerkelijke punten genoemd die in overeenstemming zijn met de knelpunten. De punten die worden genoemd zijn afspraken en urenregistratie en tijd. Een citaat hieruit: *“Wat denk ik ook belangrijk is, is dat wanneer een plaatsing beëindigd is stop je het traject en mag je ook geen uren meer schrijven. Terwijl je natuurlijk wel tijd steekt in de nazorg, maar die uren kun je nergens kwijt. Dat moet je dan zien als vrijwilligerswerk. Hier moet ook qua urenregistratie wat in geregeld worden”, aldus E.* Pleegzorgmedewerkers zijn van mening dat het begrip nazorg niet hetzelfde is voor pleegouders dan voor Oosterpoort.

4.4.2 Verkregen antwoorden vanuit enquêtes voor pleegouders

In paragraaf 4.4.2 worden verschillende onderwerpen uitgewerkt. Als eerst zal de ontevredenheid (knelpunten) over de pleegzorgwerkers worden toegelicht, als tweede het aantal afspraken en als laatste zal de inhoud van nazorg aan bod komen. Grafiek 3 is te vinden in paragraaf 4.3.2, hier kunt u de kwantitatieve gegevens aflezen over de knelpunten binnen Oosterpoort met betrekking tot nazorg.

Van de twaalf pleegouders die nazorg hebben ontvangen geven drie pleegouders (25%) aan ontevreden te zijn over de pleegzorgwerker. Wederom hebben twee pleegouders (16,7%) een neutrale mening. Een citaat van een pleegouder: *“De pleegzorgwerker zou gerust iets meer contact mogen leggen met ons”.*

Van de twaalf pleegouders die nazorg hebben gekregen geven vijf pleegouders (41,7%) aan ontevreden te zijn over het aantal afspraken tijdens de nazorg. Een citaat hieruit: *“Naar mijn mening is er te weinig nazorg gegeven”*.

Van de twaalf pleegouders die nazorg gekregen hebben geven drie pleegouders (25%) aan niet tevreden te zijn over de inhoud van de nazorg. Vier pleegouders (33,3%) hebben een neutrale mening.

Uit open vragen zijn de volgende resultaten gekomen: De voornaamste factor met betrekking tot de ontevredenheid over de inhoud die wordt genoemd door pleegouders is dat er te weinig of geen nazorg wordt geboden. Zes pleegouders hebben helemaal geen nazorg gekregen. Zes pleegouders hebben één nazorggesprek gehad. Eén pleegouder gaf aan dat er meer ingespeeld moet worden op de behoeften van de pleegouders. Daarnaast noemt één pleegouder dat ze de samenwerking met de pleegzorgwerker ziet als een factor die haar ontevredenheid of tevredenheid beïnvloed. Eén andere pleegouder geeft aan dat ze, mede door de onprettige begeleiding en nazorg die gegeven is, het pleegouderschap heeft beëindigd.

4.5 Resultaten deelvraag 4:

Wat zijn de verwachtingen en behoeften van pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing met betrekking tot nazorg binnen Oosterpoort?

4.5.1 Verkregen antwoorden vanuit interviews met pleegzorgmedewerkers

De mening van pleegzorgwerkers wordt in deelvraag 4 ook als belangrijk beschouwd. Aan de pleegzorgmedewerkers is de vraag gesteld wat zij zien als meest effectieve nazorg. Deze antwoorden kunnen vergeleken worden met de behoeften en verwachtingen van pleegouders.

“De nazorg aanpassen aan de behoeften van pleegouders” wordt vaak als effectieve nazorg benoemd. Een citaat hieruit: *“Ik check wat pleegouders nodig hebben wanneer het pleegkind weg is uit het gezin”*, aldus T.

Directe gesprekken worden door vier pleegzorgwerkers als effectieve nazorg aangegeven. *“Al in de training of het contract moet het vaststaan dat er nazorg geboden moet worden in de vorm van een gesprek”*, aldus C.

Twee pleegzorgwerkers benoemen dat de volgende plaatsing van belang is. *“Er zou aandacht moeten zijn voor het bespreken van een vervolgaanbod, dus wat pleegouders verder in de toekomst nog kunnen/willen betekenen. Bijvoorbeeld door hier een vrijblijvend gesprek met pleegzorgwerker, pleegouders en matcher te plannen”*, aldus T. Eén pleegzorgwerker geeft aan dat het belangrijk is dat pleegouders reflecteren op zichzelf.

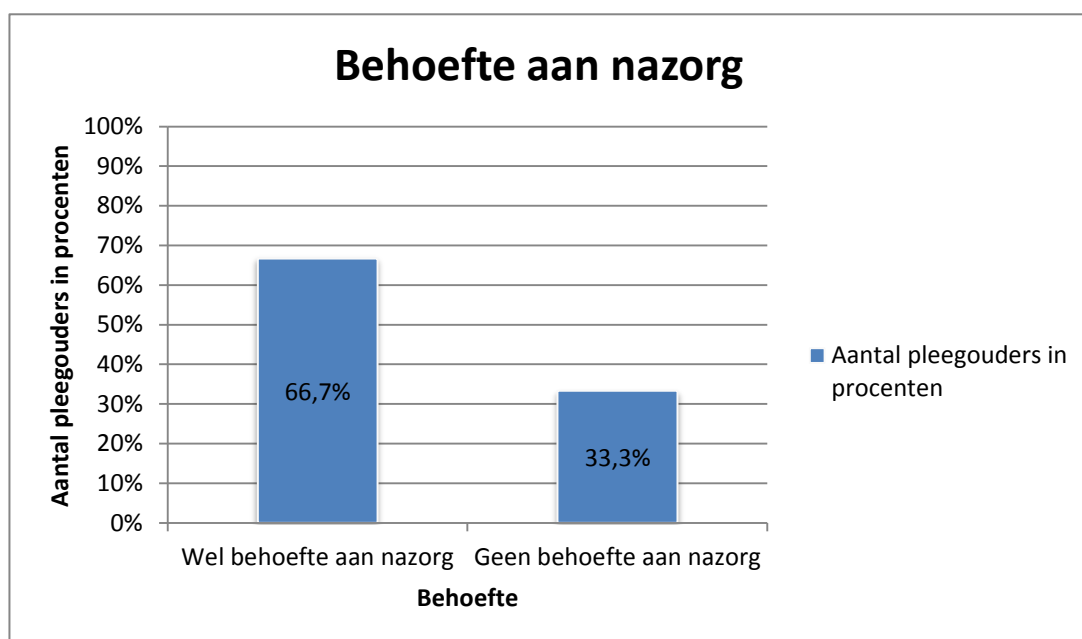
Daarin wordt besproken wat zij de volgende keer beter of anders kunnen doen.

Waardering geven en schuldgevoel wegnemen wordt door twee pleegzorgwerkers als effectieve nazorg benoemd. *“Ook wel dat je pleegouders het schuldgevoel wegneemt, dat je aangeeft wat ze goed gedaan hebben. Dat ze niet het gevoel hebben dat ze iets fout gedaan hebben”, aldus A.*

Door één pleegzorgwerker wordt opgemerkt dat pleegouders misschien behoefte hebben aan een gesprek met alle partijen, waaronder Bureau Jeugdzorg. *“Want dan heb je alle partijen rond de tafel, maar meestal is daar de tijd niet voor”, aldus W.*

4.5.2 Verkregen antwoorden vanuit enquêtes voor pleegouders

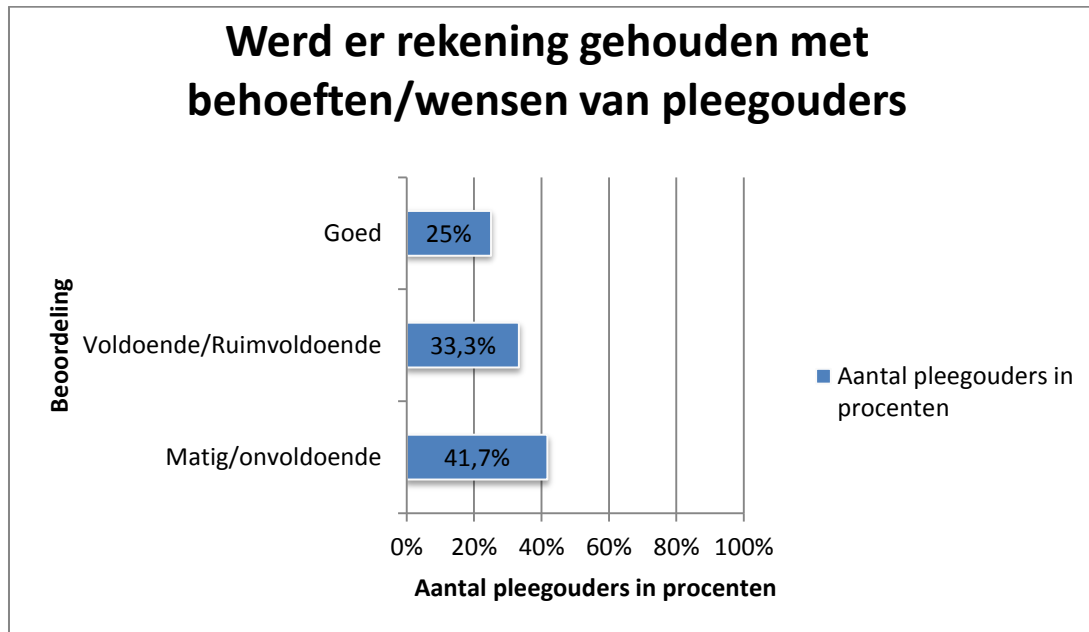
Twaalf van de achttien pleegouders (66,7%) geven aan *wel* behoefte te hebben aan nazorg. Zes pleegouders (33,3%) hebben in de enquête aangegeven *geen* behoefte te hebben aan nazorg.

Grafiek 4: Behoefte aan nazorg

Werd er rekening gehouden met behoeften/wensen van pleegouders?

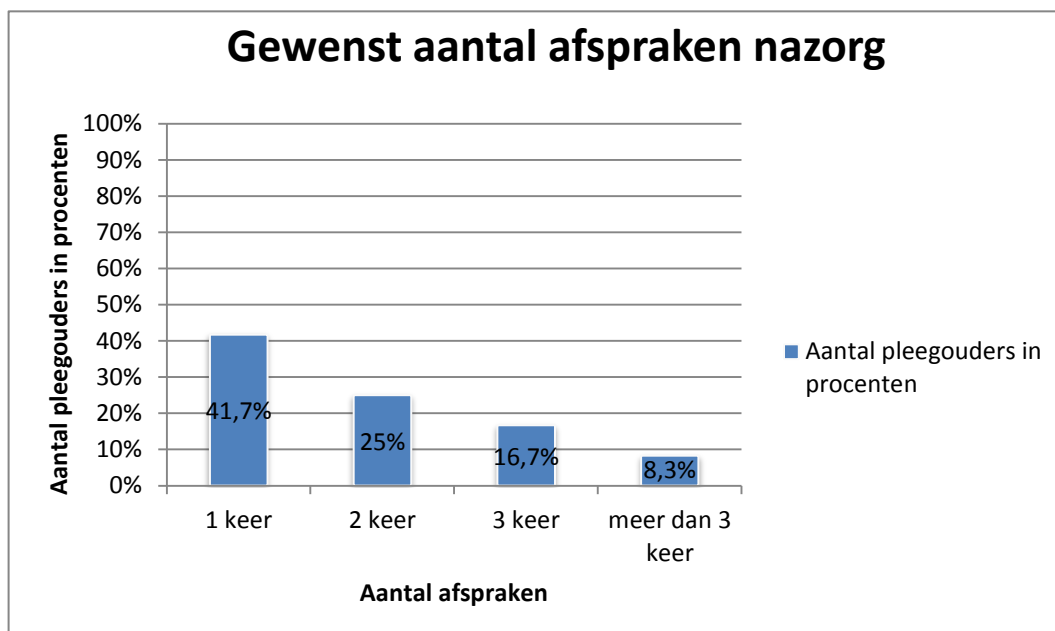
Van de twaalf pleegouders die nazorg hebben ontvangen geven drie pleegouders (25%) aan dat er goed rekening werd gehouden met hun wensen en behoeften. Vier pleegouders (33,3%) geven aan dat er voldoende tot ruim voldoende rekening werd gehouden met hun wensen en behoeften. Vijf pleegouders (41,7%) geven aan dat er matig tot onvoldoende rekening werd gehouden met hun behoeften en wensen tijdens de nazorg.

Grafiek 5: Werd er rekening gehouden met behoeften/wensen

Gewenst aantal afspraken nazorg

Zes pleegouders (41,7%) geven aan dat ze behoefte hebben aan één nazorg gesprek. Drie pleegouders (25%) geven aan dat twee afspraken gewenst is. Twee pleegouders (16,7%) geven aan dat drie aantal afspraken gewenst is voor de nazorg en één pleegouder geeft aan behoefte te hebben aan meer dan drie gesprekken.

Grafiek 6: Gewenst aantal afspraken

Wat pleegouders verstaan onder nazorg

In de enquête is de open vraag gesteld: 'Wat verstaat u onder nazorg?' De code: bespreken hoe het is gegaan, wordt als meest genoemd door de pleegouders. Een citaat uit de enquête: *"Een goede afhandeling van de pleegzorgplaatsing, bespreken hoe het is gegaan."* Dat pleegouders hun verhaal kwijt kunnen, begeleiding bij het verlies van een pleegkind(eren), een goed gesprek en erkenning geven, verstaan pleegouders ook onder nazorg van een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing.

Wat is de gewenste nazorg vanuit pleegouders?

Op deze open vraag zijn wederom uiteenlopende antwoorden gegeven. De belangrijkste codes die hieruit voort zijn gekomen: een luisterend oor bieden, informatie verkrijgen, verwerkingsproces doorlopen, nieuwe situatie van het pleegkind bespreken, luisteren naar behoeften en een aantal gesprekken met de pleegzorgwerker.

4.6 Resultaten deelvraag 5:

In hoeverre is er ruimte voor nazorg voor medewerkers binnen Oosterpoort met betrekking tot geld en tijd?

4.6.1 Verkregen antwoorden vanuit interviews met pleegzorgmedewerkers

Vanuit de interviews met pleegzorgmedewerkers is gebleken dat wanneer een pleegzorgplaatsing wordt afgebroken of beëindigd, de caseload wordt afgesloten. De nazorg valt buiten de reguliere procedure. Wanneer pleegzorgwerkers nazorg bieden gebeurt, dit in hun eigen tijd. De nazorg valt dan buiten de standaardprocedure en buiten de urenregistratie. Pleegzorgmedewerkers worden hierin wel gefinancierd, maar Oosterpoort zelf wordt hierin niet gefinancierd door de provincie.

Pleegzorgwerkers geven aan dat er voor nazorg geen tijd is ingepland. Hierdoor hebben zij vaak geen of weinig tijd om nazorg te bieden of wordt dit vergeten. Zes pleegzorgwerkers geven aan dat de nazorg eigenlijk binnen de standaardprocedure zou moeten vallen en dat hiervoor dus tijd beschikbaar moet worden gemaakt. Pleegzorgwerkers geven aan dat deze kwestie afhankelijk is van de caseload die je hebt. *"Wanneer er gelijk een nieuwe plaatsing start hebben pleegzorgwerkers vaak geen tijd om nazorg te bieden. Als er een tijd tussen zou zitten voordat er een nieuwe plaatsing begint zou er meer ruimte zijn voor nazorg. Het wordt wat lastiger als iedereen gelijk weer doorgaat met plaatsingen"*, aldus M.

Drie pleegzorgwerkers geven aan dat nazorg niet binnen de standaardprocedure hoort. *"Het is ook goed dat dit nu aangepakt wordt. De nazorg hoort nu niet bij de standaardprocedure. Ik denk dat we de nazorg onderschatten, ik vind dat we dat gewoon*

moeten doen, nazorg bieden. Ook de rapportage van pleegouders meenemen, dan krijg je meer inzichten”, aldus C.

Twee pleegzorgwerkers geven aan dat er gelet moet worden op de verwerkingsperiode tussen pleegzorgplaatsingen en dat er eerst rust moet worden teruggebracht in het pleeggezin voordat er een nieuwe plaatsing komt. *“Wat je vaak ziet en waar we ook alert op zijn is dat wanneer pleegzorg stopt door een afgebroken plaatsing er eerst rust wordt terug gebracht voordat er weer een nieuwe plaatsing begint”*, aldus M.

4.7 Beantwoording centrale vraag:

Hoe kan Oosterpoort de gewenste nazorg bieden voor pleegouders na een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing?

De gewenste nazorg kan voornamelijk geboden worden door in te spelen op de behoeften en wensen van pleegouders. Uit het onderzoek is gebleken dat dit per pleegouder verschillend is en zal per situatie geanalyseerd moeten worden. Een groot gedeelte van de pleegouders geeft aan dat er niet voldoende rekening wordt gehouden met hun wensen en behoeften tijdens de nazorg. Uit dit onderzoek zijn vanuit de pleegouders een aantal behoeften naar voren gekomen met betrekking tot de nazorg. Het grootste aantal pleegouders geeft aan wel behoefte te hebben aan nazorg, dit moet dan geboden worden wanneer dit gewenst is. De meeste pleegouders wensen één à twee nazorggesprekken. Door deze te bieden sluit Oosterpoort aan op een behoefte met betrekking tot de gewenste nazorg.

Daarnaast is onderzocht wat pleegouders onder nazorg verstaan. Hierin worden verschillende definities gegeven. De definitie nazorg moet voor pleegouders en pleegzorgwerkers in overeenstemming zijn. Dit moet voorafgaande aan de pleegzorgplaatsing gerealiseerd zijn.

Pleegzorgwerkers zijn niet op de hoogte van elkaars werkzaamheden tijdens de nazorg. Daarnaast is nazorg geen onderwerp tijdens de teamvergaderingen. Dat betekent dat er onderling (behandelcoördinatoren en pleegzorgwerkers) geen ervaringen worden uitgewisseld met betrekking tot nazorg. Door ervaringen uit te wisselen met elkaar kan de kwaliteit van nazorg stijgen. Op deze manier worden er succesfactoren en knelpunten besproken en komen de behoeften van pleegouders aan bod.

Pleegzorgwerkers hebben vaak geen of weinig tijd om nazorg te bieden, uit onderzoek is gebleken dat nazorg buiten de caseload valt. Deze tijds kwestie gaat ten koste van de kwaliteit van nazorg. Door pleegzorgwerkers tijd te bieden om nazorg op een kwalitatieve manier uit te voeren kan er gewenste nazorg worden aangeboden.

Hoofdstuk 5 Conclusies en discussies

In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 5.1 de conclusie beschreven en in paragraaf 5.2 de discussie.

5.1 Conclusies aan de hand van de deelvragen

5.1.1 Deelvraag 1: Wat is de huidige nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?

Het voornaamste aandachtspunt dat uit de resultaten is voortgekomen is dat er geen afspraken zijn rondom de nazorg. Er wordt dus niet op een eenduidige manier gehandeld tijdens de nazorg, wat Oosterpoort overigens wel zou willen. Ook pleegzorgmedewerkers geven aan dat zij richtlijnen en afspraken missen rondom de nazorg. Dit betekent dat pleegzorgwerkers vrij zijn met betrekking tot het invullen van de nazorg en er een beroep wordt gedaan op hun professionaliteit, dit is een aandachtspunt voor Oosterpoort.

Uit het praktijkonderzoek is gebleken dat pleegzorgmedewerkers denken dat er een verband bestaat tussen onvoldoende nazorg en het beëindigen van het pleegouderschap. Eén van de achttien pleegouders geeft aan gestopt te zijn met het pleegouderschap door onvoldoende kwaliteit van de nazorg. Dit aantal is onvoldoende om een conclusie te trekken met betrekking tot het vervolgaanbod, maar opmerkelijk genoeg om te vermelden in de conclusie. Vooral emoties spelen hierin een grote rol. Pleegzorgmedewerkers hebben de ervaring dat pleegouders met een afgebroken of beëindigde plaatsing een schuldgevoel en een gevoel van falen hebben. Pleegzorgmedewerkers denken dat pleegouders deze emoties behouden als nazorg niet op een goede manier wordt geboden. Dit kan betekenen dat er een geringere kans ontstaat op het terugkeren in het pleegzorgbestand. Dit kan in dit onderzoek niet worden geconcludeerd, daarvoor is verder onderzoek gewenst.

Er bestaat volgens pleegzorgmedewerkers een verschil tussen een afgebroken pleegzorgplaatsing en een beëindigde pleegzorgplaatsing. Uit de interviews is gebleken dat pleegzorgwerkers denken dat er meer behoefte is aan nazorg als de plaatsing voortijdig is afgebroken. Maar uit de enquête kan deze aanname niet worden bevestigd. De helft van de pleegouders bevestigt deze aanname, de andere helft geeft dit niet aan, hier kan dus geen conclusie uit worden getrokken.

Een derde van de pleegouders heeft geen nazorg ontvangen, twee derde echter wel. Dit betekent dat er niet op een consequente manier nazorg wordt gegeven door pleegzorgwerkers. Tijdens de evaluatiegesprekken zijn drie pleegouders erop gewezen dat er nazorg mogelijk is. Dat betekent dat vijftien pleegouders er niet op gewezen zijn. Echter wordt er in het gezamenlijk visie document waarin samenwerkingsafspraken staan van

PZO's (Pleegzorgorganisaties) en BJZ (Bureau jeugdzorg) vermeld dat pleegzorgwerkers in het evaluatiegesprek pleegouders moeten informeren over nazorg. In vele gevallen wordt er dus niet gehandeld naar de afspraken in het pleegzorgbeleid. Ook uit de telefonische interviews is gebleken dat pleegouders niet geïnformeerd zijn. Overigens kwamen de pleegzorgwerkers buiten het bestek van dit onderzoek met andere relevante opmerkingen: Pleegouders moeten voorafgaande aan de pleegzorgplaatsing al geïnformeerd zijn over de mogelijkheid van nazorg. Dit zou aangegeven kunnen worden in de startmodule en het informatieboekje dat pleegouders vooraf ontvangen. De onderzoekers hebben dit tijdens het telefonisch interview en het interview per mail aan pleegouders voorgelegd. Alle pleegouders bevestigden dit idee als toepasbaar.

5.1.2 Deelvraag 2: Wat ervaren pleegouders en medewerkers als succesvol met betrekking tot nazorg van pleegzorg binnen Oosterpoort?

Uit het praktijkonderzoek is vanuit de interviews met de pleegzorgmedewerkers gebleken dat erkenning, gehoord en gezien worden als de belangrijkste succesfactoren worden ervaren. Door middel van nazorg denken pleegzorgmedewerkers dat het gevoel van frustratie, boosheid en falen kan worden weggenomen. Dit betekent dat het van belang is om rekening te houden met deze emoties tijdens de nazorg. Er kan overigens niet bevestigd worden of pleegouders deze emoties ervaren.

Biologische kinderen van pleegouders worden als belangrijk ervaren door pleegzorgmedewerkers. Dit betekent dat zij ook betrokken kunnen worden in de nazorg, dit ligt aan de behoefte van de biologische kinderen en van de pleegouders. In verband met tijdsplanning is dit niet verder onderzocht. Dit onderwerp is zodanig belangrijk dat het verder onderzoek vergt. In hoeverre hebben biologische kinderen, ouders en pleegouders behoefte aan nazorg?

De meeste pleegouders zijn tevreden over de pleegzorgwerker. De meest succesvolle factor tijdens de nazorg, is de kwaliteit van de pleegzorgwerker (aangegeven door de pleegouders). Het aantal afspraken en de inhoud worden relatief negatief beoordeeld en krijgt verder in het projectresultaat nader aandacht.

5.1.3 Deelvraag 3: Wat zijn knelpunten met betrekking tot nazorg van pleegzorg binnen Oosterpoort voor pleegouders met een afgebroken en beëindigde plaatsing?

De voornaamste knelpunten liggen volgens de pleegzorgmedewerkers bij tijd, de omvang van de caseload en vastgelegde richtlijnen en afspraken. Als de pleegzorgplaatsing is afgebroken of beëindigd, stopt de caseload dus ook de indicatie en financiering. De nazorg valt buiten dus de caseload, dit betekent dat Oosterpoort op dat moment niet gefinancierd wordt door de provincie. Pleegzorgwerkers worden wel gefinancierd door Oosterpoort als zij

nazorg bieden aan pleegouders.

In het hulpverleningsplan is een kopje 'nazorg' opgenomen. Deze wordt niet ingevuld. Dit betekent dat het hulpverlenersplan niet naar behoren wordt ingevuld door de pleegzorgwerkers.

Om een kwaliteitsslag te maken moet er meer initiatief getoond worden in de nazorg vanuit de pleegzorgwerkers. Nu hebben sommige pleegouders zelf aangegeven dat zij behoefte hebben aan nazorg. Eén behandelcoördinator en twee pleegouders zijn van mening dat dit andersom moet zijn.

Uit het praktijkonderzoek is gebleken dat behandelcoördinatoren en leidinggevende in de sector pleegzorg, geen zicht hebben op de nazorg die de pleegzorgwerkers op dit moment bieden aan pleegouders. Tevens word het onderwerp 'nazorg' niet besproken in vergaderingen of andere bijeenkomsten. Dit betekent dat pleegzorgwerkers en behandelcoördinatoren niet op de hoogte zijn van elkaars werkzaamheden met betrekking tot nazorg. Pleegzorgwerkers geven aan het prettig te vinden om ervaringen met elkaar uit te wisselen. Hier zou verandering in kunnen worden gebracht.

Pleegouders zijn het minst tevreden over het aantal afspraken. Dit heeft te maken met het feit dat pleegouders aangeven onvoldoende of geen nazorg te hebben ontvangen. Dit betekent dat Oosterpoort niet voldoende handelt naar de behoeften van pleegouders. Daarnaast is opmerkelijk dat een groot aantal pleegouders de pleegzorgwerker als relatief ontevreden ervaren (beide 25%). Uit het literatuuronderzoek is gebleken dat: efficiëntie, zorgvuldigheid en responsiviteit belangrijke elementen zijn voor een pleegzorgwerker (Baat & Bartelink, 2012). Het is dus relevant dat een pleegzorgwerker zorgvuldig, efficiënt en responsief opstelt. Vergeleken met de andere punten hebben een groot aantal pleegouders aangegeven de inhoud minder positief te vinden.

Drie pleegzorgmedewerkers hebben aangegeven dat er visieverschil zou kunnen zijn tussen pleegzorgwerkers en pleegouders met betrekking tot nazorg. Dit is niet te concluderen vanuit de enquêtes, maar wordt door de onderzoekers als opmerkelijk beschouwd en dus meegenomen in de aanbevelingen.

5.1.4 Deelvraag 4: Wat zijn de verwachtingen en behoeften van pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing met betrekking tot nazorg binnen Oosterpoort?

De pleegzorgwerkers denken dat de behoeften van pleegouders het belangrijkste is waar zij rekening mee moeten houden met betrekking tot de nazorg. Erkenning en waardering geven, schuldgevoel ontnemen en bespreken van een volgende pleegzorgplaatsing worden door pleegzorgwerkers als effectieve nazorg gezien.

Een groot aantal pleegouders heeft behoefte aan nazorg na een afgebroken of

beëindigde plaatsing. Een klein aantal geeft aan geen behoefte te hebben aan nazorg. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de behoeften van pleegouders verschillend zijn, dus is het belangrijk voor pleegzorgwerkers om in te spelen op de behoeften met betrekking tot nazorg.

Een groot aantal ondervraagde pleegouders geeft aan dat er matig tot onvoldoende rekening is gehouden met behoeften en wensen van hen. 25% van pleegouders vinden dat er wel goed rekening gehouden werd. Hieruit blijkt wederom dat er meer ingespeeld moet worden op de behoeften en wensen van pleegouders met betrekking tot nazorg.

Het gewenste aantal afspraken is één à twee keer. Er moet hier wederom aangesloten worden bij de behoeften en wensen van pleegouders.

Er kan niet specifiek antwoord gegeven worden op wat de behoeften van pleegouders zijn met betrekking tot nazorg. Dit moet per situatie geanalyseerd worden. Wel kan er antwoord gegeven worden op de vraag wat pleegouders verstaan onder nazorg en wat zij als gewenste nazorg zien. Dit zijn uiteenlopende antwoorden. Dat betekent dat pleegouders verschillende behoeften ervaren met betrekking tot nazorg van een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing. De behoeften die genoemd zijn, worden meegenomen in de aanbevelingen, die te vinden zijn in hoofdstuk 6.

5.1.5 Deelvraag 5: In hoeverre is er ruimte voor nazorg voor medewerkers binnen Oosterpoort met betrekking tot geld en tijd?

Er kan worden geconcludeerd dat er te weinig tijd voor pleegzorgwerkers is om nazorg te bieden voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing. Al eerder is vermeld dat dit probleem te maken heeft met de tijdsplanning van de caseload (zie deelvraag 3). Dit betekent dat als Oosterpoort op een kwalitatieve manier wil aansluiten bij de behoeften en wensen van pleegouders, er meer tijd vrij moeten worden gemaakt voor een gepaste nazorg.

In deelvraag 3 is de geldkwestie beschreven met betrekking tot de indicatie. Dit probleem kan niet opgelost worden door de onderzoekers. Deze oplossing moet vanuit de organisatie komen.

5.2 Discussie

In de discussie kijken de onderzoekers terug op het onderzoeksproces. Tijdens het onderzoek hebben de zij onderwerpen genoteerd, waarover de onderzoekers tijdens het proces met elkaar en de opdrachtgever in discussie zijn gegaan. De betrouwbaarheid en validiteit van dit onderzoek worden ter discussie gesteld en per onderwerp worden suggesties ter verbetering aangegeven of hoe de onderzoekers het dilemma hebben

opgelost. De onderzoekers staan volledig achter het resultaat van het onderzoek en voelen zich eigenaar. De discussie werpt een zeer kritische blik op de gemaakte keuzes in het proces.

5.2.1 Algemeen

De onderzoekers ontvingen feedback van de begeleiders van de opleiding. Hierin stond vermeld dat er meerdere respondenten betrokken zouden kunnen worden bij het onderzoek waaronder de pleegkinderen en biologische ouders. De onderzoekers hebben deze discussie neergelegd bij de begeleider van Oosterpoort. Hij was van mening dat het niet relevant genoeg was deze doelgroep te betrekken. Ook moest het onderzoek in het tijdsbestek passen en afgebakend worden. Daarnaast was de uitslag van de P&C-toets, waaruit dit onderzoek is ontstaan, gerelateerd aan pleegouders. Over biologische ouders en pleegkinderen is niks bekend met betrekking tot de tevredenheid van nazorg. Samen met de begeleider van Oosterpoort is besloten dat dit onderzoek alleen gericht zal zijn op pleegouders.

Tijdens de interviews met de pleegzorgwerkers was het opmerkelijk dat de biologische kinderen en ouders ook als belangrijk werden beschouwd. Een aantal pleegzorgwerkers gaf aan dat de biologische kinderen en ouders ook mogelijk behoefte hebben aan nazorg. De onderzoekers hebben dit onderwerp meegenomen in de aanbeveling. Dit om draagvlak te creëren en in te stemmen met de mening van de pleegzorgwerkers. De onderzoekers geven dit aan als een onderwerp wat verder onderzoek vergt. Oosterpoort kan volgend jaar afstudeerders aannemen om dit onderwerp verder te onderzoeken.

De huidige nazorg was een element in het onderzoek wat als cruciaal beschouwd werd. Er ontstond onzekerheid bij de onderzoekers of de huidige nazorg in het vooronderzoek of als deelvraag moest worden opgenomen. Uiteindelijk is besloten om de huidige nazorg te onderzoeken door middel van een deelvraag die te beantwoorden is uit interviews en enquêtes. De onderzoekers zagen geen meerwaarde in het vooraf onderzoeken van de huidige nazorg.

In het vooronderzoek zijn de onderzoekers zich gaan oriënteren op een beleid van nazorg. De begeleider van Oosterpoort had kenbaar gemaakt dat Oosterpoort een soort van beleid had met betrekking tot nazorg. Ook de begeleiders van de HAN waren er van overtuigd dat er een soort van beleid zou moeten bestaan. De onderzoekers konden geen beleid met betrekking tot nazorg vinden in de data van Oosterpoort. De onderzoekers ervoeren een gevoel van schaamte en onzekerheid omdat dit beleid niet vindbaar was. Uiteindelijk is er geconstateerd door de begeleider van Oosterpoort dat er geen beleid bestond met betrekking tot nazorg. De onderzoekers hadden hierbij meer standvastigheid

moeten tonen.

Daarnaast zijn in dit onderzoek problemen ondervonden met betrekking tot de literatuur. Er was weinig literatuur te vinden over nazorg. De onderzoekers hebben veel uren besteed aan het zoeken van literatuur, maar hieruit kwamen weinig resultaat. De onderzoekers moesten het doen met de beperkte literatuur die op dat moment voorhanden was. Dit onderzoek is voornamelijk praktijkgericht waarin meningen en wensen van de respondenten centraal stonden. Daarom zijn de onderzoekers van mening dat de literatuur die gevonden is voldoende is om het onderzoek valide en betrouwbaar te houden.

5.2.2 Kwantitatief onderzoek

Voor de onderzoekers was het behoorlijk ingewikkeld om een lijst te ontvangen van pleegouders met een afgebroken en beëindigde pleegzorgplaatsing in 2013. Hier is een inschattingsfout gemaakt door de onderzoekers. De betreffende lijst was niet aanwezig binnen Oosterpoort. De onderzoekers ontvingen een lijst met pleegzorgplaatsingen die gestopt waren in 2013. In die lijst stonden ook pleegkinderen die van pleegzorgwerker waren gewisseld. Kortom was het een lijst met 769 namen van pleegkinderen, waar 7% bruikbaar van was voor het onderzoek. Via verschillende wegen en met hulp van pleegzorgwerkers hebben de onderzoekers een lijst samengesteld met afgebroken en beëindigde pleegzorgplaatsingen in 2013. Door veel onduidelijke mailtjes van de onderzoekers heeft dit tot overvraging van de pleegzorgmedewerkers geleid. De makkelijkste weg zou via de pleegouders zijn, dit was niet toegestaan door Oosterpoort. Oosterpoort was zich ervan bewust dat deze lijst beschikbaar had moeten zijn. Het ontbreken van deze lijst, zou slecht bij pleegouders terecht komen. Het ontbreken van de lijst heeft tot vertraging van het onderzoek geleid.

In eerste instantie wilden de onderzoekers pleegouders benaderen voor een interview. Het aantal pleeggezinnen was te ruim om te interviewen en vanwege het tijdsbestek, is besloten om ze te benaderen via een enquête. De onderzoekers waren bezorgd dat dit ten koste zou gaan van de betrouwbaarheid en validiteit. De enquêtes zijn met een respons van 37,5% teruggekeerd. Om een betrouwbaar onderzoek te leveren hadden dit vierenvestig (91,7%) enquêtes moeten zijn. De onderzoekers hebben zichzelf de vraag gesteld of dit lage respons (37,5%) een betrouwbaar en valide resultaat en uiteindelijk een valide conclusie op zou kunnen leveren. De onderzoekers zouden dit kunnen wijten aan een te korte onderzoeksperiode en de relatief kleine onderzoeksgroep voor een enquête van vijftig pleegouders. Om genoeg data te verzamelen hebben de onderzoekers pleegouders gevraagd voor een telefonisch interview. Vier pleegouders hebben zich gemeld voor een telefonisch interview en drie voor verder contact via mail contact. Deze uitkomsten hebben

de onderzoekers verwerkt in de resultaten.

Het onderzoek wordt uitgevoerd vanuit Oosterpoort. Dat betekent dat ook de enquêtes verstuurd worden via Oosterpoort. De onderzoekers hebben een mail verzonden naar diegene die daar verantwoordelijk voor was binnen Oosterpoort. Deze mail is onjuist begrepen en de enquêtes zijn op een verkeerde manier verzonden. De onderzoekers hadden samen de verantwoordelijke kort mondeling moeten toelichten hoe de onderzoekers het graag zouden willen. Er is achteraf nog een mail nagestuurd naar pleegouders met een goede uitleg voor het invullen van de enquête.

Deelvraag 4 hebben de onderzoekers niet op een concrete wijze kunnen beantwoorden. Achteraf hebben de onderzoekers geconcludeerd dat de vraag in de enquête op een andere manier gesteld had moeten worden. Dit hadden de onderzoekers kunnen doen aan de hand van de verkregen codes uit de interviews. De pleegouders hadden hun voorkeur aan kunnen geven door middel van het rangschikken van deze codes. Op deze manier komen de belangrijkste behoeften naar voren. De behoeften van pleegouders zijn niet geheel maar gedeeltelijk in kaart gebracht. Het aantal afspraken en de behoeftebeleving is wel geconstateerd. De pleegouders hebben antwoord gegeven op wat zij onder nazorg verstaan. Vanuit deze antwoorden hebben de onderzoekers een deel van de behoeften van pleegouders kunnen achterhalen.

5.2.3 Kwalitatief onderzoek

De onderzoekers dachten helder te hebben gecommuniceerd naar de pleegzorgwerkers over het onderzoek. Via de mail werden er veel mailtjes teruggestuurd over onduidelijkheden. De onderzoekers hadden dit met de begeleider moeten bespreken om duidelijk naar pleegzorgwerkers het onderzoek te vermelden. Tijdens het interview is deze onduidelijkheid rechtgezet.

De respons van pleegzorgwerkers voor een interview was gering. Pleegzorgwerkers hadden vergelijkbare vragen van andere afstudeerders binnen Oosterpoort. Er zijn vele mailtjes gestuurd zonder reactie van pleegzorgwerkers. Via de behandelcoördinatoren hebben de onderzoekers het aantal interviews kunnen binnen halen. Dit jaar had Oosterpoort vijf afstudeergroepjes. Dit heeft veel gevraagd van de werknemers binnen Oosterpoort. De onderzoekers hebben zich flexibel opgesteld met betrekking tot tijd en data. Tijdens de interviews kregen de onderzoekers veel reacties over het aantal mailtjes dat zij ontvingen. Er is zelfs een reactie ontvangen: “*de aanhouder wint, dus hier ben ik.*”

De onderzoekers hebben gemerkt dat antwoorden van pleegzorgwerkers zeer uiteenlopend waren. Deelvraag 3 met betrekking tot knelpunten was een vraag met verschillende antwoorden. De onderzoekers hadden dit misschien op een andere manier

kunnen vragen, zodat er meer overeenstemming zou bestaan. Bijvoorbeeld door keuzes voor te leggen aan de respondenten.

Hoofdstuk 6 Aanbevelingen

De onderzoekers hebben voor de organisatie twee aanbevelingen geschreven aan de hand van de resultaten en conclusie van dit onderzoek. Deze aanbevelingen zijn in samenspraak met de opdrachtgever gemaakt. Aanbeveling één is gebaseerd op concrete richtlijnen en afspraken. Aanbeveling twee staat in het teken van het creëren van meer tijd voor nazorg binnen de caseload.

➤ Aanbeveling één: Concrete afspraken of richtlijnen.

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat er geen concrete richtlijnen of afspraken bestaan rondom nazorg. Dit wordt door pleegzorgwerkers als een knelpunt ervaren en zij missen dit in het huidige pleegzorgbeleid. Het gevolg van het missen van deze richtlijnen en afspraken ervaren pleegouders doordat behoeften niet vervuld worden. Om duidelijkheid te creëren en pleegzorgwerkers op dezelfde manier te laten werken zijn er richtlijnen nodig. Pleegzorgwerkers hebben aangegeven 'vrijheid' te willen hebben met betrekking tot het invullen van de nazorg. De inhoud van de nazorg vullen de onderzoekers niet in. De inhoud moet gebaseerd zijn op de behoeften en wensen van pleegouders. De onderzoekers adviseren om het onderwerp nazorg op te nemen in het pleegzorgbeleid.

Concrete afspraken/richtlijnen met betrekking tot:

-Teamvergaderingen

Uit het onderzoek is gebleken dat het team van pleegzorgwerkers en behandelcoördinatoren (bijna) niet overleggen met betrekking tot nazorg. De behandelcoördinatoren hebben op dit moment weinig zicht op de gegeven nazorg door pleegzorgwerkers. De nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde plaatsing moet terugkomen in de teamvergaderingen. Als nazorg onder de aandacht wordt gebracht en regelmatig terugkomt in teamvergaderingen, is er meer controle op. Ervaringen worden gedeeld en pleegzorgwerkers kunnen van elkaar leren. Hier moet meer zicht en controle komen.

-Nazorg in startmodule

Uit het onderzoek is gebleken dat pleegouders het prettig vinden om al vóór de pleegzorgplaatsing geïnformeerd te worden over nazorg. Ook een aantal pleegzorgwerkers heeft dit idee aangedragen. De onderzoekers raden aan om met pleegouders in het voortraject nazorg te bespreken. Op deze manier zijn pleegouders ervan bewust dat Oosterpoort voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde plaatsing nazorg kan

bieden. Uit het onderzoek is gebleken dat de definitie van nazorg uiteenlopende invullingen heeft. Het is belangrijk dat tussen pleegouders en Oosterpoort overeenstemming ontstaat in het begrip nazorg. In het voortraject kan de visie van pleegouders besproken worden met betrekking tot het begrip nazorg. In het voortraject ontvangen pleegouders een informatieboekje. De onderzoekers adviseren om in dit informatieboekje het onderwerp nazorg aan bod te laten komen.

-Initiatief vanuit de pleegzorgwerker in het evaluatiegesprek.

Uit het onderzoek is gebleken dat een groot deel van de pleegzorgwerkers nazorg in het evaluatiegesprek niet aan bod laat komen. Dit is tevens wel een afspraak die is opgenomen in het pleegzorgbeleid. Pleegzorgwerkers zouden in het evaluatiegesprek pleegouders erop moeten wijzen dat er nazorg mogelijk is. Om de pleegouders te herinneren aan nazorg en het initiatief vanuit de pleegzorgwerkers te laten komen, is het belangrijk om nazorg te bespreken.

- Eén à twee nazorggesprekken.

De pleegouders hebben aangegeven één á twee nazorggesprekken te willen ontvangen. De wensen zijn per pleegouder verschillend. Het is de taak van de pleegzorgwerker om te luisteren naar de behoeften en hierin tegemoet te komen.

➤ Aanbeveling twee: Meer tijd opnemen in caseload.

Tijdens het onderzoek is gebleken dat tijd een grote rol speelt bij het niet vervullen van de nazorg. De onderzoekers raden aan om nazorg in de caseload op te nemen. Pleegzorgwerkers krijgen op deze manier genoeg tijd om nazorg te geven aan pleegouders. Op deze manier wordt er meer tijd gecreëerd en kan nazorg op een gewenste en kwalitatieve manier geboden worden.

Voor het product verwijzen de onderzoekers naar het projectresultaat. Daarin worden de richtlijnen en afspraken weergegeven die in het pleegzorgbeleid worden opgenomen. Het implementatieplan, productverantwoording en tijdsplanning worden ook beschreven in het projectresultaat.

Literatuurlijst

Baat, de M. & Bartelink C. (2012) *Wat werkt in de pleegzorg?* Uitgegeven door: NJI

BJZ en PZO (Ingangsdatum 2012-1) *Pleegzorg: Een gezamenlijke zorg*. Geraadpleegd op 19-2-2014, van

http://www.jeugdzorg-nb.nl/bestanden_website/BESTANDEN%20WEBSITE/Over%20BJZ/Pleegzorg%20een%20gezamenlijke%20zorg%20-%20vastgesteld%202011-11-28.pdf

Carrière, L. & Strating, G. (november 2013) *Cliënttevredenheidsonderzoek P-toets & C-toets Pleegzorg 2013* Oosterpoort, Amsterdam: Stichting Alexander

Dale, van (2014) *Betekenis 'nazorg'*. Geraadpleegd op 19-2-2014, van

<http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=nazorg&lang=nn>

Maaskant, A. & Reinders, A. (2010) *De zorg van pleegkinderen*. Bohn Stafleu van Loghum

Migchelbrink, F. (2009). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. (11e druk). Amsterdam: SWP.

Oosterpoort (z.d.) *Pleegzorg?* Geraadpleegd op 10-2-2014, van

<http://www.oosterpoort.org/pleegzorg/>

Oosterpoort (2012-01) *Hulp in pleeggezinnen, Instroomteam pleegzorg: Startmodule*.

Geraadpleegd op 10-2-14, van

http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars_-_Startmodule_instroomteam_pleegzorg_.pdf

Oosterpoort (2012-01) *Hulp in pleeggezinnen, Instroomteam pleegzorg: Matching*.

Geraadpleegd op 10-2-2014, van

http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars_-_Matching_QR_instroomteam_pleegzorg_.pdf

Oosterpoort (2012-01) *Hulp in pleeggezinnen, Dagpleegzorg*. Geraadpleegd op 10-2-2014, van

[http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars -
_Dagpleegzorg_QR.pdf](http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars_-_Dagpleegzorg_QR.pdf)

Oosterpoort (2012-01) *Hulp in pleeggezinnen, Buddypelegzorg*. Geraadpleegd op 10-2-2014, van

[http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars -
_Buddypelegzorg_QR.pdf](http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars_-_Buddypelegzorg_QR.pdf)

Oosterpoort (2012-01) *Hulp in pleeggezinnen, Kort verblijf in een pleeggezin*. Geraadpleegd op 10-2-2014, van

[http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars -
_Pleeggezin - kort verblijf_QR.pdf](http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars_-_Pleeggezin_-_kort_verblijf_QR.pdf)

Oosterpoort (2012-01) *Hulp in pleeggezinnen, langdurig verblijf in een pleeggezin*.

Geraadpleegd op 10-2-2014, van

[http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars -
_Pleeggezin - langdurig verblijf_QR.pdf](http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars_-_Pleeggezin_-_langdurig_verblijf_QR.pdf)

Oosterpoort (2012-01) *Hulp in pleeggezinnen, Weekend- en vakantiepleegzorg*.

Geraadpleegd op 10-2-2014, van

[http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars -
_Weekend- en vakantiepleegzorg_QR.pdf](http://www.oosterpoort.org/fileadmin/user_upload/pdf/hulp_in_pleeggezin/Paars_-_Weekend-_en_vakantiepleegzorg_QR.pdf)

Rijksoverheid (z.d.) *Kwalitatief onderzoek*. Geraadpleegd op 13-2-2014, van

[http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/overheidscommunicatie/informatie-voor-
professionals/communicatieonderzoek/kwalitatief-onderzoek](http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/overheidscommunicatie/informatie-voor-professionals/communicatieonderzoek/kwalitatief-onderzoek)

Rijksoverheid(2013) *Pleegzorg, pleegouder worden*. Geraadpleegd op 10-2-2014, van

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/pleegzorg/over-pleegouders>

Stellingwerff, J.(2010) *Plaatsing afgebroken, plaatsing mislukt?* Tijdschrift voor pleegzorg, 11 maart 2010

Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2013). *Praktijkonderzoek in de school*. (derde druk). Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Vitree (z.d.) *Voorwaarden voor pleegouderschap*. Geraadpleegd op 10-2-14, van <http://www.vitree.nl/pleegzorg/word-pleegouder/voorwaarden>

Vzw La Porte Ouverte & Pleegouderpunt (2008) *Memorandum: Voorstel voor statuten voor pleegouders*. Consultatie 9 augustus

Bijlage 1: Oosterpoort

Het doel

Oosterpoort heeft een helder doel met betrekking tot pleegzorg. Oosterpoort streeft er naar dat de ouders uiteindelijk zelf de opvoeding weer op zich nemen. Wanneer blijkt dat dit onmogelijk is, nemen pleegouders de opvoeding van het kind voor langere tijd op zich.

De relatie met de eigen ouders vindt Oosterpoort altijd zeer belangrijk. Binnen pleegzorg behouden de ouders hun rechten en plichten als ouder. Daarin kan alleen iets veranderen wanneer de kinderrechter dat beslist.

De ouders delegeren de verzorging en opvoeding van hun kind voor kortere of langere duur aan de pleegouders. De eigen ouders blijven in principe betrokken, maar ook een (gezins)voogd/ plaatser en pleegzorgzorgbegeleider spelen een rol bij de opvoeding.

Oosterpoort vindt het van belang dat bij pleegzorg het contact met de ouders niet wordt verbroken, zij behouden een plaats in het leven van hun kind. Wel kunnen pleegouders, indien het kind langer dan twee jaar bij hen woont, het gezag over het pleegkind verkrijgen (pleegoudervoogdij). (Oosterpoort, 2012)

Statistieken

In Nederland zijn er per jaar ongeveer 25.000 kinderen die voor kortere of langere tijd in een ander gezin wonen; een pleeggezin. In de regio noordoost Noord-Brabant worden jaarlijks bijna 500 kinderen opgevangen in een dergelijk pleeggezin.

Deze pleeggezinnen kunnen bekenden zijn (opa en oma, tante, ouders van een vriendje) van het kind. Dit heet netwerkpleegzorg. Zijn het onbekenden dan spreken we over bestandspleegzorg. (Oosterpoort, 2012)

Redenen

Een kind (0-18 jaar) wordt natuurlijk niet zomaar uit huis geplaatst. Dat gebeurt alleen wanneer het echt niet anders kan. Bijvoorbeeld wanneer:

- Het kind wordt mishandeld of verwaarloosd.
- Ouders door persoonlijke omstandigheden voor korte of lange tijd niet voor hun kind kunnen zorgen.
- Het gedrag van een kind zo lastig is dat ouders niet meer weten hoe ze er mee om moeten gaan. (Oosterpoort, 2012)

De procedure van Oosterpoort

Startmodule

Bij netwerkpleegzorg begint Oosterpoort altijd met een startmodule(Oosterpoort, 2012-01).

Die module wordt uitgevoerd met ouders, hun kind(eren) en het beoogde netwerkpleeggezin en daarnaast worden familieleden en bekenden uit het sociale netwerk betrokken.

De startmodule heeft als doel dat er een aantal besluiten worden genomen: Wat is de beste plek voor de jeugdige om te wonen? Wie kunnen een ondersteunende rol bieden bij het opvoeden en opgroeien? Wie zullen er samenwerken bij het uitvoeren van het toekomstperspectief? Het uiteindelijke doel is om de startmodule binnen drie maanden af te ronden.

Doelen van startmodule:

Oosterpoort heeft doelen opgesteld die nagestreefd moeten worden tijdens de startmodule.

‘Een constructieve samenwerking tussen betrokkenen uit het netwerk’.

‘Een veilige en stabiele plaats voor de jeugdige binnen het netwerk’.

‘Duidelijkheid over de plek waar de jeugdige in de toekomst gaat wonen. (Oosterpoort, 2012-01)

Procedure startmodule

Er vindt een eerste gesprek plaats, hiervoor worden de ouder(s), de kinderen van 12 jaar of ouder, een mogelijk al gevonden netwerkpleeggezin en een medewerker van Bureau Jeugdzorg uitgenodigd.

De medewerker van het Instroomteam Pleegzorg onderzoekt samen met ouders en jeugdige welke mensen uit de familie en het eventuele sociale netwerk betrokken kunnen worden bij het maken van het plan.

Alle betrokkenen worden ongeveer 10 weken na de start uitgenodigd voor het netwerkberaad. Het doel is om iedereen de gelegenheid te geven om zijn mening te delen, ook wordt er een toekomstplan ontworpen. Er worden keuzes gemaakt zoals: waar het kind het beste tijdelijk of langdurig kan wonen, wie zullen er samenwerken bij de uitvoering van het plan. In het netwerkbeleid staat ‘een plan waar iedereen achter staat en waarvoor iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt’. In het plan moeten de veiligheid worden gewaarborgd en de ontwikkelingskansen voor het kind gegarandeerd zijn.

Het zorgteam bestaat uit: de ouder(s) en het netwerkpleeggezin, de pleegwerker, de pleegmedewerker, de gezinsvoogd en eventuele anderen die als belangrijk worden beschouwd.

Met het netwerkpleeggezin worden afspraken gemaakt over extra taken bij de opvoeding van het betreffende kind en welke competenties hiervoor worden gevraagd, ook wel de competentieanalyse genoemd. Bij een aantal taken is hulp en ondersteuning van familieleden of hulpverleners belangrijk.

Om in aanmerking te komen voor de startmodule is ook een indicatie “Jeugdhulp Thuis” van Bureau Jeugdzorg nodig. Als het kind in een gezin uit het netwerk woont, zijn er twee indicaties nodig: “Jeugdhulp Thuis” en “Verblijf pleegouder 24 uur” (Oosterpoort, 2012-01)

Matching bij bestandspleegzorg

Als er besluiten zijn genomen met betrekking tot de duur van de plaatsing van de jeugdige, wordt er de opdracht gegeven om ‘te matchen’. Oosterpoort zoekt de meest optimale combinatie tussen de jeugdige en het pleeggezin. Er wordt gekeken naar verschillende aspecten: leeftijd, wensen van ouders, problematieken, samenstelling en krachten van het pleeggezin, opvoedingsstijl enzovoorts.

Oosterpoort heeft als doel een geslaagde combinatie te vinden waar een kind zich optimaal kan ontwikkelen, waar aan de gemaakte doelen gewerkt kan worden, waar contact tussen biologische ouders en pleeggezin mogelijk is en het kind zolang kan blijven als nodig is. (Oosterpoort, 2012-01)

Procedure matching.

Organiseren gesprek met betrokkenen (beeld ontwikkelen wat de wensen zijn).

Op zoek in het bestand van pleeggezinnen, als er een geschikt gezin gevonden is wordt het gezin benaderd.

Kennismaking tussen ouder(s) en pleegouders. Als dit naar tevredenheid gelopen is, wordt er een kennismakingstraject voor de jeugdige afgesproken.

(Oosterpoort, 2012-01)

Vormen pleegzorg Oosterpoort

Oosterpoort biedt verschillende soorten van pleegzorg aan (Oosterpoort, 2012-01)

Dagpleegzorg

Dagpleegzorg is bedoeld voor ouders die ondersteuning vragen voor hun dagelijkse opvoeding van hun kinderen. Ze vragen hulp voor opvoeding en/of opvoedingsverantwoordelijkheid te delen met een pleeggezin. *Dagpleegzorg* wordt ook wel deeltijdpleegzorg genoemd, de kinderen wonen thuis maar worden enkele dagdelen en eventuele vakantieperiodes opgevangen. Ook hier streeft Oosterpoort naar een proces waarbij ouders in fases de volledige opvoeding weer op zich kunnen nemen. Het is mogelijk dat *dagpleegzorg* langere tijd in te zetten.

Oosterpoort heeft de volgende doelen opgesteld voor *dagpleegzorg*:

- Ouders hebben genoeg ruimte om aan hun persoonlijke doelen en opvoedingsproblemen te werken.

- Kinderen krijgen de kans om te ontwikkelen.
- Langdurige ondersteuning van biologische ouders, waardoor een volledige uithuisplaatsing kan worden voorkomen.

Dagpleegzorg worden gestart als Bureau Jeugdzorg een indicatie heeft afgegeven met aanspraak op ‘Verblijf verpleegouders gedurende deeltijd’.

(Oosterpoort, 2012-01)

Buddyleegzorg

Deze vorm van pleegzorg is bedoeld ter voorkoming van een 7 x 24 uur uithuisplaatsing. Het kind blijft bij de ouder(s) wonen, maar op regelmatige momenten verblijft het in een *buddyleeggezin*. Het houdt in dat biologische ouder(s) en pleegouders gezamenlijk de zorg en opvoeding op zich nemen.

Oosterpoort heeft de volgende doelen opgesteld voor *buddyleegzorg*

- Het voorkomen van een 7 x 24 uur uithuisplaatsing.
- Het kind kan op een verantwoorde en veilige manier thuis blijven wonen.
- Compensatie van de draaglast van de ouders.

Een aanvraag voor *buddyleegzorg* komt binnen via de instroommedewerker.

Vooraf wordt de mogelijkheid van het netwerk onderzocht. Als deze niet aanwezig is, dan wordt getracht een match te maken met een bestandsgezin, Oosterpoort geeft de voorkeur aan een gezin in de directe omgeving van de ouders. Er vindt een kennismaking plaats, de contacten worden bij voorkeur geleidelijk opgebouwd. De veiligheid van het kind moet te allen tijde gegarandeerd worden.

(Oosterpoort, 2012-01)

Kort verblijf in een pleeggezin

Deze vorm van zorg is bedoeld voor kinderen die thuis teveel problemen ervaren in het contact met hun ouders. Er kan dan besloten worden dat het voor hun opvoeding en ontwikkeling beter is dat ze tijdelijk ergens anders gaan wonen. De hulpverlening kan vrijwillig zijn maar ook via OTS (ondertoezichtstelling) opgelegd worden. (Oosterpoort, 2012-01)

Het kind verblijft beperkte tijd in een pleeggezin, ouder(s) verlenen het recht tijdelijk de opvoedingsverantwoordelijkheid geheel of gedeeltelijk te delen. Ook bij deze vorm wordt toegewerkt naar een terugkeer naar huis.

Daarnaast is er gelegenheid voor begeleiding van de ouder(s).

Oosterpoort heeft de volgende doelen opgesteld voor *kort verblijf in een pleeggezin*.

- De eventuele gedrags- en ontwikkelingsproblemen van het kind zijn duidelijk geworden en er is hulpverlening ingezet om dit op te lossen.
- Er is helderheid over de toekomstmogelijkheden van het kind.
- Doelen wat betreft ouders.

Oosterpoort handelt met twee modules.

- *Observatie & Oriëntatie*, deze module richt zich op de opvoedmogelijkheden bij ouders inzichtelijk te krijgen en het herstel van de opvoedingsverantwoordelijkheid. De jeugdige verblijft drie tot maximaal zes maanden in het pleeggezin.
- *Terug naar Huis*, deze module richt zich op opvoedingsondersteuning aan ouders die de opvoedingsverantwoordelijkheid weer in handen nemen. Er wordt een geheel traject uitgezet, waarbij de jeugdige geleidelijk weer thuis bij ouders woont. Ook bij deze module verblijft de jeugdige drie tot maximaal zes maanden in het pleeggezin.

De hulpverlening kan bestaan uit: begeleiding van het pleeggezin, het verzamelen van informatie van/over het kind om toekomstmogelijkheden te bepalen, observatie en diagnostiek, het voeren van gesprekken met het pleeggezin en het kind, het bieden van opvoedingsondersteuning aan ouders.

De pleegzorgwerker bezoekt minimaal één keer per week het pleeggezin. Aan het begin wordt een hulpverleningsplan met doelen opgesteld, dit wordt besproken met onder meer de ouders, pleegouders en Bureau Jeugdzorg. Als blijkt dat een terugkeer naar huis niet mogelijk is, resulteert het kort verblijf in een perspectief biedende (langdurige) plaatsing. Kort verblijf wordt aangeboden als Bureau Jeugdzorg een indicatie heeft gegeven met de aanspraak op: 'Verblijf pleegouders 24-uurs.' (Oosterpoort, 2012-01)

Langdurig verblijf in een pleeggezin

Deze vorm van verblijf is bedoeld voor kinderen voor wie het beter is dat ze langdurig of permanent uit huis geplaatst worden, er zijn blijvende problemen of onveilige opvoedingssituaties. De opvoeding wordt overgenomen door het pleeggezin, een terugkeer naar huis is niet meer aan de orde, dit is van te voren grondig uitgezocht. Pleegouders zijn voortaan verantwoordelijk, maar de ouder(s) blijft een belangrijke rol in diens leven spelen, pleegouders en ouder(s) zullen daarom binnen een zorgteam moeten samenwerken.

Oosterpoort heeft de volgende doelen opgesteld voor *langdurig verblijf in een pleeggezin*.

- Gedrag en/of ontwikkelingsproblemen van het kind zijn duidelijk geworden, er is hulpverlening ingezet om de problemen op te lossen of te verminderen.
- Er bestaat een correcte samenwerking tussen ouders/familie van het kind.
- De ouders kunnen op een goede manier omgaan met de pleeggezinplaatsing.

Bij langdurige pleegzorg hanteert Oosterpoort de volgende activiteiten.

- Begeleiding kennismaking- en ingroeitraject.
- Begeleiding van het pleeggezin (opvoedingsondersteuning)
- Video interactie begeleiding
- Verzamelen van informatie over het kind.
- Gesprekken met het pleeggezin en het kind.
- Leiden van de bijeenkomsten van het zorgteam.
- Contacten met het netwerk.
- Begeleiden van het oudercontact in het pleeggezin.

Bij aanvang van de hulp schrijft de pleeggezinbegeleider een hulpverleningsplan. Dit wordt besproken met ouder(s) en pleegouders, alle betrokken moeten er goedkeuring aan geven. Langdurig verblijf wordt aangeboden als Bureau Jeugdzorg een indicatie heeft gegeven met aanspraak op: 'Verblijf pleegouders 24-uurs.' (Oosterpoort, 2012-01)

Weekend- en vakantiepleegzorg

De redenen van *weekend- en vakantiepleegzorg* kan zijn: 'In het gezin kan er sprake zijn van problemen bij opvoeding en verzorging van de jeugdige, problemen in het functioneren van een ander gezinslid dan de jeugdige, problemen in het sociale netwerk van het gezin of op andere terreinen van het gezinsfunctioneren.'

In een aantal situaties is het beter voor een jeugdige dat hij of zij tijdens vakanties en/of weekenden buiten de eigen woonplek verblijft. De veiligheid en verzorging worden gegarandeerd door de pleegouders. Het uitgangspunt dat Oosterpoort gesteld heeft is: '*de ontwikkeling van de jeugdige zo gewoon mogelijk te laten plaatsvinden*'.

Op deze manier ontstaat er meer balans tussen draagkracht en draaglast, het opvoedingsklimaat verbetert en escalatie van problemen wordt voorkomen.

De duur kan variëren van kortdurend (maximaal 3 maanden) tot extra lang durend (meer dan 24 maanden). (Oosterpoort, 2012-01)

Bijlage 2: Resultaten P&C-toets

In 2013 is de P&C-toets uitgevoerd, genaamd: 'Cliënttevredenheidsonderzoek P-toets & C-toets Pleegzorg 2013 Oosterpoort.' (Carrière&Strating, 2013)

Voor meer verdieping in het probleem wordt dit cliënttevredenheidsonderzoek gebruikt, het probleem is zichtbaar geworden door dit onderzoek.

Dit onderzoek wordt één keer in de twee jaar uitgevoerd om de tevredenheid van de cliënten en pleegouders vast te stellen. Aan de hand van dit onderzoek kunnen de knelpunten en

succesfactoren zichtbaar worden. Dit onderzoek werd schriftelijk en online ingevuld door pleegouders.

Het onderzoek is verdeeld in subonderdelen met open, maar voornamelijk gesloten vragen in de vorm van stellingen. Bij de stellingen kon een getal van één tot en met vier worden ingevuld. De antwoorden van de stellingen zijn als volgt gescoord:

1= Helemaal niet mee eens

2= Niet mee eens

3= Wel mee eens

4= Helemaal mee eens

156 pleegouders hebben dit onderzoek ingevuld en hieruit is naar voren gekomen dat het laagst scorende subonderdeel is *'einde van plaatsing'*. De relatief laagst scorende stelling bij dit onderdeel was: *'Oosterpoort biedt voldoende nazorg bij afgebroken plaatsingen'*. Uit de open vragen is gebleken dat pleegouders tevreden zijn over de pleegzorgwerker, de ondersteuning en begeleiding die ze krijgen van Oosterpoort, en de cursussen en bijeenkomsten die ze aangeboden krijgen. Tijdens de open vragen wordt er driemaal genoemd dat de nazorg moet worden verbeterd. Citaat van een uitspraak van een van de pleegouders: *"Nazorg bij plaatsing, tweede plaatsing was er nauwelijks contact hoe de plaatsing verliep"*.

De stelling met de laagste score, en die dus betrekking heeft op ons onderzoek was stelling 52: *'Oosterpoort biedt voldoende nazorg bij afgebroken plaatsingen'*.

De gemiddelde score van stelling tweeënvijftig is 2.66. Dus de meeste pleegouders hebben antwoord 2 of 3 aangevinkt (niet mee eens of wel mee eens) Deze score heeft de volgende betekenis:

'Hoewel er gemiddeld meer cliënten zijn die een positief oordeel geven dan een negatief, zijn er toch nog een behoorlijk aantal, dat een negatieve beoordeling geeft. Deze scores betekenen dat de stelling of factor als aandachtspunt kan worden aangemerkt.'

Bijlage 3: Pleegouderschap

Volgens Vitree zijn er een aantal voorwaarden voor pleegouderschap:

"De minimumleeftijd voor pleegouderschap is 21 jaar, daarnaast dien je in bezit te zijn van een verklaring van geen bezwaar." (vitree, z.d.)

"De Raad voor de kindbescherming controleert of er geen feiten bekend zijn die te maken kunnen hebben met het feit dat er geen pleegouderschap kan worden verricht, dit heet ook wel 'justitiële screening.'" Daarnaast moeten de toekomstige pleegouders bereid zijn om mee

te doen aan een voorbereidingsprogramma. Naast deze wettelijke voorwaarden is het van belang dat er een stabiele gezinssituatie is. De komst van een pleegkind brengt veel veranderingen met zich mee, daarom is het belangrijk dat er voldoende aandacht naar het pleegkind kan gaan. Als in het leven van de pleegouder belangrijke veranderingen zijn die ook veel aandacht vragen, dan kan het te vroeg zijn om te gaan starten met pleegzorg. Voorbeelden van situaties die veel aandacht vragen zijn verhuizingen, zwangerschap, intensieve medische behandelingen of een recent verlies in de directe omgeving.” (vitree, z.d.)

De Rijksoverheid noemt een opmerkelijk punt dat van belang is voor pleegouderschap. *“Pleegouders hebben geen gezag over het kind, dit betekent dat zij niet wettelijk verantwoordelijk zijn voor de verzorging en opvoeding. Bij een vrijwillige uithuisplaatsing blijven de ouders of voogd verantwoordelijk. Bij een gedwongen uithuisplaatsing heeft Bureau Jeugdzorg het gezag. In dit geval kan het gezag ook overgedragen worden naar de pleegouder.” (Rijksoverheid, 2013)*

De Rijksoverheid beschrijft de volgende rechten voor pleegouderschap: *“Een goede begeleiding door de instelling die de pleegzorg aanbiedt. Daarnaast hebben zij recht op een onkostenvergoeding.” (Rijksoverheid, 2013)*

De Rijksoverheid benoemt de rechten die pleegouders er sinds 1 juli 2013 bij hebben gekregen: *“Pleegouders hebben recht op goede informatie om als pleegouder goed voor uw pleegkind te kunnen zorgen. Een hulpverlener mag een hulpplan voor het pleegkind niet alleen maken, de pleegouder moet daar bij betrokken worden. Als er problemen zijn met Bureau Jeugdzorg of een instelling voor pleegzorg, mag de pleegouder een vertrouwenspersoon inschakelen. Een pleegzorginstelling is verplicht een pleegouderraad in te stellen, in deze raad kunnen pleegouders discussiëren over de gang van zaken in de instelling en adviseren. Pleegouders krijgen een vergoeding voor de kosten van de verzorging en opvoeding van pleegkind(eren), deze vergoeding is vastgesteld door de overheid. De hoogte van de vergoeding is gebaseerd op de leeftijd van het kind.” (rijksoverheid, 2013)*

Bijlage 4: Contact andere organisaties

Verkregen vanuit mail contact met ‘Kompaan en de Bocht’. Het Centrum voor Pleegouders voert alle eindevaluaties uit. Onderstaande onderwerpen worden besproken tijdens de eindevaluatie van de pleegouders en worden verwerkt in het verslag ‘Eindevaluatie’.

Bij de eindevaluatie van zowel individueel als de STAP-voorbereidende bestandspleeggezinnen en netwerkgezinnen worden de ondersteuningsplannen en de

evaluaties van de ondersteuningsplannen en samenwerking tussen pleegouders en pleegzorgwerkers geëvalueerd. Ook wordt de veiligheidsrisicotaxatielijst nog een keer afgenomen. Voornamelijk de doelen, volgend uit de aandachtspunten, uit het ondersteuningsplan worden apart besproken.

Andere onderwerpen die besproken worden tijdens de eindevaluatie zijn:

1. Met het gezin kort terugkijken naar de aanvang van de plaatsing: Hoe is het gegaan, bijvoorbeeld: “Was het snel duidelijk wat de bedoeling en het perspectief van de plaatsing was?” Bij netwerk: “Is pleegzorg snel ingeschakeld? Klopte de informatie die bekend was met de werkelijkheid?”
2. Hoe verliep het contact met de ouders van het kind/jongere?
Waren er afspraken met elkaar te maken, ging alles in gezamenlijk overleg?
3. Hoe zijn de contacten tussen pleegouders en de pleegzorgwerker verlopen en wat vonden men van de contacten en de samenwerking? Is pleegzorgwerker goed bereikbaar, komt hij de afspraken na, gaat alles in gezamenlijk overleg? Hebben pleegouders zich ondersteund, gehoord gevoeld?
4. Hoe verliep het contact met de casemanager/(gezins-)voogd?
5. Hoe is het vertrek van het kind/jongere verlopen (naar huis of andere plek)? Is dit in overleg gegaan of was het een voldongen feit? Zijn er nog (wensen tot) contacten met het kind/jongere?
6. Zijn alle financiële zaken afgewerkt? Liggen er nog spullen van het pleegkind bij het pleeggezin? Zijn er nog onbetaalde rekeningen etc.?
7. Wil het pleeggezin een nieuwe plaatsing of stoppen ze? (zie hieronder).
8. Bespreken of pleegouders een exitgesprek willen met een lid van de POR(pleegouderraad). Als pleegouders hier aan mee willen werken dan wordt naam en adres via het secretariaat doorgegeven aan de POR en neemt de POR zelf contact op met het gezin. Deze werkwijze wordt niet gehanteerd door Oosterpoort.

9. Bespreken of nazorg nodig is en of pleegzorgwerker dit kan doen of dat een andere medewerker van de pleegzorg dit moet uitvoeren. Indien er nazorg nodig is dit bespreken met behandelcoördinator pleegzorg.

Indien het bestandsgezin aangeeft open te staan voor een nieuwe plaatsing, dan moet het nieuwe aanbod van het gezin besproken worden en uitgebreid beschreven worden.

Indien een netwerkgezin aangeeft open te staan voor een nieuwe plaatsing dan volgt het gezin de STAP-cursus of wordt individueel voorbereid. De vorm van voorbereiding wordt te allen tijde besproken met de coördinator pleegzorg.

Aandachtspunt is dat netwerkpleegouders die opteren voor een bestandsplaatsing een nieuwe verklaring van geen bezwaar voor de Raad voor de Kinderbescherming moeten invullen, omdat de Raad voor de Kinderbescherming een beschikking van geen bezwaar heeft afgegeven alleen voor het betreffende kind wat toen in het netwerkgezin woonde.

NB Als een plaatsing voortijdig wordt afgebroken (op initiatief van pleegzorg of pleegouders) en pleegouders willen niet meewerken aan een eindevaluatie dan evalueert de medewerker van de pleegzorg samen met de pleegzorgwerker de pleeggezinplaatsing. Hier wordt verslag van gemaakt en dit verslag wordt in het dossier van de betreffende pleegouder gestopt en naar de pleegouder toegestuurd. Op deze manier wordt de informatie/indruk van de pleegzorgwerker over het betreffende pleeggezin, die tijdens de plaatsing is opgedaan, formeel vastgelegd.

Uiteraard kunnen pleegouders alsnog op dit verslag reageren en/of een aanvulling met hun mening toevoegen. Verslag van bovenstaande onderwerpen wordt gemaakt en in de “eindevaluatie” voor pleegouders verwerkt. Als het verslag klaar is wordt het gemaïld naar de coördinator pleegzorg, die het verslag leest en voor akkoord doorstuurt naar het secretariaat van de pleegzorg die voor verzending zorgt.

Het verslag komt in het dossier van de pleegouders. Als pleegouders besloten hebben te stoppen met pleegzorg dan gaat het pleegouderdossier naar het archief.

Post loopt dan nog maximaal een jaar door als pleegouders dit aangeven.

NB. Dit gesprek vindt plaats als de plaatsing gestopt is. Bij dit gesprek zijn aanwezig; pleegouders, pleegzorgwerker, medewerker Centrum voor Pleegouders (gespreksleider en verzorgt het verslag).

EINDEVALUATIE

Netwerk : JA/NEE

Bestand : JA/NEE

Datum :

Pleegouders

Naam :

Adres :

Postcode, woonplaats :

Telefoonnummer :

Pleegkind

Naam pleegkind :

Geboortedatum :

Aanvang plaatsing :

Einde plaatsing :

Pleegzorgwerker :

Jeugdbeschermer/casemanager bureau jeugdzorg:

Terugkijken op de aanvang en verloop van plaatsing

Evaluatie van de doelen van het ondersteuningsplan

Contacten ouders

Contacten pleegzorgwerker en casemanager/jeugdbeschermer

Redenen beëindigen plaatsing

Nazorg

Evt. afspraken m.b.t. het op de hoogte houden van pleegouders van het vervolgtraject van het uitgeplaatste pleegkind.

Pleegzorg in de toekomst.

Financiën

POR

Post

voor verslag,

Voor akkoord:

Betty van Brunschot

Medewerker Centrum voor Pleegouders

Coördinator Pleegzorg

Indicatoren met betrekking tot de veiligheid van het kind

Mate van inzicht bij de volgende thema's/ items:

Dagelijkse verzorging van het pleegkind	S	M	G	X
☐ Gezonde voeding				
☐ Schone kleren				
☐ Hygiëne				

Opmerkingen:

Regelmatig dag- en nachtritme, continuïteit in het pleeggezin	S	M	G	X
☐ Dagstructuur				
☐ Regelmaat in bedtijden				
☐ Gepaste grenzen en regels				
☐ Geen plotselinge veranderingen				

Opmerkingen:

Geborgenheid bij minimaal één vaste verzorger	S	M	G	X
☐ Bij werkende pleegouders: een oppasregeling				

Opmerkingen:

Voorbeeldgedrag van de pleegouders	S	M	G	X
☐ Normen en waarden zichtbaar maken in het handelen				

Opmerkingen:

Emotionele en affectieve aandacht	S	M	G	X
☐ Ingaan op het kind				
☐ Troosten bij verdriet				
☐ Steun in moeilijke situaties				
☐ Begrip tonen				

Opmerkingen:

Pleegouders gaan in op behoeften van het kind	S	M	G	X
☐ Spelen met het kind				
☐ Aanwezigheid van speelgoed				
☐ Belangstelling voor leefwereld van het kind				
☐ Respect uitdragen naar het kind over zijn/haar biologische achtergrond ¹				

Opmerkingen:

Pleegouders geven ruimte voor experimenteelgedrag en omgang met leeftijdsgenoten	S	M	G	X
☐ Aanmoedigen van initiatief bij het kind				

¹ Hieronder wordt verstaan: de afkomst van het kind, het milieu waar hij/zij uit komt, de biologische ouders en de voorgeschiedenis

☐ Gepaste verwachtingen koesteren				
☐ Ontplooingsmogelijkheden				
☐ School/peuterspeelzaal/kinderdagverblijf				
☐ Sport/muziek				

Opmerkingen:

Nakomen medische controles	S	M	G	X
☐ Controles bij consultatiebureau				
☐ Contacten met huisarts (zo nodig)				

Opmerkingen:

Kwaliteit huisvesting²	S	M	G	X
☐ Vaste woonruimte				
☐ Slaapgelegenheid				
☐ Kookgelegenheid				
☐ Sanitaire voorzieningen				

Opmerkingen:

² Te denken valt aan:

Veilige inrichting van het huis, afgestemd op (de leeftijd van) het kind

- Voldoende loop- en speelruimte tussen/rond meubels ter voorkoming van struikelen, botsen, vallen.
- Geschikte en veilige meubels: bed, beddengoed (wiegendood), (kinder-)stoel, aankleedmeubel, box.
- Geen risico's op: verdrinking in bad / verstikking in speelgoed, koordjes, kleine voorwerpen / vergiftiging door medicijnen, vluchtige stoffen, giftige schoonmaakmiddelen / vallen van meubels, trap, balkon, dakterras, uit het raam / verbranding door vuur, hete vloeistof, hete contactoppervlakken, elektriciteit, zon / uitglijden op gladde vloer, trap / beknelling tussen meubels, deuren / snijden aan (keuken) gereedschap.

Veilige inrichting van de tuin, afgestemd op (de leeftijd van) het kind

- Geen risico's op verdrinking in vijver, sloot.
- Goede ondergrond onder speeltoestel.
- Goed toezicht op kind / afsluiten van tuin, zodat kind niet ongezien de tuin uit kan lopen.

Veilig vervoer met auto, fiets, kinderwagen

- Geschikte kinderwagen, goedgekeurd auto-/fietszitje.
- Deugdelijke fiets voor het kind.
- Gedrag in verkeer, uitleggen van de regels.

Veiligheid fysieke omgeving²	S	M	G	X
☐ Adequaat inzicht en adequaat handelen in gevaarlijke of riskante situaties				
binnen- en buitenshuis				

Opmerkingen:

Financiële middelen	S	M	G	X
☐ Vaste inkomsten in de vorm van uitkering of loon				

Opmerkingen:

Contacten van het gezin met de omgeving	S	M	G	X
☐ Vaste personen in de omgeving die opvang en steun bieden				

Opmerkingen:

S = slecht, M = matig, G = goed, X = onbekend

Risicofactoren voor kindermishandeling bij het pleeggezin en/of omgeving

In het aspirant pleeggezin zijn de volgende risicofactoren van toepassing of de afgelopen 5 jaar van toepassing geweest	J	N	X
☐ Chronische en/of ernstige ziekte			
☐ (Echt-)scheiding			
☐ Verhuizing			
☐ Groot gezin (meer dan drie pleeg-/kinderen)			
☐ Te kleine of slechte huisvesting			
☐ Materiële/financiële problemen			
☐ Werkloosheid			
☐ Huiselijk geweld			
☐ Instabiel, ongeregeld leven			
☐ Sociaal isolement			
☐ Problemen met eigen kinderen			

Opmerkingen:

Risicofactoren in contact tussen het (aspirant) pleeggezin en het biologisch gezin	J	N	X
☐ Grote verschillen in attitude en opvoedingsgedrag			
☐ Ouders zijn het oneens met de plaatsing			
☐ Conflicten met familie of sociale omgeving			
☐ Steeds terugkerende voor het gezin belastende oudercontacten			

☐ Problemen met biologische achtergrond ¹ van ouders en dit uitdragen naar pleegkind			
--	--	--	--

Opmerkingen:

Risicofactoren bij pleegouders	J	N	X
☐ Is in de afgelopen 5 jaar zelf slachtoffer van mishandeling geweest			
☐ Heeft afgelopen 5 jaar ernstige psychische problematiek (gehad)			
☐ Problematisch gebruik van genotsmiddelen in de afgelopen 5 jaar			
☐ Heeft problemen met eigenschappen en kenmerken, genetische belasting en uitingsvormen van het kind zelf			
☐ Grote onderlinge verschillen in de opvoedingsstijl/ visie van pleegouders zelf			
☐ Het ontbreken van een ondersteunend netwerk van pleegouders			

Opmerkingen:

J = ja, N = nee, X = onbekend

¹ Hieronder wordt verstaan: de afkomst van het kind, het milieu waar hij/zij uit komt, de biologische ouders en de voorgeschiedenis

Bijlage 5: Meetinstrumenten

Interview medewerkers pleegzorg

- Voorstellen
- Vindt u het goed dat dit interview wordt opgenomen?
- Inleiding geven voor het interview/aanleiding interview
- Begrippen zoals nazorg, afgebroken plaatsing en beëindigde plaatsing uitleggen.

1. Wat is uw functie binnen Oosterpoort?
2. Wat voor werkzaamheden verricht u binnen de pleegzorg?
3. Had u verwacht dat de pleegouders ontevreden zouden zijn over de nazorg van de afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing, waarom wel of waarom niet?
4. Heeft u ooit nazorg gegeven voor een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing?
5. Zo ja, wat voor nazorg heeft u toen geboden aan de pleegouders van een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing?
6. Wat voor contact heeft u met de pleegouders van een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing?
7. Wat is er onderling afgesproken over nazorg bij afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsingen?
8. Waar liggen de succesfactoren van de nazorg van afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing volgens u?
9. Wat voor nazorg van afgebroken of beëindigde pleegzorg zal volgens u effectief zijn?
10. Mist u iets tijdens de nazorg?

11. Waar liggen de knelpunten van de nazorg van afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing volgens u?
12. In hoeverre bent u bereid om nazorg te geven aan pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing?
13. Heeft u nog tips of verdere aanvullingen die van belang zijn voor ons onderzoek?

Bedankt voor uw tijd. Deze gegevens zullen zo snel mogelijk worden verwerkt en teruggestuurd naar u. De bedoeling is dat u de gegeven antwoorden controleert zodat we kunnen toetsen of we de goede informatie hebben vastgelegd.

Halfgestructureerd interview behandelcoördinator

- Voorstellen
- Vindt u het goed dat dit interview wordt opgenomen?
- Inleiding geven voor het interview/aanleiding interview
- Begrippen zoals nazorg, afgebroken plaatsing en beëindigde plaatsing uitleggen.

1. Wat voor werkzaamheden verricht u binnen de pleegzorg?
2. Had u verwacht dat de pleegouders ontevreden zouden zijn over de nazorg van de afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing, waarom wel of waarom niet?
3. Zijn er concrete afspraken met betrekking tot nazorg van een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing?
4. Zoja, wat voor concrete afspraken?
5. Hebben medewerkers voldoende tijd om nazorg te verrichten volgens u?
6. Hoe ziet u de nazorg met betrekking tot geld?
7. Is de nazorg financieel haalbaar?
8. Wat verloopt volgens u succesvol met betrekking tot de nazorg?

9. Wat zijn volgens u knelpunten met betrekking tot nazorg?

Bedankt voor uw tijd. Deze gegevens zullen zo snel mogelijk worden verwerkt en teruggestuurd naar u. De bedoeling is dat u de gegeven antwoorden controleert zodat we kunnen toetsen of we de goede informatie hebben vastgelegd.

Enquête voor pleegouders

Beste pleegouder(s),

Twee studenten vanuit de opleiding pedagogiek aan de HAN te Nijmegen zijn op het moment bezig met een afstudeeropdracht bij Oosterpoort.

Deze afstudeeropdracht is ontstaan naar aanleiding van de P&C-toets. In deze toets is de nazorg bij afgebroken en beëindigde pleegzorgplaatsingen als aandachtspunt naar voren gekomen. De studenten gaan onderzoeken waar de knelpunten en succesfactoren liggen bij de nazorg.

Onder nazorg verstaan wij de zorg waar pleegouders behoefte aan hebben nadat het kind uit het pleeggezin is weggegaan door een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing.

Een afgebroken plaatsing is in dit geval een pleegzorgplaatsing die niet volgens plan is geëindigd. Onder een beëindigde plaatsing wordt verstaan: een pleegzorgplaatsing die volgens plan beëindigd is.

Het aandachtspunt dat uit de toets is gekomen met betrekking tot de nazorg gaan zij verder onderzoeken zodat Oosterpoort beter aan uw behoeften en wensen kan voldoen. Daarvoor hebben wij uw hulp nodig. In dit onderzoek staat de mening van pleegouders centraal. De enquête zal ongeveer tien minuten van uw tijd in beslag nemen.

In deze enquête is elk antwoord mogelijk en zal uw privacy gewaarborgd blijven.

In de laatste vraag wordt er gevraagd of u bereid bent tot het voeren van een telefonisch interview. Op deze manier kan er verdieping plaatsvinden en kunnen achterliggende redenen worden achterhaald.

Als u hiervoor toestemming geeft, kunt u uw gegevens invullen, de studenten zullen dan telefonisch of via de mail contact met u opnemen.

Dit onderdeel is belangrijk om u de gepaste nazorg te kunnen bieden. Wij hopen op uw medewerking.

Uit het bestand van Oosterpoort hebben wij vernomen dat u in 2013 te maken heeft gehad met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing. Is dit niet correct? Beschouw deze enquête als niet van toepassing.

Alvast bedankt voor uw medewerking, wij waarderen het enorm.

Met vriendelijke groet,

Ingrid van de Voort en Janne van Bentum

Wanneer u nog vragen heeft, opmerkingen of problemen heeft, kunt u contact opnemen met Ingrid, i.vandevoort@oosterpoort.org of Janne, j.vanbentum@oosterpoort.org

Deze enquête graag invullen vóór 1 mei en terug sturen naar Oosterpoort

1

Deze enquête is ingevuld door:

- ☐ Heer
- ☐ Mevrouw
- ☐ Samen

2

Welk traject heeft u gehad tijdens de pleegzorg in 2013?

- ☐ Kortdurige pleegzorg
- ☐ Langdurige pleegzorg
- ☐ Weekend/vakantie pleegzorg

3

Hoelang bent u al pleegouder?

- ☐ Minder dan 2 jaar
- ☐ Tussen 2 en 5 jaar
- ☐ Meer dan 5 jaar

4

Wat verstaat u onder nazorg van een beëindigde/afgebroken pleegzorgplaatsing?

5

Bent u er tijdens het evaluatiegesprek op gewezen dat er nazorg kan worden geboden aan u?

- ☐ Ja, dit is mij verteld tijdens het evaluatiegesprek
- ☐ Nee, dit is mij niet verteld tijdens het evaluatiegesprek
- ☐ Dit is mij wel verteld maar buiten het evaluatiegesprek
- ☐ Anders, namelijk:

6

Heeft Oosterpoort u nazorg geboden na de afgebroken/beëindigde pleegzorgplaatsing?

- ☐ Ja, Oosterpoort heeft mij nazorg geboden na de afgebroken/ beëindigde pleegzorg
- ☐ Nee, Oosterpoort heeft mij geen nazorg geboden na de afgebroken/beëindigde pleegzorg → **Ga door naar vraag 13**

7

Hoe zag deze nazorg van de afgebroken/beëindigde pleegzorgplaatsing eruit? Wilt u dit beschrijven?

8

In hoeverre bent u tevreden over de nazorg die Oosterpoort u geboden heeft?

- ☐ Heel erg tevreden
- ☐ Tevreden
- ☐ Neutraal

- ☐ Niet tevreden
- ☐ Helemaal niet tevreden

9

In hoeverre bent u tevreden met:

	Heel erg tevreden	Tevreden	Neutraal	Niet tevreden	Helemaal niet tevreden
De inhoud van de nazorg:	☐	☐	☐	☐	☐
Het aantal afspraken bij de nazorg:	☐	☐	☐	☐	☐
De pleegzorgwerker die de nazorg verzorgde:	☐	☐	☐	☐	☐

10

Welke factoren spelen een rol bij uw (on)tevredenheid van de inhoud:

11 Kunt u aangeven welke factoren invloed hebben op uw (on)tevredenheid met betrekking tot de pleegzorgwerker?

12

In hoeverre werd er voldoende rekening gehouden met uw behoefte/wensen tijdens de nazorg?

- ☐ Goed
- ☐ Ruim voldoende
- ☐ Voldoende
- ☐ Matig
- ☐ Onvoldoende

13

Heeft u behoefte aan nazorg van een afgebroken/beëindigde pleegzorg?

- ☐ Ja, dat zou ik prettig vinden
- ☐ Nee, hier heb ik geen behoefte aan → **ga door naar vraag 16**

14

Wat voor nazorg zou voor u gewenst zijn?

15

Hoe vaak zou u in het kader van nazorg contact willen met de pleegzorgwerker?

- ☐ Niet
- ☐ 1 keer
- ☐ 2 keer
- ☐ 3 keer
- ☐ Meer dan 3 keer

16

Wat was de reden voor beëindiging van de pleegzorgplaatsing. (Er zijn meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Het pleegkind ging terug naar biologische ouders.
- ☐ Het klikte niet tussen mij als pleegouder en het pleegkind.
- ☐ Het pleegkind paste niet in mijn gezin.

☐ Het pleegkind is 18 jaar geworden.

☐ Anders, namelijk:

17

Pleegouders staan centraal in ons onderzoek. We willen graag verder uw mening horen zodat Oosterpoort u gepaste nazorg kan bieden. Wij vragen u om een telefonisch interview te mogen houden. Wilt u ons daarbij helpen? Wij vragen daarbij 10 minuten van uw tijd.

☐ Nee, dit wil ik niet

☐ Ja, dit wil ik wel. Vul hier uw naam en telefoonnummer in. Wij zullen snel telefonisch contact met u opnemen voor een afspraak.

Naam: _____

Telefoonnummer: _____

☐ Ja, dit wil ik wel maar ik blijf graag anoniem, ik vul hier mijn email adres in:

Bijlage 6: Operationaliseren meetinstrumenten

Enquête pleegouders

Algemeen

- Deze enquête is ingevuld door:

0 Pleegmoeder

0 Pleegvader

0 Samen

Deze vraag is gesteld om de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek te waarborgen.

In dit onderzoek moeten zowel pleegmoeders als pleegvaders deze enquête invullen.

-Hoelang bent u al pleegouder? *Feitenvraag*

a. Minder als 2 jaar.

b. Tussen 2 en 5 jaar.

c. Meer als 5 jaar.

d. Anders namelijk: _____

Deze vraag wordt gesteld om algemene informatie te verzamelen over de pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing

-Met wat voor reden is uw rol als pleegouder opgehouden? *Feitenvraag*

a. Het pleegkind ging terug naar biologische ouders

b. Het klikte niet tussen mij als pleegouder en het pleegkind

c. Het pleegkind paste niet in mijn gezin

d. Het pleegkind is 18 jaar geworden

e. Anders namelijk: _____

Deze vraag wordt gesteld om algemene informatie te verzamelen over de pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing.

- Welk traject heeft u gehad tijdens de pleegzorg

0 Kort pleegzorgtraject

0 Lang pleegzorgtraject

0 Vakantie/weekend pleegzorg

Deze vraag is gesteld om te bekijken of er een verband bestaat tussen de behoefte aan

nazorg en het traject dat is gevolgd.

-Pleegouders staan centraal in ons onderzoek, we willen graag uw mening horen om dit onderzoek te laten slagen, zodat Oosterpoort gepast nazorg kan bieden. Wij vragen u om een interview te mogen houden (telefonisch of huisbezoek). Wilt u ons daarbij helpen, zodat Oosterpoort kan aansluiten bij de behoeften van pleegouders?

- a. Nee, dat wil ik niet.
- b. Ja, dat wil ik graag. Vul hier dan uw gegevens in, wij zullen snel contact met u opnemen voor een afspraak.
- c. Ja, dit wil wel maar ik blijf graag anoniem. Ik vul hier mijn emailadres in:

Om dit onderzoek te laten slagen, willen de onderzoekers graag verdiepende en achterliggende redenen verzamelen. Als ouders bereid zijn, willen de onderzoekers graag met hen een telefonisch interview houden. Op deze manier wordt er meer data verzameld. Wanneer ouders graag gedeeltelijk anoniem willen blijven en toch bereid zijn om verdere vragen te beantwoorden geven wij ze hier de mogelijkheid toe, dit om de kans op toestemming te vergroten.

Huidige situatie

Deelvraag 1: Wat is de huidige nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?

Om deze deelvraag te beantwoorden is het belangrijk om zicht te krijgen op de nazorg die er op dit moment geboden wordt, zo kan de huidige situatie en de behoeften en wensen met elkaar vergeleken worden, hieruit kunnen aanbevelingen voortvloeien.

Bent u er tijdens het evaluatiegesprek op gewezen dat er nazorg kan worden geboden aan u? *Feitenvraag*

- A. Ja, dit is me verteld tijdens het evaluatiegesprek
- B. Nee, dit is niet verteld tijdens het evaluatiegesprek
- C. Dit is me wel verteld maar buiten het evaluatiegesprek
- D. Anders

In de werkinstructie voor nazorg wordt beschreven dat Oosterpoort in elke evaluatieronde

nazorg ter sprake stelt. Deze vraag wordt gesteld omdat het belangrijk is om te achterhalen of de beschreven werkinstructie gevolgd wordt door de pleegzorgmedewerkers.

-Heeft u bij Oosterpoort nazorg gehad na de afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing?

Feitenvraag

a. Ja, Oosterpoort heeft mij nazorg gegeven na de afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing? (ga door naar vraag 4)

b. Nee, Oosterpoort heeft mij geen nazorg gegeven na de afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing. (ga door naar vraag 7)

Deze vraag omdat er onderzocht moet worden hoeveel pleegouders er nazorg hebben ontvangen van Oosterpoort.

-Hoe zag deze nazorg van de afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing eruit? Wilt u dit beschrijven?

Deze vraag is gesteld om de huidige nazorg vanuit de ervaringen van pleegouders in kaart te brengen.

Succesvolle factoren en knelpunten

Deelvraag 2: Wat ervaren pleegouders en pleegzorgmedewerkers als succesvol met betrekking tot nazorg van pleegzorg binnen Oosterpoort?

Deelvraag 3: Wat zijn knelpunten met betrekking tot nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?

Om te achterhalen welke factoren er als succesvol en als knelpunt worden ervaren, wordt er specifiek gericht op een aantal elementen. Inhoud, afspraken en pleegzorgwerkers. Deze vragen zijn belangrijk om gerichte aanbevelingen te doen.

-In hoeverre bent u tevreden over de nazorg die Oosterpoort uw geboden heeft? *Opinie vraag*

a. Heel erg tevreden

b. Tevreden

c. Neutraal

d. Niet tevreden

e. Helemaal niet tevreden

Om de succesfactoren en knelpunten te beschrijven wordt er gevraagd naar hun tevredenheid. In de P&C-toets kwam ontevredenheid aan het licht, deze vraag wordt nog eens gesteld aan de pleegouders.

In hoeverre bent u tevreden met:

	Heel erg tevreden	Tevreden	Neutraal	Niet tevreden	Helemaal niet tevreden
De inhoud van de nazorg:	☐	☐	☐	☐	☐
Over de afspraken bij de nazorg:	☐	☐	☐	☐	☐
De pleegzorgwerker die de nazorg verzorgde:	☐	☐	☐	☐	☐

Deze vraag staat ook geheel in teken van de succesfactoren en knelpunten. Op deze manier hebben pleegouders de mogelijkheid om per onderdeel hun mening te geven. Hierdoor kan in één oogopslag bekeken worden waar pleegouders ontevreden over zijn (knelpunten) en waar pleegouders tevreden over zijn (succesfactoren). Voor Oosterpoort is belangrijk om per onderdeel verschillende meningen te ontvangen en zich te kunnen verbeteren.

-Welke factoren spelen een rol bij uw (on)tevredenheid met de inhoud:

-Kunt u aangeven welke factoren invloed hebben op uw (on)tevredenheid met betrekking tot de pleegzorgwerker?

In de werkinstructie nazorg wordt beschreven dat Oosterpoort rekening houdt met de behoeften/wensen van de pleegouders, is dit ook daadwerkelijk zo? Hieruit kan een succesfactor of een knelpunt voortkomen.

Verwachtingen/behoeften

Deelvraag 4: Wat zijn de verwachtingen en behoeften van pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing met betrekking tot nazorg binnen Oosterpoort?

Door de behoeften en verwachtingen in kaart te brengen worden de aanbevelingen gericht op de wensen en behoeften die voort komen uit deze vragen. De behoeften en wensen van pleegouders staan centraal in dit onderzoek.

-Heeft u behoefte aan een gepaste nazorg na een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing? *Wensvraag*

- a. Ja, dat zou ik prettig vinden. (ga door naar vraag 9)
- b. Nee, daar heb ik geen behoefte aan. (ga door naar vraag 11)

Of er behoefte is voor nazorg, wordt via deze enquêtevraag getoetst. Hieruit kan geconcludeerd worden in welke gevallen nazorg niet of wel gewenst is en hoeveel behoefte daar aan is.

-Wat voor nazorg zou voor u gewenst zijn? *Wensvraag*

Om aan te kunnen sluiten bij de behoeften en wensen van pleegouders, is het belangrijk om deze behoeften en wensen te bepalen.

- In hoeverre werd er voldoende rekening gehouden met uw behoefte/wensen tijdens de nazorg?

-Hoe vaak zou u nazorg willen krijgen? *Wensvraag*

- a. Niet
- b. 1 keer
- c. 2 keer
- d. 3 keer
- e. Meer dan 3 keer, namelijk:

Ook deze vraag is van belang om de behoeften en wensen van pleegouders in kaart te kunnen brengen, het implementatieplan kan hierop afgesteld worden.

Half gestructureerd Interview medewerkers

Algemeen

- Wat is uw functie binnen Oosterpoort

Deze vraag is om het interview te starten.

- Wat voor werkzaamheden verricht u binnen de pleegzorg?

Om het interview te starten en om zicht te krijgen op de werkzaamheden van de pleegzorgmedewerkers.

-Had u verwacht dat de pleegouders ontevreden zijn over de nazorg van de afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing? *Gesloten opinievraag*

Door deze vraag te stellen kan er geconcludeerd worden of medewerkers op de hoogte zijn van de ontevredenheid, er is al een eerder antwoord gekomen uit het vooronderzoek dat is verricht. Toen is aangegeven dat een aantal medewerkers wel signalen heeft ontvangen. Bij deze medewerkers kan de vraag worden gesteld waarom dit niet is aangekaart. Aan medewerkers die de ontevredenheid niet hadden verwacht kan er de vraag gesteld worden waarom dit niet verwacht werd. Hierbij kunnen de ervaringen van medewerkers vergeleken worden met die van de pleegouders.

-Heeft u nog tips voordat we ons onderzoek starten? *Open*

Een algemene vraag die bij kan dragen aan de kwaliteit van het onderzoek, er wordt ruimte gemaakt voor punten die medewerkers nog willen delen.

Huidige situatie

Deelvraag 1: Wat is de huidige nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?

-Heeft u ooit nazorg gegeven voor een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing?

Feitenvraag

Deze vraag is belangrijk om de huidige situatie in kaart te brengen, het is van belang te achterhalen of medewerkers überhaupt wel nazorg bieden of dat dit misschien niet uitgevoerd wordt.

-Zo ja, Wat voor nazorg biedt u de pleegouders van een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing aan? *Open Feitenvraag*

Door meerdere medewerkers deze vraag te stellen kan er bekeken worden of medewerkers op dezelfde manier te werk gaan. Daarbij kunnen deze punten vergeleken worden met de wensen en behoeften van pleegouders.

-Zijn er onderling afspraken onder de medewerkers? *Open Feitenvraag*

Om zicht te krijgen op de inhoud van de nazorg is deze vraag van groot belang, in deze

vraag wordt er ingezoomd op onderling gemaakte afspraken. Hieruit kan geconcludeerd worden of er afspraken gemaakt worden en of medewerkers hiervan op de hoogte zijn.

Succesfactoren

Deelvraag 2: Wat ervaren pleegouders en pleegzorgmedewerkers als succesvol met betrekking tot nazorg van pleegzorg binnen Oosterpoort?

-Waar liggen de succesfactoren van de nazorg van afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing? *Open Opinievraag*

Ook aan de pleegouders is deze vraag gesteld. Door deze vraag te stellen kan achterhaald worden welke overeenkomstige succesfactoren er worden ervaren tijdens de nazorg. Voor de implementatie is het van belang te weten wat er wel succesvol verloopt zodat deze kunnen worden verwerkt in het implementatieplan. Ook voor pleegzorgmedewerkers is het van belang te weten wat er wel goed verloopt zodat dit teruggekoppeld kan worden.

-Wat voor nazorg van afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing zal volgens u effectief zijn? In wat voor vorm? *Open Opinievraag*

Deze vraag kan een bijdrage leveren aan de aanbevelingen die worden gedaan, de antwoorden die worden verkregen kunnen hierin verwerkt worden. Medewerkers hebben ervaringen in de nazorg en kunnen dus vanuit ervaringen vertellen wat zij denken dat effectief is.

Knelpunten

Deelvraag 3: Wat zijn knelpunten met betrekking tot nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?

-Waar liggen de knelpunten van de nazorg van een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing? *Open Opinievraag*

Deze vraag is ook gesteld aan de pleegouders, dit om de ervaren knelpunten tussen pleegouders en pleegzorgmedewerkers te vergelijken en overeenkomsten te ontdekken. Wanneer duidelijk wordt welke knelpunten worden ervaren, kunnen hieraan verbeterpunten van de nazorg worden toegekend.

Ruimte/tijd

Deelvraag 5: In hoeverre is er ruimte voor nazorg voor medewerkers binnen Oosterpoort met betrekking tot geld en tijd?

-In hoeverre heeft u ruimte/tijd om nazorg te bieden aan pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing? *Open Opinievraag*

Om nazorg te kunnen bieden is het van belang te weten te komen of er ook daadwerkelijk ruimte en tijd is. Het kan zo zijn dat de kwaliteit van de nazorg wordt beperkt door tijdsgebrek.

Half gestructureerd interview behandelcoördinator

Deelvraag 5: In hoeverre is er ruimte voor nazorg voor pleegzorgmedewerkers binnen Oosterpoort met betrekking tot geld en tijd?

Algemeen

- Wat voor werkzaamheden verricht u binnen de pleegzorg?

Om het interview in te leiden en om zicht te krijgen op de werkzaamheden van de medewerkers.

- Had u de resultaten die uit de P&C toets zijn gekomen verwacht?

Door deze vraag te stellen kan er geconcludeerd worden of medewerkers op de hoogte zijn van de ontevredenheid, er is al een eerder antwoord gekomen uit het vooronderzoek dat is verricht. Toen is aangegeven dat een aantal medewerkers wel signalen heeft ontvangen. Bij deze medewerkers kan de vraag worden gesteld waarom dit niet is aangekaart. Aan medewerkers die de ontevredenheid niet hadden verwacht kan er de vraag gesteld worden waarom dit niet verwacht werd. Hierbij kunnen de ervaringen van medewerkers vergeleken worden met de pleegouders.

- Zijn er concrete afspraken met betrekking tot nazorg van een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing, zo ja, wat voor afspraken? *Feitenvraag*

De behandelcoördinator heeft zicht op het gehele pleegzorg traject. Hij is op de hoogte van de eventueel gemaakte afspraken rond de nazorg. Hieruit kan geconcludeerd worden of er eenduidige afspraken zijn gemaakt.

- Hebben medewerkers voldoende tijd om nazorg te verrichten volgens u?

Opinie/feitenvraag

De behandelcoördinator heeft zicht op de tijdsplanning van pleegzorgwerkers, zij kunnen aangeven of er voldoende tijd is om nazorg te kunnen verrichten. Wanneer blijkt dat er te weinig tijd is kan dit meegenomen worden in de aanbevelingen.

- Hoe ziet u de nazorg met betrekking tot geld? *Opinie/feitenvraag*

- Is de nazorg financieel haalbaar

De behandelcoördinator heeft zicht op de financiën binnen de pleegzorg. Het is van belang te weten te komen of er genoeg geld beschikbaar is om kwalitatieve nazorg te kunnen bieden. In de aanbevelingen kan hiermee rekening worden gehouden.

Deelvraag 2: Wat ervaren pleegouders en pleegzorgmedewerkers als succesvol met betrekking tot nazorg van pleegzorg binnen Oosterpoort?

- Wat verloopt volgens u succesvol met betrekking tot de nazorg? *Opinievrage*

De succesvolle factoren zullen vanuit verschillende participanten en invalshoeken worden verkregen, dit omdat zo de succesvolle factoren met elkaar vergeleken kunnen worden en overeenkomsten kunnen worden achterhaald.

Deelvraag 3: Wat zijn knelpunten met betrekking tot nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?

- Wat zijn volgens u knelpunten met betrekking tot nazorg? *Opinievrage*

De knelpunten zullen vanuit verschillende participanten en invalshoeken worden verkregen, dit omdat op deze manier de knelpunten kunnen worden vergeleken en overeenkomsten kunnen worden achterhaald. Knelpunten die vaak worden herhaald meegenomen kunnen worden in onze aanbeveling.

Bijlage 7: Coderen

Deelvraag 1:

Wat is de huidige nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?

Verkregen vanuit interviews met pleegzorgmedewerkers

Afspraken

Fragment	Code
"Er is niets omschreven . Dus werknemers gaan er niet hetzelfde mee om. Ik vind het ook goed dat het niet zo standaard is en dat werkers daar zelf inspraak in hebben.	Niets omschreven

Professioneel gezien moeten ze daar zichten op hebben. Wat ga ik inzetten binnen mijn caseload”, aldus I.	
“Er zijn onderling onder de medewerkers geen concrete afspraken gemaakt over de nazorg. Het staat wel vast dat er ruimte voor nazorg is er maar er is niet helder omschreven of gecommuniceerd welke methode daarvoor gebruikt wordt”, aldus T. “Er zijn geen specifieke afspraken, dit is meer op eigen gevoel van de pleegzorgwerker en in overleg met BC-er. Het is vrij afhankelijk van de werker in de betreffende casus. Hier zit denk ik ook gelijk een valkuil. Binnen de ambulante tak hebben we nazorg in de vorm van 3 follow-up afspraken. Binnen pleegzorg is dit niet zo gesteld al wordt er wel vaak een afspraak ingepland op een later moment om met pleegouders terug te kijken op de plaatsing”, aldus M.	Geen specifieke/concrete afspraken
Er zijn geen onderlinge afspraken over de nazorg. Dit gaat volgens A. puur op gevoel. Ze vindt het netjes als er nazorg wordt geboden en er aandacht voor is. Er is nergens iets beschreven over de ruimte of tijd die er is voor nazorg. Ook geeft ze aan dat er beschreven is wanneer er contact moet worden opgenomen, waarvoor er contact moet worden opgenomen en hoeveel tijd daar voor staat. Ze gaat ervanuit dat bijna alle pleegzorgmedewerkers wel nazorg bieden. “Wanneer er meer tijd wordt geboden voor nazorg zou de kwaliteit van	

nazorg volgens haar omhoog gaan”, aldus A.

C. vertelt dat er **onderling geen afspraken** gemaakt zijn met betrekking tot nazorg. Wel wordt er soms in een teamvergadering over gesproken. Nazorg komt daar wel eens voor als een onderwerp dat besproken moet worden. *“Eigenlijk zou daar verder nog over gesproken moeten worden. De ene is daar veel fanatieker in dan de ander. Bij langdurige pleegzorg komt het minder frequent voor als bij kortdurend, dat is in ieder geval maar een paar maanden”, aldus C.*

W. vertelt dat er dat er **geen duidelijke afspraken** zijn gemaakt over nazorg. *“Ik bespreek de casus inhoudelijk met mijn leidinggevende. Zij geeft mij daar feedback op, of stuurt mij daarbij aan. Dus dan neem ik aan dat zij mijn collega’s op dezelfde manier aanstuurt. Het is niet een onderwerp dat terug komt in de teamvergadering, wat misschien wel een goed idee is. Hoe je die dingen doet”, aldus W.*

Ze geeft aan dat ze nooit van collega’s hoort of zij nazorg geven. Ze gaat ervanuit dat haar collega’s op dezelfde manier te werk gaan zoals zij het doet, aldus W.

Er zijn **geen onderlinge** afspraken over de nazorg, aldus A.

*“Er zijn **geen onderlinge afspraken** gemaakt over de nazorg van pleegzorg”, aldus C.*

“Er is niets omschreven. Dus werknemers gaan er niet hetzelfde mee om. Ik vind het ook goed dat het niet zo standaard is en dat werkers daar zelf inspraak in hebben”, aldus I. “Er zijn geen vaste afspraken over, per casus wordt er bekeken wat er nodig is”, aldus M. “Er zijn geen afspraken over hoe nazorg eruit ziet”, aldus E.	
T. denkt dat er voldoende tijd is maar dat het afhangt van hoe je er zelf mee omgaat. Hij denkt dat een aantal keer contact met pleegouders voldoende is. Hij is zelf meer van het persoonlijke contact, dus bij pleegouders op bezoek gaan. Hij denkt dat dit voor pleegouders ook prettiger is, aldus T. “Nazorg is vrij afhankelijk van de werker in de betreffende casus”, aldus M. “Professioneel gezien moeten ze daar hun inzichten hebben, wat ga ik inzetten binnen mijn caseload”, aldus I. “Omdat je op basis van je kennis en ervaringen zulke dingen plant”, aldus D. “Er zijn geen onderlinge afspraken over de nazorg, dit gaat puur op gevoel”, aldus A.	Gevoel, zelfstandigheid

Verkregen vanuit enquêtes ingevuld door pleegouders

Wat voor nazorg hebben pleegouders ontvangen:

Fragmenten	Codes
------------	-------

- We hebben geëvalueerd waar het mis is gegaan en wat we hadden kunnen doen om het te voorkomen. - Evaluatie waarbij de verschillende 'points of view' gezien zijn zodat niet de indruk bleef hangen dat de pleegouder 'gefaald' had - Eén gesprek, waarbij wij het idee hadden dat het 'moest' en er teveel op de tijd werd gelet. - Evaluatiegesprek over hoe de opvang en beëindiging is gegaan en hoe verder in de toekomst als pleegouders - Een eenmalig evaluatiegesprek - Als ik nazorg wil dan vraag ik daar zelf om. Soms vraagt een pleegzorgwerker mij of ik er behoefte aan heb. In 2013 heb ik daar zelf ook om gevraagd. Ik heb dit per mail aangegeven en vervolgens besproken tijdens werkbegeleiding. Daar is naar geluisterd en mijn punten zijn meegenomen in een breder overleg. We hebben gesproken over hoe het is gegaan. - Eenmalig een evaluatiegesprek kort na beëindiging pleegzorg	Evaluëren
- We hebben een gesprek gehad over het vervolgaanbod. Er werd gevraagd wat we nodig hadden om het af te sluiten. Verder is er niet veel aandacht besteed aan nazorg. - Er was een gesprek met pleegzorgwerker waarbij we de volgende plaatsing gingen bespreken	Volgende plaatsing

- Gesprek gehad en gelegenheid om vragen te stellen - “Ik weet dit niet meer zo goed, ik kon vragen stellen. We hebben gesproken over hoe het is gegaan.”	Vragen stellen
---	----------------

Deelvraag 2: Wat ervaren pleegouders en medewerkers als succesvol met betrekking tot nazorg van pleegzorg binnen Oosterpoort?

Verkregen vanuit interviews met pleegzorgmedewerkers

Succesfactoren

Fragment	Code
“De eigen kinderen zijn hierin ook heel erg belangrijk, wat heeft het met de eigen kinderen gedaan dat het pleegkind opeens weg is”, aldus E. “De ene pleegzorgwerker staat mogelijk meer stil bij de impact van de afgebroken plaatsing op eigen kinderen dan de andere werker”, aldus M. “Erkenning voor pleegouders, en ook het betrekken van de eigen kinderen daarbij”, aldus M.	Eigen kinderen
“Bij hulpverlening ligt dat in de relatie die je hebt, de erkenning die je geeft en dat je pleegouders het gevoel geeft dat ze gezien worden. Erkennen en zich gezien voelen is heel belangrijk, het belangrijkste. Daarnaast gaan staan, open en transparant zijn, dat is de basis van hulpverlening”, aldus I. De succesfactoren van de nazorg liggen volgens T. bij het feit dat er aandacht en ruimte is voor het verhaal van de pleegouders. Ook erkenning en waardering geven voor de inzet die ouders hebben geleverd is van belang, aldus T.	Erkenning/waardering

<i>“Ouders hebben op dat moment een stukje erkenning nodig”, aldus C.</i> De succesfactoren liggen volgens A. bij het geven van erkenning voor hun inspanning die ze geleverd hebben en wat ze betekend hebben. Ook waardering geven en met elkaar analyseren waarom het fout gegaan is belangrijk volgens haar, aldus A. <i>“Er moet denk ik erkenning zijn voor de gevoelens die op dat moment spelen”, aldus F.</i> De succesfactoren in de nazorg liggen volgens haar in de erkenning. <i>“Begrip tonen. Niet verdedigen dat je alles gedaan hebt. Maar naar het gevoel luisteren van de pleegouders”, aldus W.</i> Erkenning voor pleegouders, en ook het betrekken van de eigen kinderen daarbij, aldus M. <i>“Zorgen dat er contact is na einde plaatsing, erkenning geven, voor de inzet en het gevoel van falen. En als het kan ook met eigen kinderen erbij. Dat is van belang”, aldus M.</i>	
<i>“Ik denk dat het ook van belang is dat je pleegouders het schuldgevoel wegneemt, dat je aangeeft wat ze goed gedaan hebben. Dat ze niet het gevoel hebben dat ze iets fout gedaan hebben. Ik denk dat dat heel belangrijk is”, aldus E.</i> <i>“Maar als het pleegkind eenmaal weg is, is het belangrijk om af te spreken dat je nog terug komt op dit stukje verlies.”</i> Ook vertelt hij dat een succesfactor van nazorg is dat je er ook bent als het pleegkind uit het gezin is. En dan vooral als er pleegouders zijn die nog verder willen. <i>“Als de problematiek te groot is, wil het niet zeggen dat pleegouders</i>	Schuld/pijn gevoel wegnemen

<i>niet meer in het bestand willen komen staan</i>". Hij vindt het belangrijk dat eerste dat stukje 'pijn' wordt weggehaald. <i>"Pleegouders kunnen dit zeer persoonlijk nemen en het gevoel hebben dat ze gefaald hebben", aldus C.</i> Als je een voortijdig afgebroken plaatsing kunt evalueren haal je veel spanning en frustraties weg volgens C. <i>"Als pleegouders dan nog niet meer verder willen, help je ze wel met het schuldgevoel ontnemen", aldus C.</i> <i>"Bij een afgebroken plaatsing denk ik dat er meer nazorg moet zijn vanuit de pleegzorgwerker naar het pleeggezin over wat het voor pleegouders is en wat het me ze doet. Daar moet de pleegzorgwerker het met de pleegouder(s) over hebben in de nazorg. Het gevoel van falen mag er zijn", aldus F.</i> <i>"Zorgen dat er contact is na einde plaatsing, erkenning geven, voor de inzet en het gevoel van falen. En als het kan ook met eigen kinderen erbij is van dat is van belang", aldus M.</i>	
De succesfactoren liggen volgens D. bij de normale hulpverleningszaken. <i>"Het is belangrijk dat je goed afstemt, wat er wel geleverd en niet geleverd kan worden".</i> Betrouwbaar en eerlijk, zijn dat is hierin van belang. Ze denkt dat dit meer oplevert dan een vast format, aldus D.	Eerlijk/betrouwbaar
De succesfactoren bij nazorg liggen volgens C. erin dat pleegouders hun boosheid, frustraties kwijtraken, aldus C.	Boosheid/frustraties kwijtraken
<i>"Ik denk dat het heel belangrijk is om het gewoon te vragen aan mensen, dus hun verhaal aanhoren", aldus E.</i> De succesfactoren liggen volgens N. bij het feit dat mensen gezien en gehoord worden in hun beleving en ervaringen, aldus N.	Gezien/gehoord worden

“Bij hulpverlening ligt dat in de relatie die je hebt en de erkenning en gezien worden”, aldus I.

De succesfactoren van de nazorg liggen volgens hem bij dat er aandacht en ruimte is voor het verhaal van de pleegouders, aldus T.

De succesfactoren in de nazorg liggen volgens haar in de erkenning. *“Begrip tonen. Niet verdedigen dat je alles gedaan hebt. Maar naar het gevoel luisteren van de pleegouders”, aldus W.*

“Niet alleen maar de analyse, wat is er gebeurd maar ook erkenning geven, het zien van pleegouders, het zien hoeveel energie het heeft gekost”, aldus M.

“Aandacht voor het verhaal van deze mensen, voor de ervaringen en belevingen”, aldus E.

Deelvraag 3: Wat zijn knelpunten met betrekking tot nazorg voor pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing binnen Oosterpoort?

Knelpunten

Fragment	Code
<i>“Het zou meer ingepland moeten worden, nu staat het in het hulpverleningsplan. Ook nazorg is daarbij een kopje maar dit wordt nooit ingevuld”.</i> De reden hiervan is denkt ze dat hierin niks formeel in geregeld is. Wanneer ze naar pleegouders toe gaat maakt ze voor zichzelf een lijstje wat er besproken zou moeten worden, maar er is geen standaard format met punten die besproken zouden moeten worden, aldus A. Wat hij mist aan de nazorg is dat er niks vast ligt. Het is heel erg afhankelijk van de pleegzorgwerker of hij of zij de pleegouders nog gaat bellen. <i>“Soms gooien ze de hoorn erop, en soms vinden ze het erg fijn dat we nog even terug bellen”</i>, aldus C. <i>“Er zou een route kunnen komen hoe elke pleegzorgplaatsing met de pleegouders wordt afgesloten, daar is geen vaste route voor. Het zou wel goed zijn om dat vast te leggen.”</i> <i>“Het zou binnen de organisatie een gegeven moeten zijn dat er binnen Oosterpoort nazorg geboden moet worden”</i>, aldus E.	Beleid/vastgelegd
<i>“Het zou meer ingepland moeten worden, nu staat het in het hulpverleningsplan. Ook nazorg is daarbij een kopje maar dit wordt nooit ingevuld”</i>, aldus A. <i>“Het moet echt in het computersysteem verwerkt zijn. Bijvoorbeeld bij het eindverslag, een kopje op laat nemen: hoe heeft de nazorg eruit gezien. De behandelcoördinator en de pleegouders krijgen dit verslag te zien, zodat iedereen weet dat de pleegouders nog een aantal gesprekken hebben gehad. Dan leg je het vast”</i>, aldus C.	Hulpverleningsplan

“Het kopje voor pleegouders wordt niet opgenomen in het hulpverleningsplan. Voor pleegzorgwerkers zou het helpend kunnen zijn en heeft het effect op je caseload. Als je het puur cijfermatig gaat bekijken, alle acties die je onderneemt buiten de caseload is vrijwilligerswerk”, aldus I.	
De knelpunten van de nazorg liggen volgens haar bij het feit dat er te weinig aandacht voor is, aldus A.	Te weinig aandacht
“Knelpunten bij een nazorg liggen volgens hem bij het feit dat pleegouders niet meer willen”, aldus C.	Ouders niet meer willen
“Eén knelpunten bij de nazorg is volgens hem de samenwerking, dus de verhouding tussen pleegouders en pleegzorgwerker”, aldus T. “Als het in de samenwerking niet goed verloopt, is er daardoor soms geen behoefte aan nazorg. Pleegouders voelen zich niet gesteund en hebben een andere visie”, aldus E.	Samenwerking
“Er wordt na een aantal werken een afspraak ingepland en er wordt aangeboden dat er altijd contact kan worden opgenomen. Dit laatste is misschien een knelpunt. Pleegouders moeten dan contact met ons opnemen, misschien moet dit andersom en moeten er (meer) vaste momenten worden ingebouwd”, aldus M.	Meer vanuit de pleegzorgwerker in plaats van pleeggezin
“Tijd, aandacht, ruimte en indicatie. Wie zorgen er voor de achterblijvers. Hoe kunnen we dat realiseren”, aldus I. Knelpunten liggen volgens N. bij de beschikbare tijd. De nazorg valt niet binnen de reguliere zorg. Ook denkt ze dat er ook meer visie ontwikkeld mag worden, aldus N. Het knelpunt dat ze aangeeft is tijd, aldus W. “Qua tijd is nazorg soms heel erg lastig in te plannen, daar zou vanuit de organisatie rekening mee gehouden moeten worden.	Tijd en ruimte

Veel pleegzorgwerkers zijn wel begaan en vinden pleegzorg belangrijk en maken tijd voor nazorg, formeel is dit eigen tijd”, aldus E.	
“Dan zit het denk ik ook in de valkuilen en krachten van pleegzorgwerkers. Als je zelf een persoon bent die mensen wil behouden en van daaruit contact legt, is dat denk ik een voordeel. En bij de werkers die dit in mindere mate hebben en mogelijk geen klik hebben met pleegouders zou er minder aandacht voor nazorg kunnen zijn”, aldus W.	Krachten pleegzorgwerkers
“Pleegouders voelen zich niet gesteund en hebben een andere visie”, aldus E. “Heel veel ontevredenheid, bijvoorbeeld visieverschil, andere zienswijze rond het belang van een kind”, aldus I. “Het stukje visie zou de ontevredenheid kunnen beïnvloeden”, aldus T.	Visie

Verkregen vanuit enquêtes voor pleegouders

Factoren pleegzorgwerker

Fragment	Code
-De tijd die pleegzorgbegeleider ervoor genomen heeft. - Hoeveelheid contact en hulp die geboden wordt - Zou gerust iets meer contact mogen leggen met ons. -Tijdens eerste drie maanden was er (te) veel bemoeienis van begeleidster. Na overdracht naar andere begeleidster voor langer traject na drie maanden hoorden we	Hoeveelheid/tijd

juist erg weinig	
-Pleegzorgwerkers kunnen goed luisteren, denken mee en zijn vriendelijk en aardig - Goed luisteren, erkenning geven en me begrijpen - Een luisterend oor geven	Luisteren
- Pleegzorgwerker moet de pleegouders kennen en zij moeten begrijpen wat de visie en intentie is van een pleegouder. Zij moeten goed op de hoogte zijn van het gezinssysteem van de pleegouders. En snel reageren op vragen van pleegouders. - De pleegzorgwerker moet mij het gevoel geven dat ik verder kan met mijn leven. Dat de pleegzorgwerker achter mij staat in plaats van achter de biologische ouders.	Aanvoelen/begrijpen

Factoren inhoud

Fragment	Code
- Tijd die ervoor genomen wordt - Naar mijn mening te weinig nazorg gegeven -Buiten het evaluatiegesprek hebben we geen nazorg gehad - Na beëindiging pleegzorg was er geen contact meer met pleegmoeder en pleegkind hoewel deze wel in de klas van dochter zit. - Er werd niet voldoende aandacht besteed aan de nazorg, één gesprekje vond ik te weinig.	Te weinig nazorg
-“De pleegzorgbegeleidster wilde veel (en was enorm behulpzaam) maar stootte vooral op bureaucratie. Wij zijn 'spontaan	Beëindiging mede door begeleiding/nazorg

geconfronteerd' met (netwerk)pleegouderschap, maar alles bij elkaar heeft ons doen besluiten nooit meer als (netwerk)pleegouders te willen fungeren! Dit mede door de begeleiding/nazorg vanuit de instanties”.	
- “Er moet dieper op de behoefte van mij als pleegouder in worden gegaan.”	Behoeft
-De pleegzorgwerker heeft de nazorg overgedragen aan de behandelcoördinator. “De pleegzorgwerker is in ons geval een trajectbegeleider, omdat het gaat om vier plaatsingen en O&O trajecten. Ik heb twee pleegzorgwerkers/trajectbegeleiders. met de ene heb ik een betere werkverhouding dan met de andere. De een begrijpt mijn manier van werken en mijn visie beter dan de andere. Mijn werkbegeleider bespreekt de zaken met mij op een hoger niveau”.	Werkverhouding

Deelvraag 4:

Wat zijn de verwachtingen en behoeften van pleegouders met een afgebroken of beëindigde pleegzorgplaatsing met betrekking tot nazorg binnen Oosterpoort?

Verkregen vanuit interviews met pleegzorgmedewerkers

Meest effectieve nazorg volgens medewerkers

Fragment	Code
De meest effectieve manier van nazorg is volgens haar directe gesprekken, aldus A.	Directe gesprekken
Meneer C. is ook van mening dat er minimaal 3 gesprekken moet worden gehouden met pleegouders. “Al in de training of contract moet het vaststaan dat er nazorg geboden moet worden in de vorm van gesprekken.”	

Meneer C. vertelt dat pleegouders met een afgebroken of beëindigde plaatsing zich schamen, een soort gezichtsverlies voelen. Dat houdt pleegouders misschien tegen om mee te werken aan nazorg. Een aantal gesprekken zou het meest effectief zijn voor nazorg, aldus C. <i>“Ik denk in de vorm van begeleidingsgesprekken en daar in af te stemmen wat ouders daar in willen. Ik denk dat het zinvol is om te bekijken wat juist wel goed gaat”, aldus E.</i>	
<i>“Het is belangrijk om met elkaar terug te kijken wat voor een volgende plaatsing van belang is”, aldus A.</i> <i>“In de nazorg is het ook belangrijk dat ouders reflecteren op zichzelf en op wat zij de volgende keer beter kunnen doen. Als het kind nog in het pleeggezin is, is er veel spanning. Als het kind eenmaal weg is ontstaat er ruimte om te praten wat er precies gebeurd is. Veel pleegouders hebben behoefte aan nazorg, nog een eindgesprek. Wat is er gebeurd, wat zijn je ervaringen. Maar de meesten willen dat niet meer, zij zijn boos. Als pleegouders niet willen, dan kan ik daar verder niet veel aan doen. In een voortijdig beëindigde plaatsing is er onvrede bij de pleegouders. Als je goed contact hebt met pleegouders, wat in de meeste gevallen zo is, kun je een gesprek met hen aangaan. Dan heb je het over nazorg, dan ga je in gesprek met de pleegouders. Als ze pleegouder blijven dan is er nog contact met de pleegzorgwerker”, aldus C.</i> <i>“Het is belangrijk om ruimte en aandacht te hebben voor de gevoelens van ouders. Er zou aandacht moeten zijn voor het bespreken van een vervolgaanbod, dus wat pleegouders verder in de toekomst nog kunnen/willen betekenen. Bijvoorbeeld door hierover een vrijblijvend gesprek met</i>	Volgende plaatsing van belang

pleegzorgwerker, pleegouders en matcher te plannen” ,aldus T.	
“Bij ambulant heb je een regel: je moet bellen. Je moet contact zoeken. En na het telefonisch contact kan je er nog naartoe”, aldus C.	Telefonisch contact
“Ook wel dat je pleegouders het schuldgevoel wegneemt, dat je aangeeft wat ze goed gedaan hebben. Dat ze niet het gevoel hebben dat ze iets fout gedaan hebben”, aldus E.	Schuldgevoel ontnemen
“De nazorg die ze toen had geboden was gericht op verwerking en zicht krijgen op wat er gebeurd is”, aldus N.	
“Ik denk dat het heel belangrijk is om het gewoon te vragen aan mensen. Dat je aan pleegouders vraagt: ‘Hoe gaat het nu met jullie?’ Wat hebben jullie nog nodig van ons? Ik denk dat het per gezin heel verschillend kan zijn”, aldus T.	Waar pleegouders behoefte aan hebben
“Ik denk dat heel belangrijk is, waar hebben ze behoefte aan. Of zit het in het samenwerken tijdens de plaatsing. Een positie krijgen, erkend worden. Ik heb het één keer meer gedaan, wat is voor jullie nou belangrijk om het af te ronden”, aldus I.	
“De meest effectieve vorm van nazorg vind ik lastig om aan te geven. Per zaak is dit verschillend. De meest effectieve manier zal voortkomen uit de mensen zelf, wat zij denken nodig te hebben”, aldus N.	
“Daarin bespreken wat verwachtingen en behoeften zijn en een aanbod te doen om over een periode nog een keer af te spreken. Ik check wat pleegouders nodig hebben wanneer het pleegkind weg is uit het gezin”, aldus T.	
“Ik denk in de vorm van begeleidingsgesprekken en daar in af te stemmen wat ouders daar in willen ”, aldus	

E.	
“Mensen waardering en erkenning geven voor hun inzet”, aldus T.	Waardering geven

Verkregen vanuit enquêtes ingevuld door pleegouders

Wat verstaan pleegouders onder nazorg

Fragment	Code
-Alleen een evaluatie en bericht hoe het de jongere op dat moment vergaat	Hoe het met de jongere gaat
-Eindgesprek met pleegkind en verzorger en Oosterpoort -Evaluatiegesprek met begeleid (st)er	Gesprek begeleider
- Goed gesprek over hetgeen wat gebeurd is en tijd nemen voor een dergelijk gesprek - Goede communicatie over de reden van beëindiging.	Goed gesprek/communicatie
- Begeleiding bij het verwerken - Begeleiding bij het verlies van een pleegkind	Begeleiding bij verlies
- Evalueren wat ging goed - Dat je bespreekt hoe het is gegaan - Een goed afhandeling van de pleegzorgplaatsing, bespreken hoe het is gegaan - Informeren bij pleegouders of alles goed is gegaan bij beëindiging. - Contact hoe contact tussen pleegkind en gezinsleden na beëindiging gaat en hoe dit wordt beleefd door de gezinsgenoten	Bespreken hoe het is gegaan
- Dat de pleegzorgwerker mij voldoende aandacht geeft zodat ik mijn verhaal kwijt	Verhaal kwijt kunnen

kan	
Erkenning geven	Erkenning

Gewenste nazorg vanuit pleegouders

-Samen met de pleegzorgwerker het verwerkingsproces doorlopen	Verwerkingsproces doorlopen
-Wij zouden best een beetje op de hoogte gehouden willen worden over de nieuwe situatie van het pleegkind.	Nieuwe situatie pleegkind
- Informatie en eindgesprek - Na enkele maanden nog eens informeren hoe het gaat en gesprek tussen pleeggezin en moeder en pleegkind met begeleider Oosterpoort.	Informatie
- Luisterend oor, hoe moeten we verder? - Verhaal kwijt kunnen	Luisterend oor
- Er moet geluisterd worden naar mijn behoeften	behoeften
-Een aantal gesprekken, 2 of 3 na een aantal maanden. Gewoon om te bespreken hoe het gaat met ons en met de kinderen dat vind ik fijn - Een aantal gesprekken	Een aantal gesprekken

Deelvraag 5: In hoeverre is er ruimte voor nazorg voor medewerkers binnen Oosterpoort met betrekking tot geld en tijd?

Verkregen vanuit interviews met pleegzorgwerkers

Fragment	Code
Als het binnen de caseload zou vallen zou het dan beter worden? <i>"Ik denk dat dat wel mee valt. Ik denk dat het wel belangrijk is dat pleegouders weten dat Oosterpoort nazorg biedt. Een training voor pleegzorgmedewerkers zou hier niet voor nodig zijn. Een themabijeenkomst zou wel een goed idee zijn", aldus T.</i> <i>"Het is ook goed dat dit nu aangepakt wordt. Het hoort niet bij de standaardprocedure. Ik denk dat we de nazorg onderschatten, ik vind dat we dat gewoon moeten doen. Ook de rapportage van pleegouders meenemen, dan krijg je meer inzichten", aldus C.</i> <i>"Dat kun je natuurlijk plannen. Als een pleegzorgplaatsing afgebroken is, gaat de caseload eraf. Maar je kunt het gewoon nog even laten staan. Dan staat het nog steeds in mijn planning. Stel dat je met zijn allen afsprekt dat na 2 weken (de receptie) een brief stuurt met daarin: We willen je graag uitnodigen voor een nazorg gesprek, dan plan je dat gewoon. Tijd maakt dan niet uit. Dan moet de caseload wel blijven staan, maar dat is volgens mij geen probleem. Ik weet niet hoe dat financieel en technisch gaat", aldus C.</i> Ze vertelt dat ze gewoon tijd maakt. <i>"Bij pleegzorg is daar meer ruimte voor dan bijvoorbeeld bij ambulante."</i> Ze vindt vanuit haar eigen perspectief dat er meer tijd gemaakt moet worden voor nazorg. Maar ze hoort vanuit het team 'langdurige pleegzorg' dat zij een hele volle caseload	Case load/standaardprocedure

hebben, daar zou wel meer ruimte gemaakt moeten worden. “Zij hebben zo 30/40 gezinnen, dat is heel veel. Dat hebben wij niet omdat wij natuurlijk een heel intensief project volgen. Wij zijn bij veel minder gezinnen, dat is toch wel heel gemakkelijk. Er zitten altijd wel een paar weken bij dat het wat minder druk is in de caseload. En dat is bij het perspectief biedend niet. Dat gaat jaren door, dat verschilt in zwaarte. Wij hebben momenten met pieken en dalen, momenten heel rustig en momenten heel druk”, aldus W.	
“Ik denk dat je in je eigen caseload moet kijken samen met je behandelcoördinator. Ik denk dat dat prima bespreekbaar is. Het nadeel is dat de indicatie stopt en dat er officieel geen tijd voor staat. Hier heb je administratief dus geen uren voor”, aldus T. “Ik weet niet hoe dat financieel en technisch gaat. Als het kind is uitgeplaatst stopt in principe de financiering. Misschien kan dat via een ambulant traject. Misschien met een nieuwe indicatie. Een oplossing zou een telefonisch gesprek zijn in plaats van bezoeken”, aldus C. “Wanneer een pleegkind is geplaatst krijgen pleegouders een pleegouder vergoeding en voor ons tellen de verblijfsdagen, daarvoor krijgen wij betaald. Dus nazorg valt daarbuiten. Pleegouders hebben natuurlijk wel recht op een goede begeleiding”, aldus M. “Wat denk ik ook belangrijk is, wanneer een plaatsing beëindigd is stop je het traject en mag je ook geen uren meer schrijven. Terwijl je natuurlijk wel tijd steekt in de nazorg maar die kun je niet kwijt. Dat moet je dan zien als vrijwilligerswerk. Hier moet ook qua urenregistratie wat in geregeld worden”, aldus E.	Indicatie/financiering stopt

Knelpunten liggen volgens N. bij de tijd. De nazorg valt niet binnen de reguliere zorg. En ze denkt dat er ook meer visie ontwikkeld mag worden. De nazorg is een stuk reclame voor andere mensen en heeft invloed op het behouden van pleeggezinnen, aldus N. <i>“Alles kan onder tijdgebrek geplaatst worden. Maar als het erbij hoort, dat hoort het erbij. Ik kan me wel voorstellen dat het vergeten kan worden”, aldus C.</i> A. heeft niet gekeken naar tijd maar gewoon gedaan, ze had er zelf ook behoefte aan. <i>“Je sluit de plaatsing van een kind af op het moment dat een kind uit het pleeggezin weggaat. Dan is de plaatsing afgesloten.”</i> Voor nazorg is geen extra tijd ingepland, volgens haar zou je hier wel zorgvuldig mee om moeten gaan en zou het goed zijn als daar extra tijd voor is, aldus A. <i>“Ik denk dat het daarom ook belangrijk is om te zeggen: We komen terug bij een dergelijk gezin. In voortijdige beëindiging is daar geen tijd voor”, aldus I.</i> <i>“Wanneer er gelijk een nieuwe plaatsing start, hebben pleegzorgwerkers vaak geen tijd om nazorg te bieden. Als er tijd tussen zou zijn voordat er een nieuwe plaatsing begint, zou er meer ruimte zijn voor nazorg. Het wordt wat lastiger als iedereen gelijk weer doorgaat met nieuwe plaatsingen”, aldus M.</i> <i>“Qua tijd is nazorg soms heel erg lastig in te plannen, daar zou vanuit de organisatie rekening mee gehouden kunnen worden. Veel pleegzorgwerkers zijn wel begaan en vinden pleegzorg belangrijk en maken tijd voor</i>	Geen tijd
--	-------------------------

<i>nazorg, maar formeel is dit eigen tijd”, aldus W.</i> <i>“Nee, er is niet genoeg tijd voor nazorg, ik merk vaak dat wanneer je een casus afsluit, dan komt er meteen weer een nieuwe bij. Ik probeer het aan te geven aan de behandelcoördinator dat ik het nog wel goed wil afsluiten. Ik kan me voorstellen dat als er geen kind meer is de nazorg er dan bij inschiet”, aldus E.</i>	
Voor nazorg is geen extra tijd ingepland. Volgens A. zou je hier wel zorgvuldig mee om moet en gaan en zou het goed zijn als daar extra tijd voor is, aldus A.	Extra tijd inplannen
<i>“Maar als het erbij hoort, dat hoort het erbij. Ik kan me wel voorstellen dat het vergeten kan worden. Als pleegzorgwerkers direct een nieuwe casus krijgen”, aldus C.</i> <i>“Wat je wel vaak ziet en waar we ook alert op zijn is dat wanneer pleegzorg stopt door een afgebroken plaatsing er wel eerst rust wordt teruggebracht voordat er weer een nieuwe plaatsing begint”, aldus M.</i>	Verwerkingsperiode tussen plaatsingen